

DIAGNOZA

**SYTUACJI
PRZESTRZENNEJ,
SPOŁECZNEJ I
GOSPODARCZEJ**

GMINY TRZEBIELINO

Grudzień 2025

Spis treści

Spis treści

1. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ, W TYM ŚRODOWISKOWEJ	5
1.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ	5
1.1.1. Położenie gminy Trzebielino w regionie	5
1.1.2 Struktura terytorialna jednostek pomocniczych	7
1.1.3 Ukształtowanie terenu	18
1.1.4 Bogactwa naturalne, możliwości ich eksploatacji i wykorzystania	19
1.1.5 Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna (drogowa, rowerowa, kolejowa, lotnicza itp.)	19
1.1.6 Plany inwestycyjne w odniesieniu do sieci transportowej określone na szczeblu regionalnym i centralnym	22
1.1.7 Mobilność, transport zbiorowy	23
1.1.8 Zasięg sieci, dostępność i jakość Internetu	25
1.1.9 Planowanie przestrzenne	25
1.2 UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE	26
1.2.1 Obszary i formy podlegające prawnej ochronie	26
1.2.2 Wody powierzchniowe	34
1.2.3 Wody podziemne	36
1.2.4 Gleby	36
1.2.5 Lasy	36
1.2.6 Fauna	38
1.2.7 Powiązania przyrodnicze gminy z otoczeniem	40
1.3. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	41
1.3.1 Obiekty wpisane do rejestru zabytków	41
1.4 POTENCJAŁ REKREACYJNY	42
1.5. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA, W TYM STOPIEŃ ROZWOJU INFRASTRUKTURY SIECIOWEJ I ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z NIEJ MIESZKAŃCÓW (KANALIZACJA, WODOCIĄG, ODPADY, INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA).	44
1.5.1. Gospodarka wodno – kanalizacyjna	44
1.5.2 ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	45
1.5.3 Gospodarka odpadami	45
1.5.4. Zaopatrzenie w gaz	47
1.5.5. Zaopatrzenie w ciepło i chłód	48
1.6 RÓŻNICE WEWNĄTRZ GMINNE.	50
1.7 UWARUNKOWANIA GMINY ZEWNĘTRZNE	53
1.7.2 Uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego	58
WNIOSKI Z DIAGNOZY:	59
Potencjał i atuty strefy przestrzennej:	59
Wyzwania:	59
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	60
2.1 LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE	60
2.1.1. Liczba ludności, migracje i przyrost naturalny	60

2.1.2	Struktura ludności (ekonomiczne grupy wieku), procesy starzenia się społeczeństwa.	67
2.1.4	Struktura wiekowa ludności gminy Trzebielino	67
2.1.5	Prognoza demograficzna.	68
2.2	POTENCJAŁ OSADNICZY	70
2.2.1	Wydane decyzje o warunkach zabudowy i o lokalizacji inwestycji celu publicznego.	70
2.2.2	Zapotrzebowanie na obiekty infrastruktury społecznej	71
2.2.3	Usługi dla ludności	71
2.2.4	Obiekty sportowe i rekreacyjne	79
2.2.5	Aktywność społeczna mieszkańców	79
2.2.6	Gospodarka mieszkaniowa	81
2.2.7	Zapotrzebowanie na obiekty infrastruktury społecznej.	85
	WNIOSKI Z DIAGNOZY	85
	Potencjał i atuty sfery społecznej	86
	Wyzwania i Słabe Strony Sfery Społecznej	88
3.	DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ	90
3.1	GOSPODARKA I RYNEK PRACY	90
3.1.1.	Liczba, wielkość i rodzaj podmiotów gospodarczych.	90
3.1.2.	Rolnictwo i leśnictwo	95
3.1.3.	Bezrobocie	98
3.1.4.	Pracujący.	100
3.1.5.	Atrakcyjność Inwestycyjna:	101
	WNIOSKI Z DIAGNOZY	103
	Potencjał i atuty sfery gospodarczej Gminy Trzebielino:	103
	Wyzwania i słabe strony:	105
4.	SYTUACJA FINANSOWA GMINY TRZEBIELINO.	107
4.1	BUDŻET GMINY – DOCHODY I WYDATKI, W TYM ICH STRUKTURA	107
4.2	POZIOM ZADŁUŻENIA	108
4.3	ZDOLNOŚĆ INWESTYCYJNA	108
4.4	WARTOŚĆ PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH	109
5.	WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH MIESZKAŃCÓW GMINY TRZEBIELINO.	110
5.1	METODOLOGIA BADANIA	110
5.2	CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW	110
5.3	OCENA WARUNKÓW ŻYCIA W GMINIE TRZEBIELINO W OPINII MIESZKAŃCÓW	113

Zgodnie z **nowymi przepisami** (zmieniona Ustawa o samorządzie gminnym oraz Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju), diagnoza sytuacji gminy, będąca podstawą do opracowania Strategii Rozwoju Gminy, musi być **kompleksowa i wielowymiarowa**. Nie jest to już tylko "dobra praktyka", lecz **obowiązek ustawowy**¹.

Diagnoza obejmuje **sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną**. Ma umożliwić podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

DIAGNOZA SYTUACJI GMINY TRZEBIELINO NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

1. Wprowadzenie i Metodologia Diagnozy

- **Cel diagnozy:** Określenie aktualnego stanu rozwoju gminy Trzebielino w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, identyfikacja kluczowych problemów, mocnych stron, szans i zagrożeń, stanowiących podstawę do wyznaczenia celów strategicznych i kierunków działań rozwojowych.
- **Podstawa prawna:** Art. 10a Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 1465 t.j. ze zm.) oraz Ustawa o samorządzie gminnym.
- **Źródła danych:** Diagnoza opiera się na analizie danych statystycznych (GUS, dane gminne, portal internetowy "Polska w liczbach", informacje ze strony internetowej gminy i jednostek organizacyjnych), dokumentów strategicznych gminy (np. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebielino na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031, Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Trzebielino na lata 2021-2030, Raport o Stanie Gminy za rok 2024), dokumentów planistycznych jak Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzebielino, a także konsultacji społecznych i spotkań z interesariuszami (powołanym przez Wójta Gminnym Zespołem ds. opracowania Strategii w gminie Trzebielino).

¹ Wymóg przeprowadzenia „diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych” wynika z art. 10a ust 1 uzppr.

- **Obszary analizy:** sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenna (w tym klimatyczno-środowiskowa), z uwzględnieniem powiązań i wzajemnych zależności.

1. DIAGNOZA sytuacji przestrzenno-funkcjonalnej, w tym Środowiskowej

1.1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność

1.1.1. Położenie gminy Trzebielino w regionie

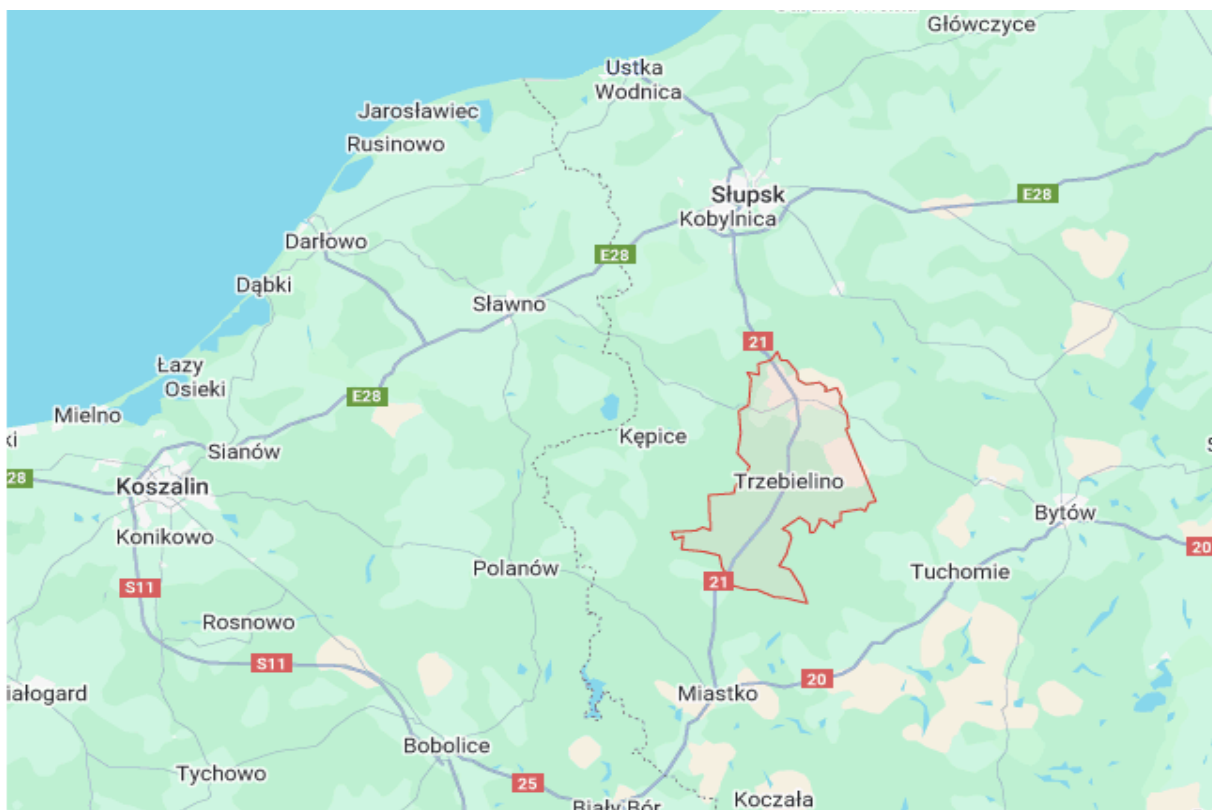
Gmina Trzebielino (KOD TERYT 2201092) to gmina wiejska położona w środkowo-zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie bytowskim. Powierzchnia gminy wynosi 225,4 km², co stanowi 10,28% powierzchni powiatu bytowskiego co daje jej 4 miejsce w powiecie bytowskim i 1,23% powierzchni województwa pomorskiego. Odległość od miejscowości gminnej Trzebielino do m. Bytów wynosi 37 km, do m. Słupsk ok. 33 km, natomiast do miasta wojewódzkiego Gdańsk ok. 130 km.

Sieć osadniczą gminy tworzy 29 miejscowości, z czego 11 to wsie a 18 pozostałych to miejscowości (leśniczówki, gajówki, osady, przysiółki).

Podział administracyjny obejmuje 11 sołectw: Bożanka, Cetyń, Dolno, Gumieniec, Miszewo, Objezierze, Poborowo, Starkowo, Suchorze, Trzebielino, Zielin. Sąsiednie gminy to Miastko, Kołczygłowy, Dębica Kaszubska, Kobylnica i Kępice.

Gmina graniczy z pięcioma gminami:

- od północy z gminami Kobylnica i Dębica Kaszubska,
- od zachodu z gminą Kępice,
- od południa z gminą Miastko,
- od wschodu z gminą Kołczygłowy.

Rysunek 1. Położenie gminy Trzebielino w regionie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.google.pl/maps>

Rysunek 2. Położenie gminy Trzebielino w powiecie bytowskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://bip.powiatbytowski.pl/>

1.1.2 Struktura terytorialna jednostek pomocniczych

Lokalizacyjne czynniki rozwoju, oprócz dostępności i położenia w krajowym i regionalnym systemie osadniczym i transportowym, dotyczą też wewnętrznego układu osadniczego, tj. liczby i wielkości jednostek osadniczych oraz terytorialnych na obszarze gminy.

Na obszarach wiejskich gminy Trzebielino funkcjonuje obecnie 11 sołectw:

Rysunek 3. Miejscowości sołectkie w gminie Trzebielino.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl, maps.google.com.

SOŁECTWO BOŻANKA

Sołectwo Bożanka znajduje się w południowej części gminy. Od strony zachodniej graniczy z gminą Kępice, od strony południowej i wschodniej z gminą Miastko, od północy z sołectwami

Dolno i Trzebielino. Liczba osób stale zamieszkujących sołectwo wynosiła na koniec roku 2024 133 osoby. Od 2012 roku spadek liczby mieszkańców wyniósł o 11os czyli ok. 8 %. Większość mieszkańców (114 osób) mieszka w miejscowościach Bożanka i Broczyna. Przeważająca część sołectwa jest terenem leśnym.

Bożanka

Znajduje się przy drodze krajowej nr 21, po jej zachodniej stronie znajduje się dawny PGR, w którym obecnie znajduje się ośrodek hodowli ryb łososiowatych „Bożanka II”. Po wschodniej stronie drogi krajowej wzdłuż drogi gminnej nr 160021G zlokalizowana jest zwarta zabudowa wsi w skład której wchodzi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa. Na terenie wsi znajduje się plac zabaw. Przy drodze krajowej w kierunku Miastka znajdują się pojedyncze zabudowania zagrodowe.

Broczyna

Znajduje się przy drodze powiatowej nr 1169G. Przez miejscowość przepływa rzeka Broczynka, która dostarcza wodę na potrzeby gospodarstw rybackich znajdujących się przy drodze. Na rzece znajduje się również młyn wodny z 1921 r. W miejscowości występuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna. Znajduje się tutaj też chrześcijański ośrodek dla osób uzależnionych „Teen Challenge”, który siedzibę ma w zespole dworsko parkowym (dwór, park) z 2 połowy XIX wieku znajdującym się w rejestrze zabytków WKZ. W pobliżu ośrodka przy drodze znajduje się plac zabaw.

Czarnkowo

Znajduje się przy jeziorze Czarnkowo w otoczeniu lasu. Znajduje się tu budynek mieszkalny dwurodzinny, który był własnością Lasów Państwowych i został sprzedany osobom prywatnym.

Grądkie Dolne

Dawniej Flisnów. Znajduje się w otoczeniu lasów niedaleko rzeki Wieprza. W miejscowości znajdują się 2 zabudowania zagrodowe.

Popielewo

Miejscowość położona jest w otoczeniu lasów, niedaleko przepływa rzeka Wieprza, zabudowę stanowią budynki leśniczówki.

SOŁECTWO CETYŃ

Jest to sołectwo znajdujące się przy wschodniej granicy gminy z gminą Kołczygłowy. Od strony północnej graniczy z sołectwem Starkowo, od zachodu z sołectwami Zielin i Trzebielino, od południa z sołectwem Poborowo. W skład sołectwa wchodzi 2 miejscowości Cetyń i Wargoszewo, z czego Wargoszewo to miejscowość już nieistniejąca (nie ma zabudowań) natomiast w Cetyniu na koniec 2024 r. mieszkało 285 osób. Od 2012r nastąpił spadek liczby ludności o 64 os czyli o prawie 20%.

Cetyń

Zwarta zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż dróg powiatowych nr 1705G oraz 1704G i stanowi ją zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa a także zabudowania związane z dawnym gospodarstwem rolnym w tym zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Zabudowa kolonii Cetyń zlokalizowana jest na południowy zachód od wsi przy drodze gminnej 160010G i stanowi ją w większości zabudowa zagrodowa. Na terenie wsi w pobliżu zabudowy wielorodzinnej znajduje się świetlica wiejska z placem zabaw. W pobliżu skrzyżowania dróg powiatowych znajduje się dawny zespół pałacowo folwarczny przy którym funkcjonuje sklep spożywczo – przemysłowy. Budynek pałacu jest w ruinie i grozi zawaleniem, natomiast budynki gospodarczo – inwentarskie są w części wykorzystywane. Zabytkiem godnym uwagi jest szachulcowy Kościół filialny p.w. Najświętszego Zbawiciela, który wraz z otoczeniem figuruje w rejestrze WKZ. Na terenie wsi zlokalizowane jest również głębinowe ujęcie wody, z którego zaopatrywana w wodę jest wieś Cetyń i Poborowo. Poprzez teren wsi przepływa rzeka Rybiec, przy której zlokalizowane są stawy karpiove.

Wargoszewo

Obecnie nieistniejąca osada znajdowała się przy granicy z gminą Kołczygłowy. Aktualnie nie istnieją tu żadne budynki.

SOŁECTWO DOLNO

Znajduje się we wschodniej części gminy. Od północy graniczy z sołectwem Gumieniec, od zachodu z sołectwem Trzebielino, od południa z sołectwem Bożanka, wschodnią granicę sołectwa wyznacza gmina Kępice. Liczba osób stale zamieszkujących sołectwo na koniec grudnia 2024 roku wynosiła 224 os (o 15% więcej niż w 2012r), z czego 174 osoby zamieszkują miejscowość Dolno.

Dolno

Wieś znajduje się w odległości ok. 440 m na północ od brzegu jeziora Trzebielińskiego. Zabudowa wsi zlokalizowana jest głównie przy drodze powiatowej nr 1167G i przeważnie

stanowi ją zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o charakterze wiejskim. W centrum wsi znajduje się plac zabaw. Wzdłuż drogi gminnej nr 160011G w północnej części wsi występuje rozproszona zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna oraz znajduje się przedsiębiorstwo usługowo produkcyjno handlowe „Dolnostal” zajmujące się produkcją wyrobów z betonu dla budownictwa.

Bąkowo

Miejscowość zlokalizowana jest przy drodze powiatowej nr 1167G. Przez miejscowość przepływa rzeka Pokrzywna. W miejscowości występuje zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna oraz budynki leśniczówki.

Glewnik

Osada położona przy drodze gminnej, przez którą przepływa rzeka Pokrzywna. Składa się z 3 zespołów zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej. Po prawej stronie drogi gminnej prowadzącej z Trzebielina do Glewnika przed lasem znajdującym się przed miejscowością zlokalizowane jest czynne lotnisko cywilne.

SOŁECTWO GUMIENIEC

Sołectwo to znajduje się przy wschodniej granicy z Gminą Kępice, od północy graniczy z sołectwem Objezierze, od zachodu z sołectwami Miszewo i Zielin, od południa z sołectwem Dolno. Przez środek sołectwa przebiega nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz. Ludność sołectwa na koniec 2024 roku wynosiła 182 os (o 20% mniej niż w 2012 r) z czego ponad 77% ludności mieszka w Gumieńcu.

Gumieniec

Zabudowa wsi zlokalizowana wzdłuż drogi gminnej i jest to głównie zabudowa zagrodowa z pojedynczą zabudową mieszkaniową jednorodziną. Przy skrzyżowaniu drogi gminnej i drogi wojewódzkiej nr 209 znajduje się duże gospodarstwo hodowlane trzody chlewnej. Poprzez teren miejscowości przepływa rzeka Bystrzenica, przy której po południowej stronie znajduje się świetlica wiejska, obok której w niedużej odległości znajduje się plac zabaw. Na terenie wsi przy drodze gminnej nr 160003G prowadzącej do Kleszczowa znajduje się kościół oraz cmentarz. Poprzez teren miejscowości przebiega nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz, dawne budynki stacji kolejowej znajdujące się w miejscowości zostały przekształcone na mieszkania. We wsi znajduje się również wymagające modernizacji boisko sportowe. Na wschód od wsi znajduje się ośrodek hodowli ryb.

Ciemnica

Osada znajduje się na południe od miejscowości Kleszczewo w otoczeniu lasów. Znajduje się tu leśniczówka oraz teren wyznaczony na miejsca postojowe dla pojazdów – parking leśny.

Kleszczewo

Zabudowa miejscowości zlokalizowana jest po północnej stronie drogi gminnej nr 16003G i stanowią ją jeden budynek mieszkaniowy jednorodzinny oraz dwie zabudowy zagrodowe.

Radaczewo

Osada znajduje się na zachodzie gminy przy granicy z gminą Kępice, po północnej stronie drogi wojewódzkiej nr 209. Znajduje się tu jedna zabudowa zagrodowa w otoczeniu stawów i lasów.

SOŁECTWO MISZEWO

Zlokalizowane jest w północnej części gminy. Graniczy od północy z sołectwem Objezierze, od wschodu sołectwem Suchorze, od południa sołectwem Zielin a od zachodu sołectwem Gumieniec. Większość zabudowy zlokalizowana jest przy drodze wojewódzkiej nr 209. Na koniec 2012 roku Sołectwo zamieszkiwało na stałe 107 osób (o 18% ,mniej niż w 2012 r).

Miszewo

Zabudowa zlokalizowana jest w dwóch skupiskach - przy drodze wojewódzkiej nr 209, oraz w kierunku północnym przy drodze gminnej nr 160022G w kierunku Objezierza. Zabudowę wzdłuż drogi wojewódzkiej stanowi w większości zabudowa zagrodowa oraz nieliczna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, a także pojedyncza zabudowa wielorodzinna. Zlokalizowana jest tu również świetlica wiejska na terenie, której znajduje się plac zabaw, zamknięty (w ruinie) budynek sklepu a także gospodarstwo agroturystyczne. Dalej w kierunku Gumieńca znajduje się leśniczówka oraz teren robót górniczych „wiertnia Miszewo T1” gdzie poszukiwany był gaz łupkowy oraz ropa. Zabudowa wzdłuż drogi gminnej prowadzącej do Objezierza to wyłącznie zabudowa zagrodowa tworząca odrębną osadę.

SOŁECTWO OBJEZIERZE

Stanowi północną granicę gminy Trzebielino i graniczy z gminami Kępice, Kobylnica i Dębica Kaszubska. Od strony południowej graniczy z sołectwami Gumieniec, Miszewo i Suchorze. W grudniu 2024 roku sołectwo zamieszkiwały na stałe 252 osoby (o 8% mniej niż w 2012 r) w tym najwięcej osób - 182 mieszkało w Objezierzu.

Objezierze

Wieś znajduje się przy drodze krajowej nr 21, jednakże zabudowa kształtuje się wzdłuż drogi gminnej nr 160022G. Zabudowę stanowi w większości zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Przy drodze wojewódzkiej znajduje się budynek usługowy – zajazd, w którym również zlokalizowany jest sklep, na tej samej działce znajduje się maszt telefonii komórkowej. Po przeciwnej stronie drogi położona jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. 400 metrów od zajazdu z stronę południową zlokalizowana jest pojedyncza zabudowa zagrodowa przy której stoi wieża radiowo-telewizyjna. Na terenie wsi znajduje się świetlica wiejska wraz z placem zabaw oraz zabytkowy kościół z 1864 r. Na końcu wsi znajduje się zespół folwarczny, który jest w złym stanie (część budynków została rozebrana). Na terenie wsi występuje również podziemne ujęcie wody, Cetyń którego zaopatrywane są w wodę miejscowości Cetyń i Poborowo.

Myślimierz

Do miejscowości prowadzi droga gminna nr 160001G prowadząca z miejscowości Objezierze. Zabudowę stanowi tu w większości zabudowa zagrodowa rozproszona.

Moczydło

Miejscowość znajduje się po zachodniej stronie drogi krajowej nr 21. Jest to teren dawnego gospodarstwa rolnego. Zabudowa to budynki mieszkalne i gospodarcze po dawnym gospodarstwie rolnym (PGR). Z trzech budynków inwentarsko - gospodarczych pozostał obecnie tylko jeden (aktualnie nieużytkowany).

SOŁECTWO POBOROWO

Sołectwo położone we wschodniej części gminy, na granicy z gminą Kołczygłowy. Od północy sąsiaduje z sołectwem Cetyń a od zachodu z sołectwem Trzebielino. W 2024 roku (stan na 31.XII) sołectwo zamieszkiwało 205 osób (o 5 osób mniej niż w 2012r), w tym 174 osoby w miejscowości Poborowo i 31 w miejscowości Owczary.

Poborowo

Zabudowa wsi zlokalizowana jest przy drodze powiatowej nr 1705G i stanowi ją w większości zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa. W północnej części miejscowości dawniej funkcjonowało Państwowe Gospodarstwo Rolne na potrzeby którego powstał zespół (4 budynki) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zespół pałacowo – folwarczny dawnego PGRu został wyremontowany a budynki gospodarczo – inwentarskie obecnie służą funkcjom magazynowym, budynek pałacu z 2 połowy XVIII w. będący w rejestrze WKZ jest remontowany i ma posiadać funkcję usługową związaną z obsługą turystyki. W

budynku dawnej szkoły z 2 połowy XIX w. działa obecnie Świetlica wiejska, obok której znajduje się plac zabaw, boisko na terenie wsi wymaga modernizacji. Na terenie wsi funkcjonuje sklep spożywczo-przemysłowy oraz znajduje się leśniczówka.

Owczary

W miejscowości znajdują się 2 zabudowania zagrodowe. Jedno z nich to zabytkowy zespół folwarczny z 2 połowy XIX w. składający się ze spichlerza, obory, trafostacji, budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego. Obecnie wykorzystywany jest jedynie budynek mieszkalny, spichlerz i obora są nieużytkowane, budynek gospodarczy jest rozebrany.

SOŁECTWO STARKOWO

Znajduje się przy wschodniej granicy gminy i graniczy z gminą Kołczygłowy. Na północ znajduje się sołectwo Suchorze, na zachód sołectwa Zielin i Trzebielino, natomiast na południe sołectwo Poborowo. Liczba stałych mieszkańców sołectwa Starkowo wynosiła na koniec 2024 roku 299 (o 14% mniej niż w 2012r).

Starkowo

Zwarta zabudowa miejscowości zlokalizowana jest wzdłuż dróg powiatowych nr 1703G i 1704G i stanowi ją zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, dwa budynki mieszkalne wielorodzinne oraz zabudowa zagrodowa. We wsi znajduje się Szkoła Podstawowa oraz Świetlica wiejska z placem zabaw. Na terenie miejscowości w przeszłości znajdowały się 2 gospodarstwa rolne. Na terenie wsi występuje również zakład obróbki drzewa. We wsi w sąsiedztwie byłego gospodarstwa rolnego, znajdującego w centrum wsi, zlokalizowane jest głębinowe ujęcie wody z którego woda jest doprowadzana do miejscowości Starkowo i Starkówko. Poprzez teren wsi przebiega nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz. Na wschód od wsi w odległości ok. 2 km zlokalizowany jest maszt do pomiaru wiatru.

Starkówko

Zabudowa miejscowości to dawny zespół folwarczny z początku XX w. Budynki gospodarczo-inwentarskie dawnego gospodarstwa rolnego obecnie są wykorzystywane rolniczo oraz w części zostały przekształcone na funkcje mieszkalną. Przy drodze powiatowej nr 1703G przebiegającej przy miejscowości znajduje się park.

SOŁECTWO SUCHORZE

Sołectwo zlokalizowane jest w północnej części gminy. Od północno - wschodniej graniczy z gminami Dębica Kaszubska i Kołczygłowy. Od południa sołectwo Suchorze graniczy z sołectwami Starkowo i Zielin, od zachodu z sołectwem Miszewo i Objezierze. Sołectwo Suchorze jest drugim najbardziej zaludnionym Sołectwem. Zamieszkiwały w nim na stałe 635 osoby – stan na 31.12.2024 roku (o 4% mniej niż w 2012r). Przez teren Sołectwa przebiegają dwa główne ciągi komunikacyjne w gminie w kierunku północ-południe - droga krajowa nr 21 oraz w kierunku wschód-zachód droga wojewódzka 209.

Suchorze

Jest to wieś w której przecinają się dwa główne ciągi komunikacyjne gminy droga krajowa nr 21 (relacji Miastko – Ustka) z drogą wojewódzką 209 (relacji Bytów – Marszkowo – droga krajowa nr 6). Przez teren wsi przebiega również droga powiatowa nr 1175G prowadząca do wsi Mielno w Gminie Dębica Kaszubska. Zabudowę wsi stanowi głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz wielorodzinna zlokalizowana wzdłuż wyżej wymienionych dróg. Nowa zabudowa rozwija się w północno zachodniej części miejscowości i jest to głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Na południu wsi znajduje się duże gospodarstwo rolne, na terenie którego prowadzona jest obecnie działalność – chów trzody chlewnej. Na terenie gospodarstwa znajduje się ujęcie wody przeznaczone dla gospodarstwa. W pobliżu gospodarstwa znajdują się ogródki działkowe. We wsi znajduje się szkoła podstawowa, zmodernizowane boisko szkolne, biblioteka, świetlica wiejska, kościół, plac zabaw, trzy sklepy przemysłowe oraz stacja paliw.

Uliszkowice

Jest to miejscowość zlokalizowana przy drodze wojewódzkiej nr 209. Zabudowę wsi stanowi głównie zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa zlokalizowana wzdłuż drogi. Jeden zespół zabudowy zagrodowej zlokalizowany jest ok. 500 m na południe od drogi.

Zielin Górny

Miejscowość znajduje się na południe od Uliszkowic i w jej skład wchodzi jeden zespół zabudowy zagrodowej.

SOŁECTWO TRZEBIELINO

Sołectwo Trzebielino znajduje się w centrum gminy. Od strony wschodniej graniczy z sołectwami Bożanka i Dolno, od północnej strony z sołectwem Zielin, od zachodniej z sołectwami Cetyń i Pobowo, na południu graniczy z gminami Kołczygłowy i Miastko. Jest to najbardziej zaludnione

sołectwo w całej gminie – na koniec 2024 roku w sołectwie na stałe zamieszkiwało 721 osób (o 5% mniej niż w 2012 r) z czego 709 we wsi Trzebielino.

Trzebielino

Wieś Trzebielino stanowi centrum usługowo-administracyjne gminy, gdzie zlokalizowane są najważniejsze usługi dla ludności takie jak: Urząd Gminy, szkoła podstawowa wraz z przedszkolem, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, stomatolog, apteka, poczta, Ochotnicza Straż Pożarna, sala widowiskowa wraz z biblioteką, stacja paliw, usługi drobne (sklepy, restauracje).

W Trzebielinie znajduje się ponadto budynek Nadleśnictwa Trzebielino, Centrum Sportowo-Rekreacyjne w którego skład wchodzi: boisko do piłki nożnej, boisko do piłki koszykowej oraz zaplecze socjalne.

Zabudowa wsi zlokalizowana jest głównie przy drodze krajowej nr 21 oraz przy drogach gminnych prowadzących do drogi powiatowej nr 1705G i jest to w większości zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz wielorodzinna z pojedynczą zabudową zagrodową. Nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna rozwija się przede wszystkim w południowo zachodniej części wsi. Na południe od zwartej zabudowy wsi znajduje się gospodarstwo hodowlane w którym odbywa się hodowla pstrąga. Z Trzebielina do miejscowości Dolno i Bąkowo prowadzi droga powiatowa nr 1167G.

W zachodniej części wsi znajduje się kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP wraz z otoczeniem, będący w rejestrze WKZ, przy którym położona jest plebania z 2 połowy XIX w oraz cmentarz parafialny. Naprzeciwko kościoła po drugiej stronie drogi powiatowej znajduje się dawny budynek dworu, który widnieje w rejestrze WKZ i obecnie pełni funkcje budynku mieszkalnego. W północnej części wsi przy drodze krajowej znajduje się pałac z początku XIX w. figurujący w rejestrze WKZ który obecnie pełni funkcje budynku mieszkalnego. Duże budynki gospodarcze zespołu folwarcznego, towarzyszącego pałacowi, znajdujące się po drugiej stronie drogi krajowej obecnie są nieużytkowane i niszczeją. Przy rzece Pokrzywna przepływającej przez wieś znajduje się młyn wodny murowany z początku XX w. który jest zamieszkały, funkcjonuje w nim również wypożyczalnia kajaków.

Na terenie wsi zlokalizowane jest głębinowe ujęcie wody, z którego zaopatrywana w wodę jest wieś Trzebielino i Dolno. W zachodniej części miejscowości przy drodze gminnej nr 160023 prowadzącej do miejscowości Glewnik znajduje się działająca od 2000 roku oczyszczalnia

Ścieków, zamknięte składowisko odpadów oraz czynne lotnisko cywilne, na terenie którego zlokalizowana jest wieża radionawigacyjna.

Szczybiec

Miejscowość położona na południe od Trzebielina, przy drodze gminnej nr 160016G oraz rzece Kunicy w otoczeniu Lasów. W miejscowości znajduje się zabudowa leśniczówki oraz zabudowa zagrodowa.

Toczek

Dawna nazwa Kletoch. Jest to mała miejscowość znajdująca się w otoczeniu lasów, w skład zabudowy wsi wchodzi dwa budynki mieszkaniowe jednorodzinne oraz trzy zabudowania zagrodowe (w tym zabudowa zagrodowa zlokalizowana na końcu wsi jest opuszczona).

SOŁECTWO ZIELIŃ

Znajduje się w centralnej części gminy przy drodze krajowej nr 21. Od północy graniczy z sołectwem Suchorze, od wschodu z sołectwami Starkowo i Cetyń, od południa z sołectwem Trzebielino i od zachodu z sołectwami Dolno. Gumieniec sołectwie Miszewo. W sołectwie na dzień 31 grudnia 2024 roku zamieszkiwały na stałe 469 osoby (o 4% mniej niż w 2012r).

Zieliń

Zabudowa wsi zlokalizowana jest w dwóch skupiskach.

Pierwsze zlokalizowane jest przy drodze krajowej oraz drogach gminnych nr 16005G i 16006G. Zabudowę stanowi tu w większości zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa. W północno-wschodniej części omawianego obszaru zlokalizowany jest tartak oraz gospodarstwo hodowlane trzody chlewnej. W byłym PGR zlokalizowanym we wschodniej części wsi obecnie prowadzona jest działalność związana z rolnictwem.

W pobliżu byłego PGR w otoczeniu lasu znajduje się ujęcie wody dla miejscowości. Na terenie wsi znajdują się 2 sklepy spożywcze, 2 bary, kościół, sala wiejska i świetlica wiejska. Przy drodze krajowej znajduje się baza sprzętu Zarządu Dróg Wojewódzkich. W północno-wschodniej części wsi przy lesie znajduje się boisko sportowe wraz z placem zabaw dla dzieci.

Drugim skupiskiem zabudowy jest teren przy nieczynnej linii kolejowej. Po północnej stronie linii kolejowej znajduje się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna, zabudowa zagrodowa, budynek leśniczówki, murowana stacja kolejowa z 1910 r., która obsługiwała obecnie nieczynną linię kolejową relacji Korzybie – Bytów - Lipusz. Budynek stacji zmienił swoje przeznaczenie i wykorzystywany jest na cele mieszkaniowe. W niewielkiej odległości od stacji

znajduje się murowana wodociągowa wieża ciśnień z ok. 1900 r. Na południe od linii kolejowej przy drodze krajowej zlokalizowane są 2 gospodarstwa hodowli drobiu, jedna zabudowa zagrodowa, zakład produkujący sery „Ser-milk”, dwa budynki mieszkalne wielorodzinne oraz sklep przemysłowo-budowlany. Zlokalizowana jest tutaj również biologiczna oczyszczalnia ścieków z której ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rowu melioracyjnego R-A14 z ujściem do rzeki Bystrzenicy.

Na zachód od zwartej zabudowy wsi znajdują się 2 gospodarstwa w których hodowany był drób. Obecnie w jednym gospodarstwie budynek hodowlany został rozebrany, natomiast w drugim jest nieużytkowany.

Na terenie wsi znajduje się 2 ujęcia wody. Pierwsze zlokalizowane przy zabudowie dawnego PGRu zaopatruje w wodę wyłącznie wieś Zielin, drugie zlokalizowane przy nieczynnej linii kolejowej służyło dawniej obsłudze kolei.

1.1.3 Ukształtowanie terenu

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski wg Kondrackiego² gmina Trzebielino położona jest w granicach prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego i leży w północno-wschodniej części podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich. Gmina Trzebielino znajduje się w południowej części dwóch mezoregionów: Wysoczyzna Polanowska (część północna gminy) oraz Pojezierze Bytowskie (część południowa gminy).

Gmina Trzebielino położona jest na obszarze charakteryzującym się urozmaiconym ukształtowaniem terenu, związanym z położeniem w zasięgu fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego (rzeźba młodoglacjalna). Występują tu formy pochodzenia lodowcowego i fluwioglacjalnego (wodnolodowcowego), a także rzeczno- oraz akumulacji organicznej (torfy i utwory torfowo-mułowe).

Obszar gminy Trzebielino wyniesiony jest na wysokość od ok. 57 m n.p.m. do ponad 180 m n.p.m. Najwyżej wyniesione są tereny położone w południowych i północnych fragmentach gminy, a najniżej w dolinie Wieprzy, przy zachodniej granicy gminy.

Na terenie gminy Trzebielino występują następujące, główne formy rzeźby terenu:

- a) wysoczyzna morenowa falista i pagórkowata, występująca głównie w północnej i północno-wschodniej części gminy, wyniesiona na średnią wysokość pomiędzy 120 a 140 m n.p.m.
- b) wzniesienia moreny czołowej, o wysokościach względnych dochodzących do ok. 50-60 metrów i kulminacjach w granicach 180 m n.p.m, występujące głównie w centralnej i południowej części gminy;
- c) równiny tarasowe plejstoceńskie z okresu zlodowacenia bałtyckiego, przecinające obszar gminy na osi zachód-wschód, częściowo wykorzystywane przez ciek, które wytworzyły doliny rzeczne holoceni (przede wszystkim doliny Wieprzy, Pokrzywnej, Kunicy, Bystrzenicy i rzeki Rybiec);
- d) rynny polodowcowe, występujące w południowej części gminy;
- e) sandry, występujące na przedpolach moreny czołowej, głównie w północno-zachodniej i północno-środkowej części gminy, oraz na jej południowo-zachodnich i południowych krańcach;

² Podział fizyko-geograficznym Polski wg Kondrackiego

Ponadto obszar gminy Trzebielino urozmaicają niewielkie zagłębienia wytopiskowe i bezodpływowe, rozproszone po całym terenie gminy (głównie w obrębie wysoczyzny morenowej i sandrów), oraz występujące we wschodnim fragmencie gminy ozy, stanowiące silnie wydłużone wały o przebiegu południkowym³.

1.1.4 Bogactwa naturalne, możliwości ich eksploatacji i wykorzystania

Gmina Trzebielino jest mało zasobna w surowce mineralne. Zgodnie z bazą danych Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy znajduje się aktualnie tylko jedno udokumentowane złożę surowców mineralnych - Gumieniec. Jedynymi surowcami mineralnymi wydobywanymi na terenie gminy były piaski i żwiry (wydobycia zaniechano)⁴.

1.1.5 Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna (drogowa, rowerowa, kolejowa, lotnicza itp.)

Infrastruktura drogowa

Gmina Trzebielino położona jest w paśmie oddziaływania wyznaczonego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego regionalnej infrastruktury drogowej szczególnie ważnej dla dostępności wewnętrznej województwa którą tworzą drogi: 21 (odcinek: Ustka - Słupsk – Miastko) oraz 209 (odcinek: Suchorze - Bytów). Drogi te krzyżują się w miejscowości Suchorze.

Komunikację drogową w gminie Trzebielino tworzy dobrze rozbudowana sieć dróg, na które składa się również 9 dróg powiatowych (o łącznej długości 34,03 km) i 23 drogi gminne (37,14 km)⁵.

Dojazd autobusem z miejscowości Trzebielino do Słupska, szacowany na podstawie rozkładu jazdy, wynosi ok. 40 min, natomiast do Bytowa, z uwzględnieniem najkrótszej trasy i przesiadki w Suchorzu, min. 1h 10 min.

Drogi gminne charakteryzują się zróżnicowaną nawierzchnią, od gruntowej, przez różne utrwalenia/utwardzenia, po bitumiczną. Nie posiadają oznakowania poziomego, a w pionowym występują braki. Brak jest również odpowiedniej ilości elementów

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino

⁵ „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebielino na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031”

bezpieczeństwa ruchu pieszego, m.in. chodników. Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć nowoczesnego oświetlenia, która jest systematycznie rozbudowywana.

Część dróg gminnych, np. z Trzebielina do Cetynia (droga gminna), jest w złym stanie technicznym i wymaga przebudowy.

Według danych z 2024 roku w wyniku 6 wypadków drogowych w gminie Trzebielino odnotowano 0 ofiar śmiertelnych oraz 6 osób rannych. Oznacza to, że na 100 tys. ludności przypadało 171,0 wypadków (znacznie więcej od wartości dla województwa pomorskiego oraz znacznie więcej od wartości dla całej Polski). W 2023 roku w gminie Trzebielino nie znajdowały się bus-pasy i parkingi w systemie Parkuj i Jedź (Park & Ride).

Tylko w centrach większych miejscowości gminy Trzebielino ruch pieszy odbywa się po chodnikach zlokalizowanych po obu stronach jezdni. W większości jednak chodniki zlokalizowane są tylko po jednej stronie jezdni. W wielu przypadkach ruch pieszy odbywa się bezpośrednio po jezdni lub jej poboczu: np. w Trzebielinie, wzdłuż drogi Suchorze - Uliszkowice, Suchorze - Miszewo.

Istniejące elementy infrastruktury ruchu pieszego charakteryzują się nieodpowiednią szerokością, brakiem ciągłości, ubytkami, nierównościami w nawierzchni.

Komunikacja samochodowa, stanowi źródło uciążliwości akustycznej oraz zanieczyszczenia powietrza zwłaszcza na drodze krajowej nr 21 i drodze wojewódzkiej nr 209, a także w mniejszym stopniu na drogach powiatowych, drogach gminnych, drogach lokalnych i parkingach⁶.

Trasy rowerowe, szlaki wodne

Na terenie gminy Trzebielino znajduje się co najmniej 72,5 km oznakowanych szlaków rowerowych, w tym szlak "Trzebielińskie Lasy" (40 km), szlak Trzebielino-Suchorze (11,5 km) i szlak "Morenowe Wzgórza" (32 km), który obejmuje również tereny sąsiednich gmin oraz szlak "Ciekawostek przyrodniczych" (20 km)⁷. Plan województwa wskazuje istnienie na terenie gminy Trzebielino drogi rowerowej o znaczeniu międzyregionalnym: nr 15 (Trasa Pałaców i Zamków): woj. zachodniopomorskie - Warcino (gm. Kępice) - Kępice - Trzebielino - Kołczygłowy - Borzytuchom - Bytów - Bytów (m.) - Parchowo - Czarna Dąbrówka - Cewice - Nowa Wieś Lęborska - Lębork (m.) - Łęczycze - Choczewo - Lubiatowo (gm. Choczewo) -

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino

⁷ https://nowa.trzebielino.pl/wp-content/uploads/2023/04/szklak_rowerowy.pdf

Białogóra (gm. Krokowa) - Puck - Puck (m.)- Wejherowo - Wejherowo (m.) - Szemud - Przodkowo - Kartuzy - Kartuzy (m.) - Stężyca - Sulęczyno - Parchowo.

Istnieją jednak braki w odcinkach ścieżek rowerowych przy kluczowych odcinkach dróg, [m.in](#) krajowej i wojewódzkiej, co powoduje brak możliwości bezpiecznego poruszania się po drogach np. dzieci dojeżdżających do szkół.

Poza wskazanym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 (PZPWP) na terenie gminy Trzebielino funkcjonuje szlak rowerowy gminy Miastko i Trzebielino "Wzgórza Morenowe" łączący obie miejscowości, poprowadzony częściowo wzdłuż nieczynnej linii kolejowej, ukazujący walory kulturowe i turystyczne regionu.

Duża ilość lasów powoduje duży potencjał do rozwoju ścieżek rowerowych przyrodniczych na terenie gminy oraz szlaków konnych.

Rzeka Wieprza i Pokrzywna (od Trzebielina do ujścia), stanowią element sieci hydrograficznej z predyspozycjami do rozwoju turystyki kwalifikowanej kajakowej i pieszej, dopuszcza się przy nich lokalizację pól biwakowych i namiotowych (preferowane tereny do lokalizacji to tereny użytkowane jako grunty orne - terasy nadrzeczne).

Infrastruktura i komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Trzebielino przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana **linia kolejowa nr 212** relacji Lipusz - Dąbrówka Bytowska - Barnowo - **Zielin Miasteczki - Gumieniec** - Barcino - Korzybie. Jest to linia o znaczeniu lokalnym, zaliczona do linii, na których **zawieszono przewozy pasażerskie**. Linia określona w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego jako **szczególnie ważna dla dostępności wewnętrznej województwa**.

W miejscowości Zielin zlokalizowana jest stacja kolejowa, natomiast w miejscowości Gumieniec - przystanek kolejowy.

Zrewitalizowana linia 212 dzięki przywróceniu ruchu kolejowego, pozytywnie wpłynie na rozwój gminy, skomunikuje ziemię bytowską, umożliwi wygodne dojazdy w kierunku Słupska, Szczecinka oraz bezpośrednio do Trójmiasta.

Rewitalizacja linii kolejowej nr 212 na odcinku Lipusz - Dąbrówka Bytowska - Barnowo - Zielin Miasteczki - Gumieniec - Barcino - Korzybie, zwłaszcza jej odcinka Lipusz - Bytów, jest planowana i ma na celu przywrócenie ruchu pasażerskiego. Pakt Kolejowy dla Pomorza gwarantuje odbudowę i rewitalizację linii 212 na odcinku Lipusz - Bytów, a także w dalszej perspektywie odcinek Bytów-Korzybie. Odbudowa linii 212 ma umożliwić mieszkańcom

dojazd m.in. do Trójmiasta, Słupska i Koszalina. Planowane jest, że ruch pasażerski na trasie Lipusz - Bytów ma wrócić w 2027 roku.

Infrastruktura lotnicza

Na obszarze gminy Trzebielino, na północny-zachód od miejscowości Trzebielino i Dolno, przy drodze gminnej nr 160023G, znajduje się lądowisko zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Trzebielino. Jest to lotnisko traktowane jako p-poż., gruntowe.

Lądowisko położone jest w północno zachodniej części miejscowości Trzebielino. Wykorzystywane jest do walki z pożarami lasów i innych zadań na rzecz Lasów Państwowych. Eksploatowane przez śmigłowce Mi-2, Bell 206L, MD500 i inne mieszczące się w założonych ograniczeniach.

1.1.6 Plany inwestycyjne w odniesieniu do sieci transportowej określone na szczeblu regionalnym i centralnym

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030:

- A) Poprawa dostępności transportowej Środkowego Pomorza do Trójmiasta oraz do węzłów drogowych na drogach nr S6 i S11 (Bobolice, Szczecinek) przez:
- budowę drogi nr S6 (Szczecin – Gdańsk); GDDKiA Gdańsk U
 - budowę drogi nr S11 (Koszalin – Poznań) – woj. zachodniopomorskie; GDDKiA Szczecin R
 - rozbudowę i przebudowę drogi nr 209 na odcinku Suchorze-Bytów;
- B) Przebudowa linii kolejowej nr 212 od Lipusza przez Bytów do Korzybia.
- C) Rozwijanie zagospodarowania turystycznego szlaków kajakowych przez budowę i modernizację pól biwakowych (m.in. urządzenie i wyposażanie w sanitariaty, suszarnie dla kajaków, przyłącza energetyczne i oświetlenie), stanic oraz punktów etapowych, miejsc wodowania i wyjmowania kajaków, miejsc przenoski przy przeszkodach oraz kompleksowe oznakowanie szlaków i dojazdów do przystani.

Strategiczny plan obronności kraju

Budowa drogi Via Pomerania - Budowa drogi ekspresowej Via Pomerania w Trzebielinie jest częścią większego projektu drogowego, który ma połączyć Ustkę ze Słupskiem, Chojnicami i

dalej z Bydgoszczą, Inowrocławiem, Koninem i Kaliszem. Droga ta ma strategiczne znaczenie zarówno dla rozwoju gospodarczego regionu, jak i dla obronności kraju. Optymalny standard to droga dwujezdniowa (2+2) z dwoma pasami ruchu w każdym kierunku, co ma zapewnić sprawne przemieszczanie się zarówno pojazdów osobowych, jak i ciężarowych oraz wojskowych.

Droga ma umożliwić szybki transport wojsk i sprzętu z portu w Ustce do centralnej Polski, co jest istotne z punktu widzenia obronności kraju.

Nowoczesna infrastruktura drogowa ma poprawić połączenia komunikacyjne, co przełoży się na rozwój gospodarczy regionu, przyciągnięcie inwestycji i zwiększenie atrakcyjności terenów położonych wzdłuż trasy.

Trzebielino znajduje się w jednej z kilku koncepcji przebiegu trasy planowanej drogi ekspresowej Via Pomerania, co oznaczałoby, że droga ta będzie przebiegać przez tę miejscowość, poprawiając jej połączenia komunikacyjne. W kontekście budowy drogi o tym przebiegu, w Trzebielinie można spodziewać się pozytywnych zmian w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego. O dokładnym przebiegu możemy mówić dopiero na etapie przygotowania inwestycji, który się jeszcze nie rozpoczął⁸.

1.1.7 Mobilność, transport zbiorowy

Komunikacja zbiorowa autobusowa na obszarze gminy Trzebielino realizowana jest przez następujące przedsiębiorstwa komunikacyjne:

- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Bytowie S.A., na trasach np.:
 - Trzebielino - Bytów przez Poborowo, Cetyń
 - Bytów - Słupsk przez Starkówko, Uliszkowice, Suchorze, Moczydło, Objezierze,
 - Miastko - Słupsk, przez Dretyniec, Bożankę, Trzebielino, Poborowo, Cetyń, Starkowo, Zielin, Suchorze, Miszewo (wybrane połączenia), Gumieniec (wybrane połączenia), Moczydło, Objezierze.
- Firma transportowa Nord Express sp. z o.o.:
 - Linia 102 Słupsk dworzec kolejowy - Trzebielino, drogą krajową nr 21, przez miejscowości Objezierze, Moczydło, Suchorze, Zielin.

Dojazd autobusem z miejscowości Trzebielino do Słupska, szacowany na podstawie rozkładu

⁸

<https://www.portalsamorządowy.pl/inwestycje/kosmiczny-koszt-nowej-drogi-ekspresowej-ale-za-efekty-podziekuja-pokolenia,615076.html>

jazdy, wynosi od 40 min do 1 godziny, natomiast do Bytowa, z uwzględnieniem najkrótszej trasy - około 1 godziny.

Przystanki autobusowe zlokalizowane są przy drodze krajowej nr 21, drodze wojewódzkiej nr 209, oraz drogach powiatowych, z wyjątkiem DP1167G.

Pełnowymiarowe zatoki autobusowe o nawierzchni z kostki prefabrykowanej lub mieszanki mineralno-asfaltowej, z wydzielonym, utwardzonym miejscem oczekiwania dla podróżnych występują w ciągu drogi krajowej nr 21 oraz w ciągu DP 1704G (Starkowo, Cetyń), DP1705G (Poborowo, Cetyń), w pozostałych przypadkach przystanki bez zatoki zlokalizowane są bezpośrednio przy jezdni. Większość przystanków wyposażonych jest w wiaty dla oczekujących, zaopatrzone w rozkłady jazdy.

Dobre zaplanowanie i rozwój transportu zbiorowego w gminie Trzebielino może przyczynić się do zwiększenia mobilności mieszkańców, poprawy jakości życia oraz wspierania lokalnej gospodarki. Wyzwania w zakresie poprawy dostępności:

1. **Dostępność transportu:** Ważne jest, aby mieszkańcy mieli łatwy dostęp do przystanków komunikacji zbiorowej, a także aby były one odpowiednio zlokalizowane względem osiedli, instytucji publicznych i atrakcji turystycznych.
2. **Rozkład jazdy:** Regularność kursów i ich dostosowanie do potrzeb mieszkańców (np. w godzinach szczytu, w weekendy) mogą znacząco wpłynąć na atrakcyjność korzystania z transportu publicznego.
3. **Rodzaje usług:** Oprócz tradycyjnych autobusów, gmina mogłaby rozważyć wprowadzenie dodatkowych form transportu zbiorowego, takich jak mikrobusy, co mogłoby zwiększyć mobilność mieszkańców.
4. **Integracja z innymi środkami transportu:** Istotne byłoby zapewnienie łatwego dostępu do transportu publicznego z innymi środkami transportu, takimi jak kolej czy transport prywatny, co mogłoby ułatwić mieszkańcom podróże do pobliskich miast.
5. **Zrównoważony rozwój:** Wprowadzenie ekologicznych środków transportu, takich jak autobusy elektryczne lub hybrydowe, może przyczynić się do zmniejszenia emisji spalin i poprawy jakości powietrza w gminie.
6. **Informacja i edukacja:** Ważne jest, aby mieszkańcy byli dobrze poinformowani o dostępnych opcjach transportu zbiorowego, a także o korzyściach płynących z jego wykorzystania. Można to osiągnąć poprzez kampanie informacyjne czy aplikacje mobilne.

1.1.8 Zasięg sieci, dostępność i jakość Internetu

Gmina Trzebielino, podobnie jak wiele innych obszarów w Polsce, dynamicznie rozwija swoją infrastrukturę internetową.

Zasięg sieci internetowej i dostępność:

- **Internet światłowodowy:** W gminie Trzebielino działa sieć światłowodowa, co jest bardzo dobrą wiadomością dla mieszkańców. Operatorzy tacy jak **Wave** czy **Nexera** deklarują dostępność swoich usług światłowodowych na tym terenie.
 - Trzebielino jest w zasięgu ich Internetu "Supermega", oferującego wysokie prędkości pobierania i wysyłania, Wi-Fi i brak limitu transferu.
- **Infrastruktura:** w gminie Trzebielino jest 6 masztów GSM oferujących dostęp do internetu mobilnego: 4 w Trzebielinie, 1 w Objezierzu i 1 w osadzie Zielin Górny. 4 z nich mają pozwolenie na nadawanie sygnału 5G⁹.
- **Internet.gov.pl:** To ogólnopolska platforma, która pozwala sprawdzić dostępność szybkiego internetu pod konkretnym adresem. Mieszkańcy mogą zgłaszać zapotrzebowanie na usługi internetowe, co ułatwia operatorom planowanie rozbudowy sieci.
- **Inni dostawcy:** Na terenie Trzebielina mogą działać również inni lokalni i ogólnopolscy dostawcy internetu, oferujący różne technologie (np. radiowy, mobilny LTE/5G).
- **Aplikacja mobilna Gminy:** Gmina Trzebielino posiada własną aplikację mobilną "!go Gmina Trzebielino", która ma ułatwiać komunikację i dostęp do informacji, co pośrednio świadczy o pewnym poziomie cyfryzacji i dostępności internetu.

1.1.9 Planowanie przestrzenne

Na terenie gminy Trzebielino uchwalonych jest obecnie 9 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, na łącznym obszarze 3235,96 ha. Dane te wskazują, że **jedynie 14,36% powierzchni gminy** objęte jest planami zagospodarowania. Jest to wartość bardzo niewielka biorąc pod uwagę zarówno potrzeby gminy w tym zakresie jak i porównanie z regionem – w całym powiecie bytowskim MPZP obejmują obszar 40 502,0 ha, co stanowi 18,5% powierzchni powiatu¹⁰; jeszcze większa

⁹ Źródło btsearch.pl: baza stacji bazowych sieci komórkowych w Polsce

¹⁰ GUS Bank Danych Lokalnych za rok 2023

dysproporcja występuje w przypadku porównania z gminami wiejskimi województwa pomorskiego, w których średnio planami objęte jest 21,8% powierzchni poszczególnych gmin.

Potencjał transurbacyjny

W większości wokół jednostek osadniczych o zwartej zabudowie występują umiarkowane ograniczenia fizjograficzne, ekologiczne i prawne ich przestrzennego rozwoju. Ograniczenia te wynikają przede wszystkim z występowania:

- zwartych kompleksów leśnych oraz zgrupowań zadrzewień z zakrzewieniami (grunty leśne zajmują aż 62% powierzchni gminy);
- terenów o znacznym nachyleniu (powyżej 10°);
- płytkiego 1. poziomu wody gruntowej;
- gruntów nienośnych i podmokłych, w tym ekosystemów torfowiskowych.

W gminie Trzebielino występują stosunkowo duże możliwości rozwoju przestrzennego wsi. Największymi ograniczeniami ekofizjograficznymi odznaczają się: wieś Bożanka – otoczona ze wszystkich stron zwartym kompleksem leśnym, występują tu tereny podmokłe oraz gleby organogeniczne, wieś położona w sąsiedztwie doliny Wieprzy; oraz wieś Gumieniec – ograniczenia wynikają z występowania znacznej powierzchni terenów o znacznym nachyleniu (powyżej 10°), lasów, terenów podmokłych i gleb organogenicznych (dolina Bystrzency)¹¹.

W przypadku wsi gminnej Trzebielino, ograniczenia ekofizjograficzne wynikają głównie z obecności jeziora Trzebielino, kompleksów leśnych, doliny Kunicy (płytki poziom wód gruntowych, gleby organogeniczne) oraz lokalnie terenów o znacznym nachyleniu.

1.2 Uwarunkowania Środowiskowe

1.2.1 Obszary i formy podlegające prawnej ochronie¹²

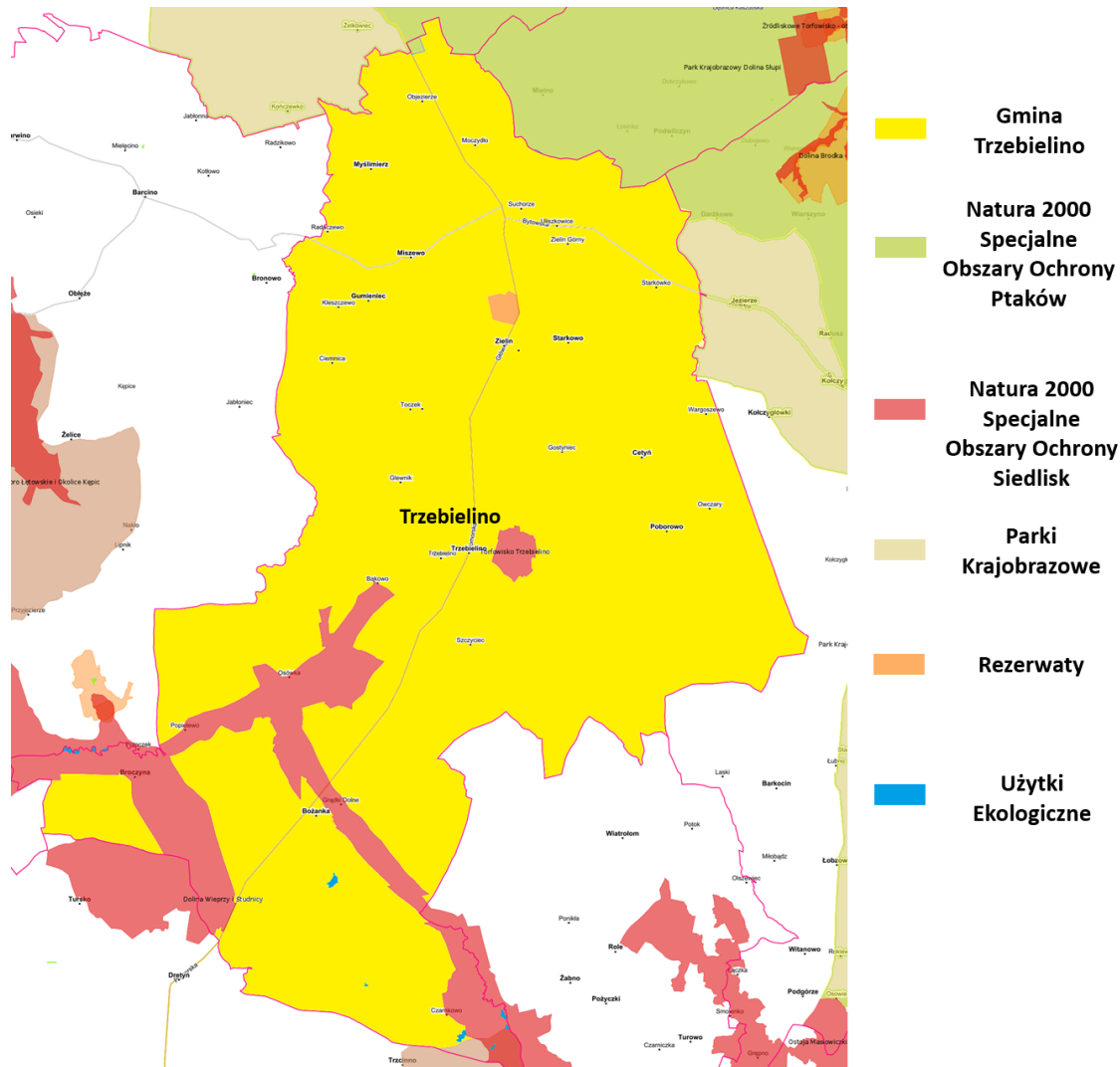
Ochrona przyrody na terenie gminy Trzebielino odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody ustanowione zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o

¹¹ Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebielino

¹² „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebielino na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031”

ochronie przyrody. Na terenie gminy Trzebielino występują następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy (graniczy),
- rezerwat przyrody,
- obszary chronionego krajobrazu
- obszary NATURA 2000,
- pomniki przyrody,
- korytarze ekologiczne.

Rysunek 4. Obszary prawnie chronione na terenie Gminy Trzebielino.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl.

Park Krajobrazowy Dolina Słupi

Otulina Parku zajmuje niewielkie fragmenty w północnej części gminy oraz sąsiaduje z gminą od północy i północnego wschodu. Jego powierzchnia wynosi 37 040 ha i wraz ze swoją otuliną - 83 170 ha, obejmuje obszar środkowego i dolnego biegu rzeki Słupi i jej zlewni od miejscowości Soszyca do drogi Krępa - Łosino. Park Krajobrazowy Dolina Słupi jest

jedynym w województwie pomorskim parkiem typu dolinnego. Charakterystyczną cechą Parku jest jego lesistość, aż 72% powierzchni zajmują lasy. Zachowane fragmenty w pełni wykształconych, ponad 100 letnich kwaśnych buczyn spotkać można na południe od Dębnicy Kaszubskiej oraz na północ i zachód od Kołczygłów. Do bardzo interesujących formacji roślinnych należą torfowiska, a wśród nich szczególnie cenne fragmenty nawiązujące do torfowisk wysokich. Powszechnie w Parku występują torfowiska niskie. Wśród nich warto wymienić torfowiska soligeniczne powstające w miejscach, gdzie intensywnie wypływają wody podziemne.

Najczęściej spotykanymi tu zbiorowiskami leśnymi są bór sosnowy świeży i mieszany, znacznie rzadziej bór bagienny, którego niewielkie płaty wykształciły się na torfowiskach wysokich w końcowej fazie ich zarastania. Zachowane fragmenty w pełni wykształconych, ponad 100-letnich kwaśnych buczyn spotkać można na południe od Dębnicy Kaszubskiej oraz na północ i zachód od Kołczygłów. Natomiast łągi olszowe, olszowo-jesionowe czy wierzbowe zajmują wybitnie żyzne siedliska. Jest to jedno z najbogatszych gatunkowo zbiorowisk roślinności¹³. Ważnym elementem krajobrazu są jeziora o różnej wielkości, kształcie i pochodzeniu, spośród których największą powierzchnię posiadają jez. Jasień (590 ha – położone w sąsiedniej gminie Czarna Dąbrówka) i Głębokie (107 ha) położone na terenie gminy Miastko). Do najcenniejszych przyrodniczo należą jeziora lobeliowe, grupujące reliktowe gatunki roślin, takie jak: lobelia jeziorna, brzeżyca jednokwiatowa i poryblin jeziorny. Cenne przyrodniczo są także jeziora ramienicowe oraz niewielkie, bezodpływowe jeziora dystroficzne. Słupia oraz jej dopływy na wielu odcinkach reprezentują cenne siedlisko przyrodnicze: nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników. Flora roślin naczyniowych Parku liczy 748 gatunków, wiele z nich to gatunki chronione, zagrożone i ginące. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie 41 gatunków ssaków, w tym związanych z wodami - bobra i wydry.

Do wyróżników Parku Krajobrazowego Dolina Słupi, które można znaleźć na terenie gminy Trzebielino, należą:

- **Lasy liściaste i mieszane:** Lasy stanowią ponad 70% obszaru Parku, a gmina Trzebielino jest również bardzo zalesiona (62% jej powierzchni). W lasach tych można spotkać rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt.

¹³ Strona Parku Krajobrazowego Doliny Słupi [<https://dolinaslupi.pl/o-parku-3/>], dostęp z dnia 15.05.2025 r.]

- **Rzadkie i chronione gatunki roślin:** Na terenie Parku występuje wiele gatunków roślin podlegających ochronie, w tym gatunki reliktowe. Prawdopodobnie te same gatunki występują również na obszarach Parku znajdujących się w gminie Trzebielino.
- **Wody i ciek wodne:** Park skupia się wokół rzeki Słupi. Choć rzeka Słupia nie płynie bezpośrednio przez centrum Trzebielina, gmina leży w jej zlewni i posiada własne ciek wodne, takie jak rzeka Pokrzywna (dopływ Wieprzy, która również ma swoje źródła w okolicy).
- **Tereny o zróżnicowanym ukształtowaniu:** Charakterystyczne dla Parku są wzgórza morenowe i zróżnicowany teren.
- **Obszary Natura 2000:** W granicach Parku wyznaczono obszar Natura 2000 „Dolina Słupi” PLB220002. Częściowo ten obszar pokrywa się z terenami gminy Trzebielino.
- **Pomniki przyrody:** W Parku znajduje się około 70 pomników przyrody, głównie dębów, buków i sosen. Niektóre z nich znajdują się na terenie gminy Trzebielino.

Rezerwat przyrody „Torfowisko Zieliń Miastecki”¹⁴

Na terenie Nadleśnictwa Trzebielino w leśnictwie Miszewo występuje jeden rezerwat przyrody „Torfowisko Zieliń Miastecki” o łącznej pow. 46,08 ha.

Został on utworzony aby chronić torfowiska z charakterystycznymi zespołami roślinnymi oraz stanowiskami wielu gatunków roślin torfowiskowych i bagiennych. Jako cel ochrony przyrody przyjęto zachowanie topogenicznego torfowiska przejściowego wraz z naturalnymi procesami jego dynamiki.

Obszar chronionego krajobrazu

Teren gminy Trzebielino położony jest w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu - Źródłiskowy Obszar Brdy i Wieprzy na Wschód od Miastka. Ustanowiony Uchwałą Nr X/42/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Słupsku z dnia 8 grudnia 1981 r. dotycząca utworzenia Parku Krajobrazowego "Dolina Słupi" oraz obszarów krajobrazu chronionego i zajmuje powierzchnię 11 776 ha. Obszar Chronionego Krajobrazu Źródłiskowy Obszar Rzeki Brdy leży w mezoregionie Pojezierze Bytowskie. Pagórkowaty krajobraz wznosi się tu od ok. 100 m n.p.m. w północnej części obszaru przy rzece Wieprzy do 180 m n.p.m. w części zachodniej i

¹⁴

centralnej. Jest to obszar wododziałowy między zlewnią Przymorza i Wisły. Spotyka się tu lasy

mieszane z udziałem sosny, buka i dębu chociaż na uboższych siedliskach przechodzą one w monokultury sosnowe.

Obszary Natura 2000

Na terenie Gminy Trzebielino znajdują się specjalne obszary ochrony oraz obszar specjalnej ochrony. Są to:

- Specjalny obszar ochrony siedlisk Torfowisko Trzebielino (PLH220085)

Wyznaczony został na podstawie Decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE) i zajmuje powierzchnię 99,87ha.

Obszar Natura 2000 Torfowisko Trzebielino PLH220085 położony jest na skraju Wysoczyzny Polanowskiej, która w tym miejscu ma charakter lekko pofałdowanej równiny, poprzecinanej dolinami rzek. Obszar obejmuje pozostałość po wyeksploatowanym dawnym torfowisku typu bałtyckiego. Na terenie torfowiska widoczne są ślady intensywnej eksploatacji torfu w przeszłości oraz liczna sieć głębokich, czynnych rowów odwadniających. W chwili obecnej przeważającą część torfowiska porastają drzewostany z przewagą sosny i brzozy, jedynie w części południowo-wschodniej występuje fragment otwartego torfowiska z typową roślinnością torfowiskową.

- Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Wieprzy i Studnicy (PLH220085)

Znaczący fragment Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 "Dolina Wieprzy i Studnicy" (PLH220038) leży na terenie Gminy Trzebielino. Obszar ten jest wyznaczony na mocy Dyrektywy Siedliskowej i ma na celu ochronę cennych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt. "Dolina Wieprzy i Studnicy" obejmuje dużą część dolin tych rzek, od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna, wraz z dużymi fragmentami zlewni, w tym terenami Źródłiskowymi.

Według danych, obszar "Dolina Wieprzy i Studnicy" zajmuje 14 349,03 ha¹⁵ i stanowi znaczną część obszaru gminy objętego formami ochrony przyrody.

Wyróżniki i przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 "Dolina Wieprzy i Studnicy" to m.in.:

- Rzeki o naturalnym charakterze: Wieprza i Studnica w dużej mierze zachowały swój naturalny charakter, z meandrami, starorzeczami i bogatą roślinnością przybrzeżną.
- Siedliska rzeczne: Występują tu nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*), które są cennym siedliskiem dla wielu gatunków wodnych.
- Jeziora lobeliowe: Obszar obejmuje cenne jeziora lobeliowe, np. Jezioro Byczyńskie, charakterystyczne dla czystych, ubogich w składniki odżywcze wód.
- Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne: Ważne dla różnorodności biologicznej, zapewniające schronienie i miejsca rozrodu dla wielu gatunków.
- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne: Często otoczone torfowiskami.
- Torfowiska mechowiskowe, podmokłe i świeże łąki: Istotne dla zachowania bioróżnorodności, często z występowaniem rzadkich gatunków roślin.
- Lasy łąkowe: Szczególnie te o podgórskim charakterze, olsy źródliskowe, grądy oraz kwaśne i żyzne buczyny porastające strome zbocza i wąwozy Pradoliny Pomorskiej.
- Duża lesistość obszaru: Sprzyja zachowaniu ciągłości ekologicznej i stanowi siedlisko dla wielu gatunków.
- Rzadkie i zagrożone gatunki roślin: Wiele gatunków z Czerwonych List.
- Słodkowodny krasnorost *Hildenbrandtia rivularis*: Prawdopodobnie największa populacja na Pomorzu.
- Cenne gatunki ryb łososiowatych: Wieprza jest ważnym miejscem występowania tych ryb.

Obszar ten ma ogromne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności i naturalnego krajobrazu Pomorza, a gmina Trzebielino jest istotną częścią tej cennej strefy.

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Słupi (PLB220002)

¹⁵

<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/specjalny-obszar-ochrony-siedlisk-dolina-wieprzy-i-studnicy-plh220038-19133706>

Obszar obejmuje dorzecze Środkowego odcinka rzeki Słupi oraz jej dopływów: Bytowej, Jutrzenki i Skotawy. Charakteryzuje się on urozmaiconym krajobrazem polodowcowym z typowymi formami: jeziorami rynnowymi i wytopiskowymi, równinami sandrowymi oraz wzgórzami moren czołowych. Wśród licznych jezior część stanowi oligotroficzne jeziora lobeliowe, największymi są: Jasień, Skotowskie i Głębokie. Lasy, w wieku 40-100 lat, to głównie lasy iglaste z sosną oraz mieszane i liściaste lasy z bukiem i dębem. W obszarze występuje co najmniej 31 gatunków objętych art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i wymienionych w załączniku II do tej dyrektywy, w tym 8 znajdujących się w „Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt”, a 12 stanowi przedmioty ochrony w obszarze.

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Trzebielino zgodnie z Centralnym Rejestrem Ochrony Przyrody występuje 151 pomników przyrody, w tym 141 pojedynczych drzew, 7 grup drzew, 1 aleja drzew oraz 2 głązy.

Ustanowienie ww. ustanowione były na przestrzeni kilkudziesięciu lat, przez ówczesne władze wojewódzkie, tj. Wojewódzką Radę Narodową w Koszalinie (dotyczy pomników utworzonych w 1956 r. i 1971 r.) oraz Wojewodę Słupskiego (dotyczy pomników utworzonych w 1990 r. i 1995 r.). Ponadto, na terenie gminy Trzebielino występują pomniki przyrody ustanowione przez Radę Gminy Trzebielino w latach 1998-2011¹⁶.

¹⁶ „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebielino na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031”

1.2.2. Wody powierzchniowe

Gmina Trzebielino znajduje się w zasięgu rzeki Wieprzy i jej dopływów bezpośrednich lub pośrednich: Pokrzywna, Bystrzenica, Rybiec, Ślizień, Kunica, Korzyca, Bożanka, Broczynka.

Rzeka Wieprza płynie w południowej części gminy, a jej całkowita długość sięga ok. 140 km i jest jedną z największych rzek Przymorza. Największym jeziorem na terenie gminy jest jezioro Trzebielińskie. Część wód stojących to drobne, zarastające oczka otoczone torfowiskiem wysokim. Ponadto wody powierzchniowe stojące reprezentowane są przez niewielkie powierzchniowo „oczka wodne” oraz sztuczne zbiorniki wodne, w tym stawy w wyrobisku poeksploatacyjnym kredy jeziornej (dawne złożo „Trzebielino”) i stawy rybne.

Dnia 17 lutego 2023 r. weszła w życie „II aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”. Gmina Trzebielino leży w granicach 12 zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), którymi są:

- RW60001046349 Broczynka,
- RW6000104628 Ślizień,
- RW6000104619 Wieprza od Źródeł do Pokrzywnej,
- RW6000114649 Studnica od Pierskiej Strugi do ujścia,
- RW6000114639 Wieprza od Pokrzywnej do Studnicy,
- RW200010472789 Kwacza,
- RW20001047274 Żelkowa Woda,
- RW60001046529 Bystrzenica,
- RW20001047276 Strumyk Żelkowski,
- RW60001046239 Pokrzywna od Źródeł do Kunicy z Kunicą,
- RW6000104632 Dopływ ze Smólna,
- RW6000114629 Pokrzywna od Kunicy do ujścia.

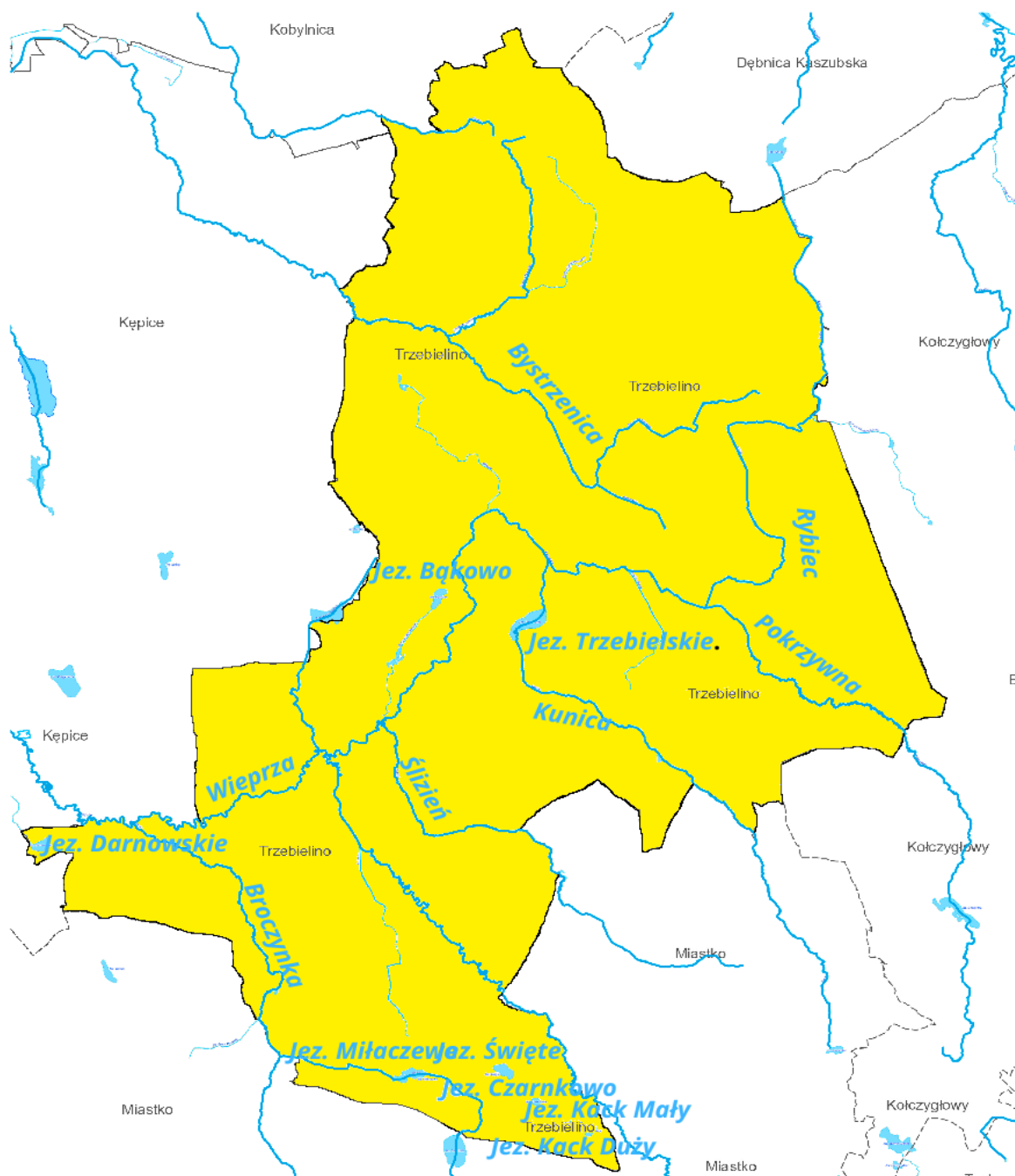
Na terenie gminy Trzebielino występuje kilka niewielkich jezior oraz tzw. „oczka wodne”.

Największymi zbiornikami wodnymi są jeziora:

- Trzebielińskie (pow. ok. 16,2 ha), największe powierzchniowo jezioro na terenie gminy, jest to jezioro przepływowe, gromadzące ok. 110 tys. m³ wody, jezioro jest silnie zarastające,
- Miłaczewo (pow. ok. 15,1 ha), drugie pod względem wielkości, jezioro typu rynnowego, gromadzące ok. 450 tys. m³ wody.

Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie Gminy Trzebielino należą: odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych (głównie komunalnych), przeięki z nieszczelnych szamb oraz spływy obszarowe z terenów rolnych.

Teren gminy Trzebielino jest narażony na występowanie powodzi. W miejscowości Bożanka, w dolinie rzeki Wieprza wystąpienie powodzi jest prawdopodobne. Ponadto, na terenie gminy Trzebielino, okresowo mogą pojawiać się podtopienia w obrębie dolin pozostałych cieków oraz w podmokłych zagłębieniach terenu. Powodować je mogą intensywne opady atmosferyczne i roztopy śniegu. Szczególnie narażone są również tereny rolniczych i wiąże się to z brakiem konserwacji urządzeń melioracyjnych.

Rysunek.6 Wody powierzchniowe na terenie Gminy Trzebielino.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych isok.gov.pl.

1.2.3 Wody podziemne

Gmina Trzebielino położona jest w obszarze dwóch jednolitych częściach wód podziemnych: w większości w obszarze (JCWPd) nr 10 (kod PLGW600010) oraz w niewielkiej północnej części (JCWPd) nr 11 (kod GW200011). Wody podziemne na terenie gminy mają duże znaczenie, ponieważ stanowią źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną.

Na terenie gminy znajduje się 5 ujęć w wodę pitną: Trzebielino, Cetyń, Starkowo, Zielin oraz Objezierze.

Gmina nie znajduje się na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP).

1.2.4 Gleby

Gleby gminy stanowią głównie gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne, wykształcone z glin i piasków gliniastych. W południowej części gminy znajdują się gleby wytworzone z piasków luźnych oraz ze żwirów piaszczystych, a w północnej te wytworzone z piasków naglinowych i glin zwałowych. Gleby torfowe, torfowo-mułowe oraz gleby murszowo-mineralne i murszowate, wykształcone w dnach dolin rzecznych, rynien subglacialnych i zagłębień wytopiskowych mają również stosunkowo znaczny udział. Ponadto na terenie gminy Trzebielino występują gleby brunatne właściwe, czarne ziemie zdegradowane i gleby szare, a lokalnie także czarne ziemie właściwe.

Ok. 85% gleb na terenie gminy należy do IV i V klasy bonitacyjnej, natomiast 13% to gleby słabe należące do VI klasy. Najlepsze gleby, należące do III klasy bonitacyjnej, zajmują najmniejszą powierzchnię spośród występujących na terenie gminy (ok. 1,66 %). Jakość gleb ma wpływ na profil produkcji rolnej. Na terenie gminy przeważają kompleksy gruntów ornych 5 – Żytni dobry, 6 - Żytni słaby oraz 8 - zbożowo-pastewny mocny.

Gmina Trzebielino cechuje się niskim stopniem uprzemysłowienia i urbanizacji. Erozja wietrzna stanowi małe zagrożenie dla gleb. Na obszarze Gminy Trzebielino występują gleby średniej i słabej jakości. Na terenie Gminy Trzebielino znajduje się punkt monitoringu gleb w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski” w miejscowości Zielin.

1.2.5 Lasy

Gmina Trzebielino położona jest na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku, głównie na terenie Nadleśnictwa Trzebielino, ale również na terenie Nadleśnictwa Dretyń, Warcino oraz Dwór. Na obszarze gminy funkcjonują leśnictwa: Trzcino,

Węgorzyno, Dretyń, Tursko, Bożanka, Potoczek, Trzebielino, Bąkowo, Wiatrołom, Glewnik, Zieliń, Poborowo, Barkocino, Miszewo, Kruszyna, Mielno, Wierszyno, Barnowiec. Skład gatunkowy lasów, wynika z rodzaju siedliska (na które decydujący wpływ ma rodzaj występujących gleb i obecność cieków wodnych), a także z panujących warunków klimatycznych.

Lasy na terenie Gminy Trzebielino zajmują powierzchnię 13 865,86 ha. Lesistość gminy wynosi 62,9 % co jest wartością dużo powyżej przeciętnej w kraju (29,6%). Lasy publiczne stanowią 97,9 % powierzchni lasów, resztę natomiast stanowią lasy prywatne.

Lasy stanowią siedlisko dla większości dzikich gatunków roślin i zwierząt. Pełnią więc nie tylko istotną funkcję ekologiczną (także ze względu na ich wpływ na klimat), ale także gospodarczą i społeczną. Istotnym zadaniem dla właścicieli nieruchomości gruntowych powinno być zalesianie ziem nieużytkowanych lub użytkowanych w nieefektywny sposób. Należy uznać, że zróżnicowane i często unikatowe zasoby przyrodnicze Gminy Trzebielino są dobrze chronione, a dodatkowo zwiększają atrakcyjność turystyczną regionu.

Lasy porastają przeważającą część gminy, poza jej północno-wschodnią i północną częścią, a także poza niewielkimi, nieleśnymi enklawami w części centralnej i południowo-zachodniej.

Na terenie gminy Trzebielino występują:

- bory mieszane i świeże, dominujące powierzchniowo na terenie gminy. Drzewostany borów buduje głównie sosna. Sporadycznie występuje dąb, brzoza i świerk. Warstwa podszytu lepiej rozwinięta jest w borach mieszanych;
- w dolinach rzek występują niewielkie fragmenty olsu porzeczkowego, którego drzewostan tworzy olsza czarna, z domieszką brzozy oraz krzewy: porzeczką czerwoną i czarną, wierzba szara, kruszyna pospolita, chmiel zwyczajny i różne gatunki paproci. Sztucznie podsuszone olsy przechodzą w zabagnione łągi jesionowo olszowe;
- niewielkie powierzchnie zajmują lasy liściaste z udziałem buka. Płaty buczyny niżowej (buk, z udziałem brzozy, sosny i dębu bezszypułkowego) występują na krańcach południowych i północnych gminy;

- bory bagienne z dominacją sosny i domieszką brzozy omszonej spotkać można w rejonie gleb organicznych w podłożu, na terenach o płytkim poziomie wód gruntowych. Największy powierzchniowo kompleks borów bagiennych występuje w okolicach Trzebielina;
- porolne i rekultywacyjne nasadzenia drzew tworzą głównie monokultury szpilkowe sosny i świerka. Biocenotyczna wartość monokultur jest ograniczona, duże znaczenie posiadają dla urozmaicenia krajobrazu i jako ostoje fauny. Zróżnicowanie siedliskowe zaznacza się w charakterze runa, które w położeniach żyzniejszych jest trawiasto-krzewinkowo-mszyste, natomiast w położeniach najsuchszych reprezentowane jest przez porosty i ksenofilne mchy.

Zbiorowiska leśne pełnią istotne funkcje fizjotaktyczne, ekologiczne i krajobrazowe.

Najważniejsze funkcje fizjotaktyczne to:

- hydrologiczna (wzrost retencji, ograniczenie spływu, wyrównanie stanów wód);
- glebotwórcza i gleboochronna (utrwalenie podłoża, ochrona przed erozją wodną i wietrzną);
- klimatotwórcza (specyficzne warunki klimatyczne wnętrza lasu i jego otoczenia);
- higieniczna (pochłanianie zanieczyszczeń atmosferycznych, dźwiękochłonność, ograniczenie spływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych).

Funkcja ekologiczna lasów polega przede wszystkim na tworzeniu wartościowych nisz ekologicznych dla wielu gatunków zwierząt oraz na stymulowaniu migracji roślin i zwierząt w różnych skalach przestrzennych. Funkcja krajobrazowa natomiast wynika ze znaczenia zbiorowisk leśnych dla kształtowania fizjonomii terenu.

Część lasów na terenie gminy Trzebielino posiada status lasów ochronnych. Tworzą je (wg informacji RDLP w Szczecinku): lasy wodochronne, lasy glebochronne i lasy stanowiące ostoje zwierząt¹⁷.

1.2.6 Fauna

Z uwagi na występujące rozległe kompleksy leśne, inne zbiorowiska roślinne cenne przyrodniczo (takie jak torfowiska) oraz liczne ciek i zbiorniki wodne, na terenie gminy Trzebielino można spotkać wiele rzadkich i chronionych gatunków zwierząt.

¹⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino

Według materiałów informacyjnych Urzędu Gminy Trzebielino leśny odcinek Wieprzy, na południe od wsi Broczyna, stanowi obszar lęgowy ptaków, gatunkowo związanych z rzekami o szybkim prądzie tj. pliszka górska, zimorodek, gągoł, tracz, nurogęś. Spośród ssaków chronionych spotkać tutaj można m.in. wydrę i bobra. Duże, zwarte kompleksy leśne sprzyjają występowaniu gatunków łownych, zwłaszcza jeleni. W rzekach dość licznie występują populacje ryb, w tym pstrągów i lipieni.

Ponadto, dostępne informacje na temat składu gatunkowego fauny na terenie gminy Trzebielino i jej otoczenia dotyczą obszarów objętych przestrzennymi formami ochrony przyrody, tj. przede wszystkim: rezerwatu przyrody „Torfowisko Zieliń Miastecki”, Parku Krajobrazowego Dolina Słupi, obszarów Natura 2000 (specjalnego obszaru ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002, obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty „Torfowisko Trzebielino” PLH220085 i „Dolina Wieprzy i Studnicy” PLH220038).

Na terenie rezerwatu przyrody „Torfowisko Zieliń Miastecki”, który został utworzony w celu zachowania topogenicznego torfowiska przejściowego z zarastającymi jeziorami dystroficznymi, występują takie gatunki zwierząt jak: żuraw, myszołów, kania ruda oraz orzeł bielik.

W Parku Krajobrazowym Doliny Słupi (w zasięgu Parku znajduje się jedynie niewielki fragment gminy Trzebielino, o powierzchni ok. 17 ha, w jej północnej części) występuje fauna typowa dla rzeczno-jeziorno-leśnego krajobrazu Pomorza. Poszczególne grupy systematyczne zwierząt reprezentują:

- ichtiofauna (minogi i ryby) dorzecza Słupi liczy 27 gatunków; najliczniej występującą rybą dorzecza jest pstrąg potokowy/troć wędrowna i lipień; spośród gatunków chronionych występują: koza, głowacz białopłetwy, minog rzeczny i strumieniowy oraz różanka;
- płazy - spośród 18 gatunków płazów żyjących w Polsce na obszarze Parku stwierdzono 11 gatunków, są to: kumak nizinny, traszka zwyczajna i grzebieniasta, grzebiuszka ziemna, ropucha szara i ropucha paskówka, żaba moczarowa, żaba wodna, żaba jeziorkowa, żaba śmieszka, żaba trawna (wszystkie pod ścisłą ochroną gatunkową);
- gady - w Parku stwierdzono występowanie 5 gatunków gadów, są to padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, żmija zygzakowata i zaskroniec zwyczajny (wszystkie pod ścisłą ochroną gatunkową);

- awifauna - ze względu na bogactwo i różnorodność awifauny (ptaki) cały obszar Parku uznany został za jedną ze 144 ostoi ptaków w Polsce; w 2004 r. obszar Parku włączony został do sieci Natura 2000 jako obszar specjalnej ochrony ptaków - "Dolina Słupi" - PLB 220002; spośród 154 gatunków ptaków 140 ma status ptaków objętych ścisłą ochroną;
- ssaki - w Parku stwierdzono dotychczas występowanie 46 gatunków ssaków, z czego ścisłej ochronie gatunkowej podlega 18 taksonów (w tym 10 gatunków nietoperzy), a 6 gatunków objętych jest ochroną częściową; 4 gatunki ssaków zamieszczone są w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej; z uwagi na dużą lesistość Parku licznie występują jelenie, sarny i dziki.

Na obszarze specjalnej ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002 stwierdzono występowanie co najmniej 23 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej (79/409/EWG). Spośród nich, przedmiot ochrony stanowią gatunki ptaków, zgodnie z kryteriami kwalifikującymi gatunki ptaków i ich siedliska do ochrony w formie obszarów Natura 2000. 7 gatunków ptaków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”: kania ruda, bąk, bielik, orlik krzykliwy, lelek, puchacz i włośchatka. Ponadto, jest to obszar występowania 6 gatunków zwierząt z Załącznika II, w tym wydry. Z kolei, na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Wieprzy i Studnicy” PLH220038 występują bardzo ważne siedliska dla fauny: wydry *Lutra lutra*, ryb (w tym łososiowatych), kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. Występuje tu największa znana populacja słodkowodnego krasnorostu *Hildenbrandtia rivularis* na Pomorzu oraz wiele roślin rzadkich i zagrożonych z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Na obszarze występują cenne biotopy ptaków drapieżnych oraz związanych z obszarami wodno-błotnymi.

1.2.7 Powiązania przyrodnicze gminy z otoczeniem

Podstawowymi elementami osnowy ekologicznej gminy Trzebielino i jej bliskiego otoczenia są, wskazane w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego” (2009): płat ekologiczny lasów kępicko-bytowskich, rangi ponadregionalnej, obejmujący przeważającą część gminy, za wyjątkiem jej południowo-zachodniej części; płat ekologiczny lasów sianowsko-miasteckich, rangi ponadregionalnej, obejmujący południowo wschodnie krańce gminy; korytarz ekologiczny dolin Wieprzy i Studnicy, rangi regionalnej, obejmujący na terenie gminy dolinę Wieprzy i tereny z nią sąsiadujące.

Ponadto osnowę ekologiczną gminy Trzebielino tworzą elementy rangi subregionalnej lokalnej:

- subregionalny korytarz ekologiczny, obejmujący dolinę rzeki Rybiec i przyległe kompleksy leśne, w północno-wschodniej części gminy;
- niewielkie płaty zbiorowisk leśnych i semileśnych, w tym porastające tereny hydrogeniczne nadwodne oraz w lokalnych zagłębieniach terenu;
- śródpolne zadrzewienia i zakrzewienia;
- szpalery i aleje drzew występujące wzdłuż dróg oraz cieków i rowów melioracyjnych;

zbiorniki wodne i ciek.

1.3. Walory Środowiska kulturowego

1.3.1 Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Trzebielino znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego, m.in.:

- zespół dworsko-parkowy z końca XIX w. w Broczynie,
- kościół filialny p.w. Najświętszego Zbawiciela z końca XVII w. wraz z otoczeniem w Cetyniu,
- kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP wraz z otoczeniem i wystrojem wnętrza murowany w latach 1681-1691 w Trzebielinie,
- pałac von Puttkamerów murowany z 1810 r. w Trzebielinie.

Tabela 1. Rejestr Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków obiektów nieruchomych leżących na obszarze gminy Trzebielino, wg stanu na 05.2025r.

Nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	Data wpisu do rejestru zabytków	Obiekt	Miejscowość
169	26.03.1960	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP wraz z otoczeniem	Trzebielino
348	18.03.1965 - pałac 12.01.2012 - park	zespół pałacowo-parkowy /pałac, park/	Poborowo
350	18.03.1965	pałac	Trzebielino
391	21.12.1965	kościół filialny p.w. Najświętszego Zbawiciela wraz z otoczeniem (cmentarz przykościelny i drzewostan)	Cetyń

408	30.08.1966	dwór ob.dom	Trzebielino
1136	30.11.1986	zespół dworsko-parkowy (dwór, park)	Broczyna

Źródło: <https://www.ochronazabytkow.gda.pl/rejestr-zabytkow/rejestr-zabytkow-nieruchomych/>

1.3.2 Obiekty wpisane do ewidencji gminnej zabytków

Poza powyższymi warto również zobaczyć następujące obiekty architektury i budownictwa wpisane do ewidencji zabytków gminy Trzebielino:

- budynek stacji kolejowej z 1910 r. i kościół filialny p.w. św. Jana Chrzciciela z 1930 r. w Gumieńcu;
- kościół filialny p.w. Narodzenia NMP z 1864 r. w Objezierzu;
- pałac z przełomu XVIII i XIX w. w Suchorzu;
- młyn wodny z początku XX w., plebania murowana z II poł. XIX w. w Trzebielinie;
- budynek stacji kolejowej z 1910 r. w Zielinie.

1.3.3 Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy znajdują się liczne stanowiska archeologiczne pochodzące z różnych przedziałów czasowych. Do ciekawostek historycznych należą pozostałości osady neolitycznej oraz cmentarzyska kurhanowe występujące licznie na terenie gminy.

Przez gminę przebiega również historyczny szlak turystyczny wzdłuż pięciu zabytkowych kościołów w Biesowicach, Bruszkowie Wielkim, Cetyniu, Kwakowie i Zębowie. Cetyński kościółek przeszedł w ramach projektu kompleksowy remont, odzyskał dawny blask i jest nie tylko miejscem modlitwy, ale i cenną atrakcją turystyczną¹⁸.

Zabytki archeologiczne stanowią istotny element przestrzeni, niezbędny do odtworzenia i zachowania dziedzictwa kulturowego.

1.4 Potencjał rekreacyjny

Potencjał rekreacyjny środowiska przyrodniczego obszaru gminy Trzebielino związany jest:

- 1) z położeniem części gminy w obrębie lub w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów prawnie chronionych, zwłaszcza Parku Krajobrazowego Doliny Słupi i jego otuliny
- 2) z położeniem części gminy w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Źródłiskowy

¹⁸

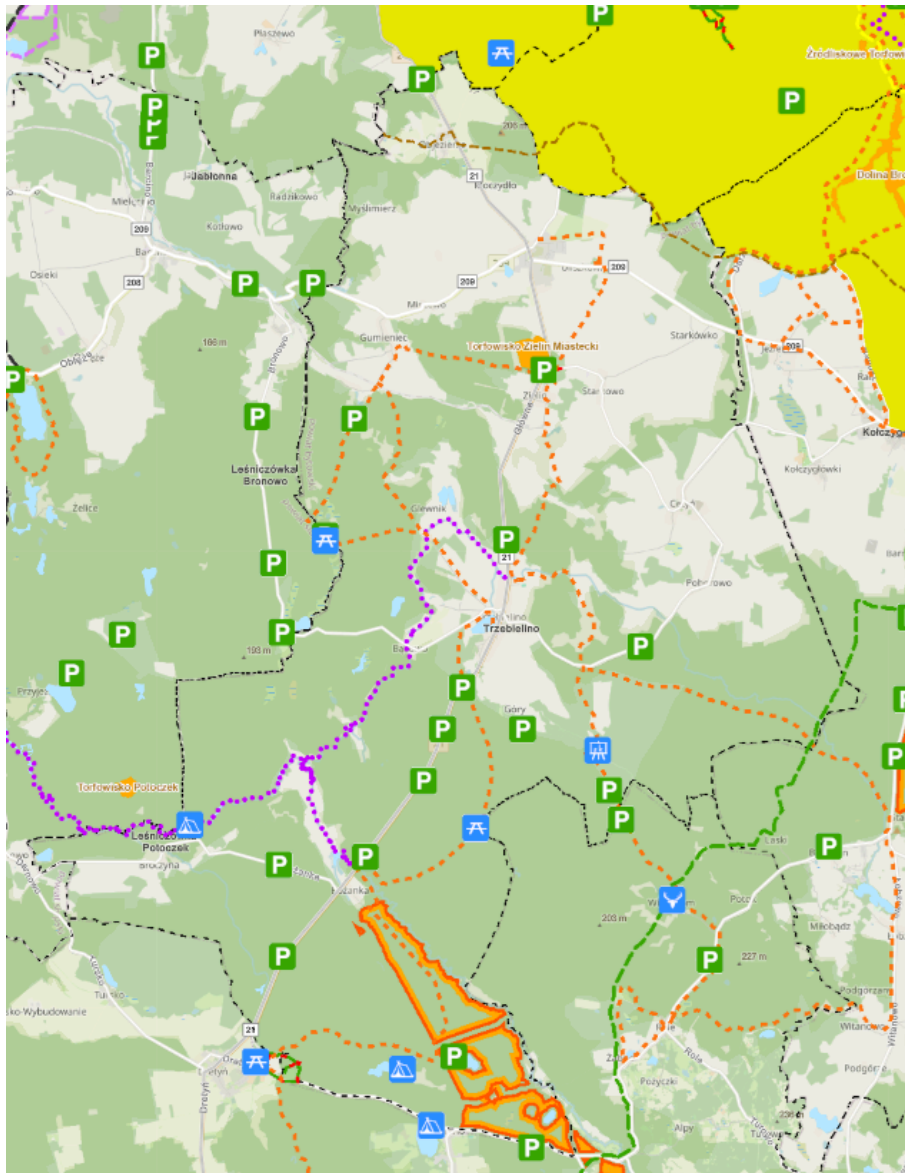
<https://www.portalsamorzadowy.pl/inwestycje/kosmiczny-koszt-nowej-drogi-ekspresowej-ale-za-efekty-podziekuj-pokoleniu,615076.html://nowa.trzebielino.pl/walory-turystyczne/>

obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka (południowa część gminy). Duże walory rekreacyjne na terenie gminy Trzebielino występują w dolinie Wieprzy, przebiegającej przez południową część gminy, oraz w dolinie Pokrzywnej, stanowiącej prawostronny dopływ Wieprzy (centralna część gminy). O ich atrakcyjności rekreacyjnej decydują rzeki Wieprza i Pokrzywna, a także duże walory krajobrazowe dolin tych rzek i ich otoczenia. Przydatność rekreacyjną tego obszaru wynikają głównie z parametrów hydrologicznych rzek, które warunkują ich przydatność dla wędkarstwa i kajakarstwa. Z kolei z drugiej strony, rzeki te są praktycznie nieprzydatne do kąpieli. Podobnie, w przypadku występujących na terenie gminy Trzebielino zbiorników wodnych, które nie są przydatne do wykorzystania rekreacyjnego – co w znacznym stopniu ogranicza rozwój funkcji turystycznej w gminie, jako funkcji rozwojowej pod względem gospodarczym.

- 3) z posiadaniem walorów przyrodniczych wynikających z występowania: zwartych kompleksów leśnych i ogólnie bardzo dużej lesistości gminy (2/3 obszaru); dobrej jakości powietrza atmosferycznego; urozmaiconej, młodoglacjalnej rzeźby terenu.
- 4) posiadaniem walorów kulturowych obszaru gminy, które związane są przede wszystkim z występowaniem obiektów dziedzictwa materialnego wpisanego do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz stanowisk archeologicznych.

Baza noclegowa na razie w gminie jest dość uboga i tworzą ją:

- Gospodarstwo Agroturystyczne "Nad Stawem" - Ewa Wyras w Miszewie
- Gospodarstwo Agroturystyczne Dolno – Bogumił Kołodziejczyk w miejscowości Dolno.

- P** Miejsce postojowe
- ⛺** Miejsce odpoczynku
- ⛺** Miejsce biwakowe
- 🌿** Zielona klasa
- 🏹** Kwatera myśliwska
- szlak pieszy zielony
- szlak rowerowy
- szlak kajakowy
- ścieżka konna
- 🏠** Program Zanocuj w lesie
- 🌳** Rezerваты przyrody
- 🌳** Parki Krajobrazowe

Rysunek 7. Infrastruktura turystyczna na terenie gminy Trzebielino.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy

1.5. Stan i ochrona środowiska, w tym stopień rozwoju infrastruktury sieciowej i odsetek korzystających z niej mieszkańców (kanalizacja, wodociąg, odpady, infrastruktura energetyczna).

1.5.1. Gospodarka wodno – kanalizacyjna

Zaopatrzenie w wodę

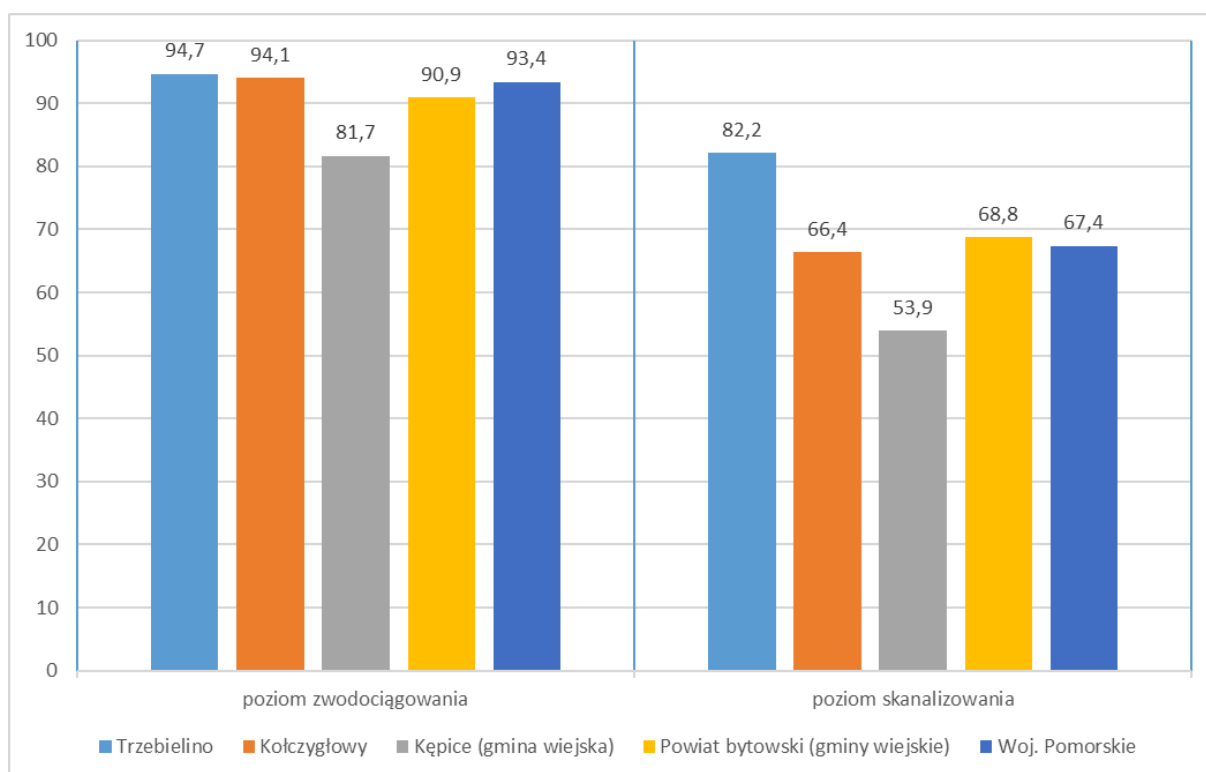
Gmina Trzebielino, wg. danych GUS za 2023 rok zwodociągowana jest w 94,7%. Długość sieci wodociągowej wynosi 57,84 km. Z sieci korzysta 3 336 mieszkańców. Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę z 5 odrębnych układów wodociągowych zasilanych z głębinowych komunalnych ujęć wody: Trzebielino, Cetyń, Starkowo, Zielin, Objezierze.

SUW Trzebielino – stan bardzo dobry. SUW Objezierze – stan bardzo dobry. Hydrofornia Zielin – stan dostateczny (docelowo planowana do likwidacji). Hydrofornia Starkowo – stan dostateczny (gmina posiada dokumentację na budowę nowej stacji uzdatniania). Hydrofornia Cetyń – w trakcie modernizacji.

Kanalizacja sanitarna

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Trzebielino wynosi 54,54 km. W gminie funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków w m. Zielin. Aktualnie trwa modernizacja oczyszczalni w celu zwiększenia przepustowości. Według danych GUS za rok 2023 poziom skanalizowania gminy wynosi 82,20%. Z sieci korzysta 2 895 mieszkańców.

Na poniższym rysunku dla porównania sytuacji w gminie na tle regionu przedstawiono dane dotyczące stopnia zwodociągowania oraz skanalizowania gminy na tle powiatu bytowskiego oraz województwa – dane oparto o najnowszą dostępną bazę danych GUS w tym zakresie, za 2023 rok. Z informacji tych wynika, że zarówno poziom wyposażenia w sieć wodociągową jak i w kanalizację sanitarną jest na terenie gminy wyższy od średniej – zarówno dla powiatu jak i województwa, co świadczy o dobrym dostępie mieszkańców do tego typu infrastruktury. Należy natomiast wskazać, że jakość istniejącej infrastruktury wodno – ściekowej w wielu miejscach jest zła i skutkuje koniecznością przeprowadzenia jej pilnej modernizacji i przebudowy.

Rysunek 8. Poziom zwodociągowania i skanalizowania gminy Trzebielino na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego oraz województwa pomorskiego w 2023 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.5.2 Zaopatrzenie w energię elektryczną

- Przez teren gminy nie przebiegają podstawowe linie elektroenergetyczne regionu tj. 400 kV, 220 kV i 110 kV.
- Na terenie gminy Trzebielino istnieje niewielka elektrownia wodna „Bujno” o mocy 20 MW, zlokalizowana na rzece Pokrzywna we wsi Trzebielino.
- W Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w obrębach geodezyjnych: Cetyń, Poborowo, Starkowo uchwalonym Uchwałą Nr 76/XIII/2012 Rady Gminy Trzebielino z dnia 15 lutego 2012 roku (zmieniony w 2014 r) ustanowiono nowe tereny dla lokalizacji elektrowni wiatrowych.

1.5.3 Gospodarka odpadami

Gmina Trzebielino zajmuje się odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu zamieszkałych nieruchomości. W 2024 roku za odbiór, transport i utylizację śmieci odpowiedzialna jest zewnętrzna firma ELWOZ Sp. z o.o. z Sierakowic, wybrana w drodze przetargu. Przedsiębiorstwo to dostarcza mieszkańcom worki na odpady. Dodatkowo, raz w roku organizowany jest odbiór bezpośrednio sprzed posesji odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Właściciele nieruchomości muszą złożyć deklarację, w której podają liczbę mieszkańców i sposób segregacji odpadów. Jeśli te dane się zmieniają, opłata za śmieci jest na bieżąco aktualizowana. Pobrane opłaty pokrywają wszystkie koszty związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Obejmuje to: odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów, utrzymanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), koszty administracyjne oraz prowizje dla sołtysów za inkaso.

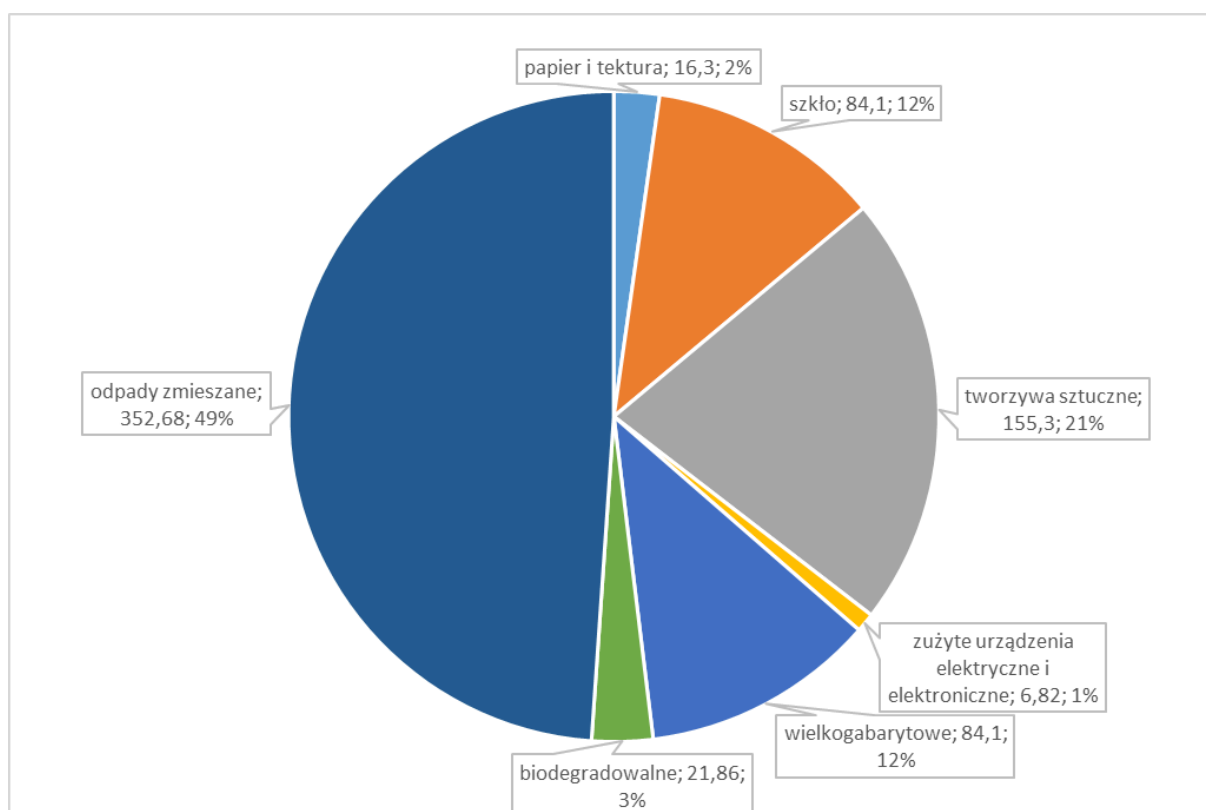
W miejscowości Dolno działa Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). W kwocie opłaty przysługuje mieszkańcom:

- odbiór odpadów zmieszanych komunalnych z częstotliwością 1raz w miesiącu,
- odbiór metali i tworzyw sztucznych- 1 raz w miesiącu,
- odbiór szkła – 1 raz co dwa miesiące,

- popioły – w miesiącach od listopada do kwietnia raz w miesiącu,
- odbiór makulatury – 1 raz na kwartał,
- odbiór odpadów biodegradowalnych -1 raz na kwartał,
- odbiór odpadów wielkogabarytowych, elektrycznych i elektronicznych – 1 raz w roku,
- możliwość dostarczenia wytworzonych odpadów do PSZOK w godzinach pracy.

W 2023 roku gmina łącznie zebrała 721,16 ton odpadów, z czego 366,82 tony stanowiły odpady segregowane. Poniższy wykres przedstawia szczegółową strukturę zebranych selektywnie odpadów.

System selektywnej zbiórki odpadów w gminie można uznać za efektywny. Dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) pokazują, że w 2023 roku ponad połowa wszystkich zebranych odpadów – dokładnie 50,9% – została posegregowana. Jest to wynik znacznie lepszy niż średnia dla powiatu bytowskiego (46,4%) oraz dla całego województwa pomorskiego (44,4%).

Rysunek 9. Struktura odpadów selektywnie zebranych na terenie gminy w 2023 roku w tonach oraz %.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) za 2023 rok, mieszkańiec gminy Trzebielino wytworzył średnio 203 kg odpadów komunalnych. Jest to wynik niższy niż średnia zarówno dla powiatu słupskiego (248 kg), jak i dla całego województwa pomorskiego (372 kg).

1.5.4. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Trzebielino, podobnie jak inne gminy w Polsce, ma potencjalny dostęp do sieciowego systemu zaopatrzenia w gaz ziemny ponieważ przez teren gminy Trzebielino przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300. Jednakże rozbudowa sieci gazowej zależy od wielu czynników, w tym od zapotrzebowania, opłacalności inwestycji oraz planów operatora systemu dystrybucyjnego. Z dostępnych informacji wynika, że:

Brak rozbudowanej sieci gazowej: W dokumentach dotyczących planowania przestrzennego gminy Trzebielino (np. Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzebielino) wspomina się o braku ogólnodostępnej sieci gazowej na terenie gminy. W kontekście ogrzewania budynków, w programach wsparcia (np. "Ciepłe Mieszkanie") rozważane są dotacje na kotłownie gazowe dla budynków, które nie są przyłączone do sieci dystrybucji gazu, co sugeruje, że wiele nieruchomości w gminie nie ma takiego dostępu.

W związku z brakiem sieci, mieszkańcy gminy korzystają z innych źródeł ogrzewania, takich jak kotły na paliwa stałe (drewno, węgiel), pompy ciepła, energia elektryczna, czy gaz propan-butan ze zbiorników.

Uchwały dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Trzebielino dopuszczają modernizację, budowę, przebudowę lub rozbudowę urządzeń i sieci gazowych oraz przyłączy obiektów budowlanych. Dopuszcza się również zasilanie obiektów w gaz poprzez projektowane gazociągi średniego i niskiego ciśnienia lub gazu zbiornikowego (czyli propan-butanu). To wskazuje na teoretyczną możliwość rozwoju sieci.

Podsumowując, zaopatrzenie w gaz ziemny z sieci w gminie Trzebielino jest obecnie bardzo ograniczone, a w wielu miejscach po prostu brak dostępu. Istnieją plany na potencjalny rozwój infrastruktury, ale ich realizacja zależy od wielu czynników.

1.5.5. Zaopatrzenie w ciepło i chłód

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy oparte jest o indywidualne źródła ciepła – obecnie brak jest na terenie gminy sieciowych instalacji zaopatrzenia w energię cieplną (sieci ciepłowniczej). W przypadku budownictwa mieszkaniowego, wg danych GUS w 2023 roku 77,4% mieszkań na terenie gminy posiadało centralne ogrzewanie¹⁹; pozostałe mieszkania

¹⁹ Uznaje się również za wyposażone w centralne ogrzewanie takie mieszkanie, do którego ciepło doprowadzane jest z własnej kotłowni w budynku indywidualnym, jak również mieszkanie posiadające instalację etażową, znajdującą się w obrębie mieszkania łącznie z urządzeniem grzewczym. Źródło definicji: Instrukcja metodologiczna do Narodowego Spisu

zaopatrywane były w ciepło z pieców opalanych przede wszystkim paliwami stałymi tj. drewnem lub węglem.

Budynki użyteczności publicznej zaopatrywane są w ciepło dzięki lokalnym kotłowniom opartym na węglu kamiennym i energii elektrycznej (wyjątek biblioteka w Suchorzu ogrzewana gazem oraz budynek Zakładu usług komunalnych zaopatrywany kotłem na pellet). Budynki usługowe i przemysłowe posiadają indywidualne źródła ciepła w oparciu o paliwa stałe i ciekłe²⁰. W źródłach wytwarzania energii na potrzeby obiektów publicznych także dominuje zdecydowanie węgiel z udziałem na poziomie 60%.

Tabela 2. Zużycie energii w budynkach mieszkalnych oraz obiektach użyteczności publicznej.

Paliwo wykorzystywane do produkcji energii	Udział w zużyciu energii w % - mieszkania komunalne	Udział w zużyciu energii w % - obiekty użyteczności publicznej
Węgiel kamienny	30	60
Biomasa	70	10
Energia elektryczna	0	20
OZE	0	0
gaz ziemny	0	10

Źródło: Dane Urząd Gminy Trzebielino

Należy zaznaczyć coraz większą popularność odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, ze szczególnym uwzględnieniem energii słonecznej – w tym zakresie m.in. dzięki dofinansowaniu ze środków publicznych w ostatnich latach, zarówno mieszkańcy jak i obiekty publiczne zostały wyposażone w instalacje OZE dotyczące przede wszystkim paneli fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych. Rozwój tych form produkcji energii będzie powodował rosnący udział OZE w produkcji energii zarówno elektrycznej jak i cieplnej na terenie gminy także w przyszłości.

Gmina Trzebielino posiada dobre warunki do wytwarzania energii OZE.

energia wiatru - Teren gminy Trzebielino znajduje się w strefie korzystnej możliwości wykorzystania energii wiatru. Powiat bytowski, w którym zlokalizowana jest gmina Trzebielino posiada największy potencjał techniczny dużej energetyki wiatrowej. W Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w obrębach geodezyjnych: Cetyń, Poborowo, Starkowo uchwalonym Uchwałą Nr 76/XIII/2012 Rady Gminy Trzebielino z dnia 15 lutego 2012 roku ustanowiono nowe tereny dla lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 r. Autor: Główny Urząd Statystyczny - Biuro Spisów Miejsce publikacji: GUS, Warszawa 2001 r.

²⁰ j.w.

energia słońca - Rozkład promieniowania słonecznego jest nierównomierny w cyklu rocznym. Około 80% rocznego nasłonecznienia przypada na okres wiosenno-letni (kwiecień-wrzesień). Powiat bytowski, na terenie którego leży gmina Trzebielino należy do powiatów o wysokiej wartości rocznego nasłonecznienia. W warunkach klimatycznych panujących w województwie, przede wszystkim zaleca się wykorzystanie energii słonecznej w sezonie letnim do podgrzewania wody użytkowej. W przypadku wykorzystywania całorocznie energii słonecznej zaleca się stosowanie układów skojarzonych np.: z pompami ciepła.²¹

energia wody - Na terenie gminy Trzebielino istnieje niewielka elektrownia wodna „Bujno” o mocy 20 MW, zlokalizowana na rzece Pokrzywna we wsi Trzebielino.

Na terenie Gminy Trzebielino zrealizowano inwestycje OZE:

1. Zielin, ul. Główna 11 - oczyszczalnia –instalacja PV o mocy 48,18kW
2. Trzebielino, ul. Sportowa 18 - boisko – instalacja PV o mocy 25,92kW
3. Szkoła podstawowa w Trzebielinie, ul. Młodzieżowa 1 instalacja PV o mocy 19,68 kW
4. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Starkowie- instalacja PV o mocy 24,96 kW
5. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Suchorzu, ul. Szkolna 5 - instalacja PV o mocy 19,68 kW
6. Biblioteka w Trzebielinie, ul. Pomorska 24 - instalacja PV o mocy 11,04kW
7. Biblioteka w Suchorzu, ul. Lipowa 2 -instalacja PV o mocy 12 kW
8. Zakład Usług Komunalnych, Pomorska 75 - instalacja PV o mocy 10,56kW
9. Stacja Uzdatniania Wody w Trzebielinie - instalacja PV o mocy 32,64 kW
10. Sala wiejska w Miszewie, Miszewo 8 - instalacja o mocy 10,12kW
11. Sala wiejska w Cetyniu, Cetyń 45 – instalacja o mocy 10,56 kW
12. Sala wiejska w Starkowie, Starkowo 35A - instalację o mocy 10,08kW
13. Sala wiejska w Gumieńcu, Gumieniec 16A - instalacja o mocy 12 kW
14. Przepompownia w m. Suchorze, dz.nr 7/5 obr. Suchorze - instalacja o mocy 15,84 kW
15. Urząd Gminy Trzebielino, ul. Wiejska 15 Trzebielino - instalacja PV o mocy 20,24 kW
16. Stacja uzdatniania wody w Objezierzu – instalacja o mocy 49,95 kW
17. Targowisko 2020 rok moc 10kw.

Instalacje w realizacji:

1. Przedszkole wraz z zapleczem kuchennym w Trzebielinie, ul. Młodzieżowa 3 instalacja PV o mocy: 20,7 kW

²¹ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Trzebielino

2. Stacja Uzdatniania Wody Starkowo, dz.nr 23/33 obr. Starkowo- instalacja o mocy 24,84 kW.

Razem 388.99 kW energii z OZE na obiektach użyteczności publicznej.

1.6 Różnice wewnątrz gminne.

Gmina Trzebielino w ogólnej charakterystyce jest gminą o charakterze leśnym i rolniczym. Aktualne procesy inwestycyjne oraz planowane na obszarze gminy inwestycje prowadzą do wyodrębniania się obszarów o charakterze innym niż rolniczy. W celu ustalenia zasad rozwoju przestrzennego poszczególnych części obszaru gminy ustala się obszary o wyróżniającym się przeznaczeniu. Podstawą wyodrębnienia obszarów o zróżnicowanym sposobie użytkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego było:

- istniejące użytkowanie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu,
- naturalne elementy środowiska – dolina rzeki, itp.,
- główne trasy komunikacyjne,
- predyspozycje naturalne terenu dla rozwoju nowych funkcji,
- zamierzenia, plany oraz możliwości przekształceń terenów otwartych.

W gminie można wyodrębnić **trzy strefy** różniące się charakterem zagospodarowania i predyspozycjami dla rozwoju nowego zainwestowania i zabudowy:

- **zalesioną część południową i zachodnią gminy** z rzekami Wieprzą i Pokrzywną oraz ich dopływami, **predysponowaną do turystyki i rekreacji**.

Miejscowości położone w tym rejonie to wsie z przewagą zabudowy związanej z leśnictwem, rolnictwem i gospodarką rybacką (zabudowy zagrodowej, duże gospodarstwa rolne, leśne i rybackie) oraz o zachowanym układzie przestrzennym miejscowości. Miejscowości te nie rozrastają się w nadmierny ani niekontrolowany sposób; istotną barierą rozwoju zabudowy i zainwestowania są naturalne walory środowiska, które z kolei stanowią bazę rozwoju turystyki i rekreacji. Dotychczasowe działania inwestycyjne występują w obrębie już istniejącego zainwestowania lub wzdłuż ciągów komunikacyjnych i dotyczą inwestycji zazwyczaj realizowanych przez mieszkańców tych wsi.

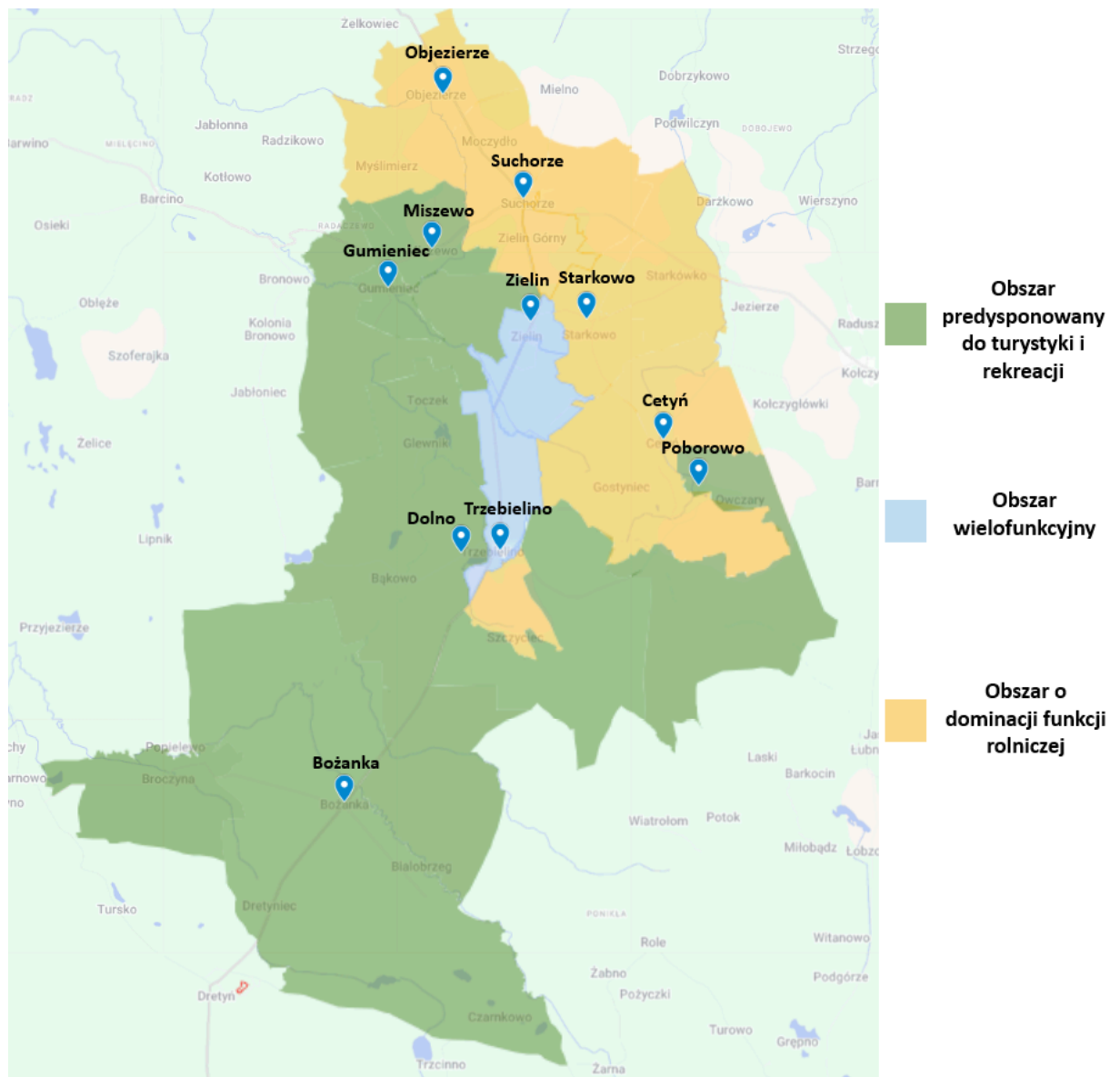
- **część środkową – wielofunkcyjną** – z największymi miejscowościami (Trzebielino i Zielin), rozwiniętymi usługami i innymi pozarolniczymi działalnościami

gospodarczymi, z najważniejszymi ciągami komunikacji (droga krajowa, nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz),

W tym obszarze następuje koncentracja podstawowych usług dla ludności (oświata, administracja, opieka społeczna, infrastruktura komunalna, handel i gastronomia). Jest to obszar korzystnie położony, w centrum gminy z dostępem komunikacyjnym ze wszystkich miejscowości gminy. Jest to obszar największej dostępności do sieci infrastruktury technicznej, zwłaszcza kanalizacji sanitarnej oraz o najkorzystniejszych możliwościach rozwoju. Występuje tu duży nacisk inwestycyjny zarówno o charakterze zabudowy mieszkaniowej jak i usługowej.

- **część północną – o dominacji funkcji rolniczej** z miejscowościami związanymi w przeszłości z istniejącymi tutaj Państwowymi Gospodarstwami Rolnymi.

W tej części gminy znajdują się miejscowości, gdzie w rejonie dawnych baz produkcji rolniczej prowadzona jest różnorodna działalność gospodarcza, w tym kontynuowana jest produkcja rolnicza i hodowla zwierząt a zabudowa mieszkaniowa funkcjonuje także w postaci zespołów zabudowy wielorodzinnej. Tereny zainwestowania produkcyjnego mogą być wykorzystane dla celów prowadzenia różnorodnych działalności (także funkcji pozarolniczych), zaś zabudowa mieszkaniowa zazwyczaj wymaga poprawy jakości zamieszkiwania.

Rysunek 9. Podział gminy na strefy zagospodarowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl, maps.google.com.

W zakresie głównych kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy wyznacza się w studium trzy generalne typy obszarów:

- obszary urbanizacji, w tym istniejące tereny zabudowane i planowane nowe tereny inwestycyjne oraz obszary przekształceń funkcjonalno-przestrzennych,
- obszary rozmieszczenia obiektów i urzędzeń specjalistycznych, w tym w szczególności obszary rozmieszczenia urzędzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW oraz ich stref ochronnych,

- obszary kontynuacji dotychczasowego użytkowania rolniczego i gospodarki leśnej.

1.7 Uwarunkowania gminy zewnętrzne

1.7.1 Powiązania funkcjonalne z innymi ośrodkami miejskimi i gminami

Gmina Trzebielino, mimo swojego dominującego charakteru rolniczo-leśnego, jest funkcjonalnie powiązana z regionem poprzez szereg aspektów gospodarczych, przyrodniczych, społecznych i infrastrukturalnych, które wzajemnie na siebie oddziałują, wpływając na jej rozwój i funkcjonowanie.

a) **Obszar Funkcjonalny „Środkowe Pomorze”** - Gmina Trzebielino jest elementem OBSZARU FUNKcjONALNEGO „ŚRODKOWE POMORZE”. Zasięg przestrzenny OF Środkowe Pomorze obejmuje gminę miejską Człuchów, miejsko-wiejskie: Czarne, Debrzno, Kępice i Miastko oraz gminy wiejskie Czarna Dąbrówka, Człuchów, Damnica, Dębica Kaszubska, Główczyce, Koczała, Kołczygłowy, Potęgowo, Przechlewo, Rzeczenica, Trzebielino. Powierzchnia obszaru wynosi 4.05 tys. km² i zamieszkuje go ok. 132.6 tys. mieszkańców. OF Środkowe Pomorze ma swą kontynuację na terenie województwa lubuskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego. Zasięg obszaru pokrywa się częściowo z MOF Chojnice-Człuchów (miasto Człuchów, gmina Człuchów), MOF Słupsk-Ustka (gminy Damnica i Dębica Kaszubska) i OF Strefa Przybrzeżna (gmina Główczyce).

Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2030 przyjęta uchwałą nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku wskazuje Obszar Funkcjonalny Środkowe Pomorze, w tym obszar zmian jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją położony w. Obszary takie cechuje koncentracja czynników społeczno-gospodarczych negatywnie wpływających na dynamikę ich rozwoju. Interwencja powinna przełamywać szereg niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych, w tym utrudniony dostęp do usług publicznych. Istotnym czynnikiem ograniczającym ich możliwości rozwojowe jest zła dostępność przestrzenna (transportowa); przede wszystkim do ośrodka wojewódzkiego, ale także ośrodka regionalnego, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie. Z uwagi na położenie większości gmin zakwalifikowanych do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w strefach przygranicznych z województwami sąsiednimi, działania rozwojowe w stosunku do

tych obszarów powinny być istotnym elementem współpracy na szczeblu międzyregionalnym, dążącej do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych.

b) **Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi** - gmina Trzebielino należy do LGD PDS, która wdraża aktualnie nową Lokalną Strategię Rozwoju w ramach PS WPR na lata 2023-2027 oraz w ramach Programu Regionalnego FEP dla Pomorza 2021-2027. W skład LGD PDS wchodzi 13 gmin z dwóch powiatów: bytowskiego i słupskiego.

Przynależność Gminy Trzebielino do Lokalnej Grupy Działania (LGD) Partnerstwo Dorzecze Słupi niesie ze sobą szereg **kluczowych korzyści**, głównie związanych z rozwojem obszarów wiejskich i pozyskiwaniem środków finansowych. Oznacza to, że gmina, lokalne organizacje pozarządowe (KGW, OSP, stowarzyszenia), przedsiębiorcy, a nawet mieszkańcy, mogą ubiegać się o dofinansowanie swoich projektów ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) oraz innych programów regionalnych (np. FEP dla Pomorza). Te środki są przeznaczone na różnorodne działania, od infrastruktury, przez rozwój gospodarczy, po inicjatywy społeczne i kulturalne.

Projekty realizowane w ramach LGD często mają większe szanse na uzyskanie wsparcia, ponieważ są zgodne z lokalnie wypracowaną strategią rozwoju, odpowiadającą na specyficzne potrzeby regionu.

LGD angażuje mieszkańców, organizacje i instytucje w proces planowania i realizacji lokalnych działań. Dzięki temu Gmina Trzebielino zyskuje aktywne społeczeństwo, które ma realny wpływ na rozwój swojego otoczenia.

Przynależność do LGD umożliwia Gminie Trzebielino współpracę z innymi gminami, organizacjami i podmiotami z obszaru dorzecza Słupi. To sprzyja wymianie dobrych praktyk, budowaniu partnerstw i realizacji wspólnych, większych przedsięwzięć.

Wspólne działania w ramach LGD mogą przyczynić się do lepszej promocji Gminy Trzebielino jako atrakcyjnego miejsca do życia i spędzania wolnego czasu, co może przełożyć się na rozwój turystyki i lokalnej gospodarki.

Dzięki realizacji Strategii gmina ma możliwość pozyskania środków na budowę infrastruktury rekreacyjnej służącej lokalnej społeczności, bioróżnorodności, rekultywacji jezior, tworzenia infrastruktury służącej aktywizacji mieszkańców.

c) **LGR Pojezierze Bytowskie** - W skład RLGD Pojezierze Bytowskie wchodzi obecnie 12 gmin z powiatów:

- bytowskiego: Gmina Kołczygłowy, Gmina Trzebielino, Gmina Tuchomie, Gmina Miastko, Gmina Studzienice, Gmina Borzytuchom, Gmina Czarna Dąbrówka, Gmina Parchowo, Gmina Bytów
- słupskiego: Gmina Damnica, Gmina Dębica Kaszubska, Gmina Potęgowo

LGR "Pojezierze Bytowskie" jest odpowiedzialna za wdrażanie lokalnych strategii rozwoju obszarów rybackich (LSROR), finansowanych głównie ze środków EFMR (obecnie Fundusz Sprawiedliwej Transformacji lub nowa perspektywa). Dzięki temu Gmina Trzebielino oraz podmioty z jej terenu (np. rybacy, przetwórcy ryb, przedsiębiorcy turystyczni związani z akwenami wodnymi) mogą ubiegać się o dofinansowanie na projekty, które w innym przypadku byłyby trudne do pozyskania.

LGR koncentruje się na zrównoważonym rozwoju obszarów rybackich, co oznacza dbanie o środowisko naturalne przy jednoczesnym wspieraniu rozwoju gospodarczego. Gmina Trzebielino może wykorzystać te fundusze do inwestycji, które równoważą potrzeby środowiskowe i gospodarcze.

LGR angażuje lokalnych mieszkańców, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców i instytucje w proces planowania i realizacji projektów. To sprzyja budowaniu lokalnego partnerstwa i wzmocnieniu kapitału społecznego w gminie.

Wspólne działania w ramach LGR przyczyniają się do budowania spójnego wizerunku Pojezierza Bytowskiego jako atrakcyjnego regionu. To z kolei może przyciągnąć turystów i przynależność do LGR umożliwia gminie Trzebielino współpracę z pozostałymi 10 gminami wchodzącymi w skład Pojezierza Bytowskiego. Pozwala to na realizację większych, ponadlokalnych projektów oraz wymianę doświadczeń i dobrych praktyk.

d) powiązania z innymi ośrodkami wyższego rzędu:

Gmina Trzebielino, jako jednostka samorządu terytorialnego niższego rzędu, utrzymuje różnorodne powiązania funkcjonalne z ośrodkami wyższego rzędu, czyli miastami i instytucjami o zasięgu regionalnym lub krajowym, które zapewniają specjalistyczne usługi, dostęp do rynków pracy, czy wsparcie administracyjne.

Poniżej przedstawiono kluczowe powiązania funkcjonalne Trzebielina z ośrodkami wyższego rzędu:

Powiązania administracyjne i polityczne

- Powiat Bytowski (Bytów): Trzebielino wchodzi w skład powiatu bytowskiego, co oznacza, że podlega jego administracji w zakresie wielu spraw, m.in. zarządzania

drogami powiatowymi, oświaty ponadpodstawowej, geodezji, budownictwa, spraw zdrowia (powiatowy szpital, sanepid). Bytów jako stolica powiatu jest naturalnym ośrodkiem, do którego mieszkańcy Trzebielina udają się w celu załatwiania spraw urzędowych wykraczających poza kompetencje gminy.

- Województwo Pomorskie (Gdańsk): Na szczeblu wojewódzkim (Gdańsk jako stolica województwa), Trzebielino jest powiązane z administracją wojewódzką, która odpowiada za politykę regionalną, fundusze unijne, wojewódzkie inwestycje drogowe, ochronę środowiska na szerszą skalę, czy nadzór nad samorządem.
- Instytucje centralne: Na poziomie krajowym, Trzebielino (jak każda gmina w Polsce) jest powiązane z administracją państwową (ministerstwa, agencje rządowe) w zakresie np. pozyskiwania funduszy unijnych, realizacji programów krajowych (np. "Czyste Powietrze"), czy przepisów prawnych.

Powiązania gospodarcze i rynkowe

- Regionalne rynki pracy (Bytów, Słupsk, Lębork, Miastko, Kościerzyna, Chojnice): Mieszkańcy Trzebielina, zwłaszcza ci poszukujący pracy poza rolnictwem i leśnictwem, dojeżdżają do większych miast w regionie. Miasta takie jak Bytów, Słupsk, Lębork, a nawet Kościerzyna czy Chojnice (ze względu na historyczne powiązania z Kaszubami) stanowią dla nich rynki pracy w sektorach usług, przemysłu czy handlu.
- Dostawcy i odbiorcy (Bytów, Słupsk): przedsiębiorstwa z Trzebielina (zwłaszcza te związane z rolnictwem i przemysłem drzewnym) są powiązane z rynkami zbytu i dostawcami z większych ośrodków. Słupsk jako największe miasto w okolicy, odgrywa tu kluczową rolę jako centrum handlowo-usługowe, a także jako ośrodek dla przemysłu drzewnego.
- Sektor usług finansowych i doradczych (Bytów, Słupsk): W większych miastach mieszkańcy i przedsiębiorcy korzystają z usług banków, firm ubezpieczeniowych, biur rachunkowych czy kancelarii prawnych, których nie ma w Trzebielinie.
- Turystyka regionalna (Ustka, Słupsk, Bytów): Gmina Trzebielino, mimo że sama w sobie ma potencjał turystyczny, korzysta z bliskości popularnych ośrodków turystycznych nad morzem (np. Ustka) czy też ośrodków z rozwiniętą bazą turystyczną (np. Bytów z zamkiem). Turyści odwiedzający te miejsca mogą wyruszać na wycieczki do Trzebielina, korzystając z jej walorów przyrodniczych.

Powiązania edukacyjne i kulturalne

- Szkolnictwo ponadpodstawowe (Bytów, Słupsk): Młodzież z Trzebielina po ukończeniu szkoły podstawowej kontynuuje edukację w szkołach średnich w pobliskich miastach, przede wszystkim w Bytowie (licea, technika, szkoły zawodowe), a także w Słupsku.
- Szkolnictwo wyższe (Słupsk, Gdańsk): Dalsza edukacja na poziomie wyższym wiąże się z ośrodkami akademickimi takimi jak Słupsk (Akademia Pomorska) czy Gdańsk (Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska).
- Kultura i rozrywka (Bytów, Słupsk, Gdańsk): Większe ośrodki oferują bogatszą ofertę kulturalną (teatry, kina, galerie, muzea, koncerty), z której korzystają mieszkańcy Trzebielina.

Powiązania zdrowotne i społeczne

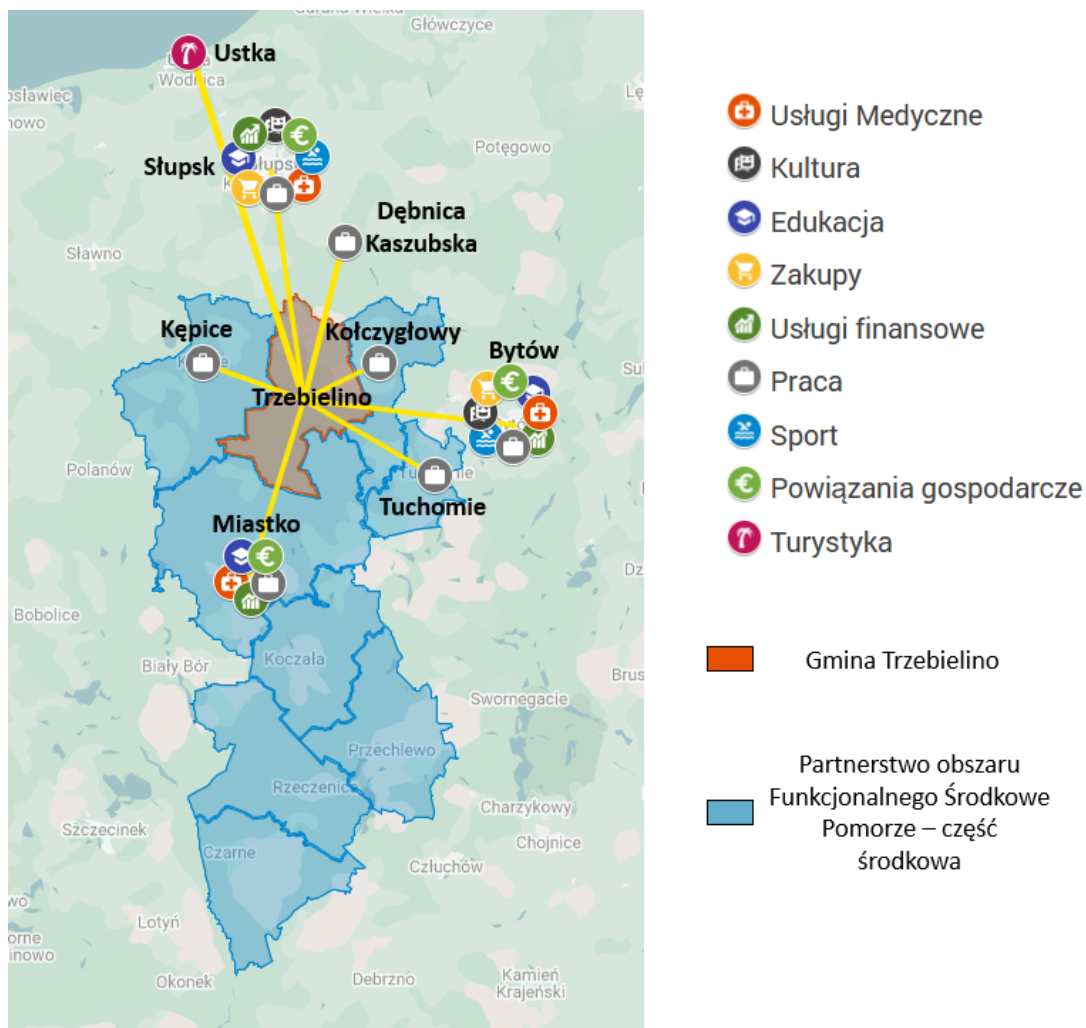
- Opieka zdrowotna specjalistyczna (Bytów, Słupsk, Miastko): dostęp do szpitali, klinik specjalistycznych i poradni specjalistycznych wiąże się z dojazdami do Bytowa (Szpital Powiatowy), Miastka lub Słupska (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny), które oferują bardziej rozbudowaną opiekę medyczną niż Trzebielino.
- Instytucje pomocy społecznej i wsparcia (powiatowe centra, organizacje pozarządowe): wsparcie społeczne dla osób potrzebujących często wykracza poza możliwości gminy i wymaga współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie czy regionalnymi organizacjami pozarządowymi.

Powiązania infrastrukturalne

- Transport (sieć drogowa): Drogi przebiegające przez gminę Trzebielino łączą ją z większymi ośrodkami, ułatwiając dojazdy i transport. Ważne jest połączenie ze Sławnem, Bytowem, Ustką i dalej z resztą województwa.
- Media i komunikacja: Dostęp do szerokopasmowego internetu, telefonii komórkowej czy telewizji jest uzależniony od infrastruktury regionalnej, często zarządzanej z ośrodków wyższego rzędu.

Wszystkie te powiązania świadczą o tym, że gmina Trzebielino, choć zachowuje swoją unikalną tożsamość i charakter, jest integralną częścią szerszego systemu regionalnego, czerpiąc z niego korzyści i jednocześnie wnosząc swój wkład, głównie poprzez produkcję rolną i leśną oraz potencjał turystyczny.

Poniżej przedstawiono najważniejsze powiązania Gminy w formie graficznej:

Rysunek 10. Powiązania funkcjonalne zewnętrzne Gminy Trzebielino.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl, maps.google.com.

1.7.2 Uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego

Aktualnie obowiązuje dokument Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (PZPWP) (uchwała nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016r.)

W PZPWP 2030 brak jest ustaleń odnoszących się wprost do obszaru gminy Trzebielino, w tym obszarów zmian. Na terenie gminy nie zostały wskazane do realizacji nowe zadania ponadlokalne. W przestrzeni gminy nie nastąpiły wyraźne zmiany dlatego też wskazywane rekomendacje i wytyczne, które można odnieść do gminy Trzebielino nie różnią się znacząco od zapisanych w poprzednim planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

WNIOSKI Z DIAGNOZY:

Potencjał i atuty strefy przestrzennej:

- Potencjał rolniczy: duży udziałem terenów rolniczych, co stanowi o jej tożsamości i jest podstawą dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, agroturystyki i rolnictwa ekologicznego.
- Walory przyrodnicze i krajobrazowe: z uwagi na położenie, gmina posiada cenne obszary przyrodnicze (lasy, rzeki, jeziora, obszary chronione), które stanowią o jej atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej.
- Potencjał rekreacyjny: Bliskość natury i mniej zurbanizowany charakter sprzyjają rozwojowi funkcji rekreacyjnych i turystycznych, zwłaszcza dla mieszkańców większych miast.
- Spokojny charakter i jakość życia: dla wielu osób, możliwość życia w mniej zaludnionym, spokojnym otoczeniu, z dostępem do przyrody, jest dużym atutem.
- Potencjał leśnej przestrzeni produkcyjnej: lasy, poza funkcją turystyczną, ekologiczną i klimatyczną, pełnią na terenie gminy Trzebielino istotną rolę gospodarczą. W związku z dużą powierzchnią lasów bardzo ważną dziedziną gospodarki jest tu leśnictwo i gospodarka leśna.
- Duży potencjał do produkcji energii OZE.

Wyzwania:

- Braki w infrastrukturze komunikacyjnej (ciągów pieszych/rowerowych): wpływający na komfort życia i bezpieczeństwo.
- Bariery transportowe: Utrudniony dostęp do większych ośrodków miejskich, brak dogodnej komunikacji publicznej, co ogranicza możliwości zatrudnienia i edukacji.
- Niedobory w infrastrukturze technicznej (internet): infrastruktura poprawi warunki życia mieszkańców i atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów (np. branże wymagające szybkiego internetu).
- Niski poziom pokrycia gminy MPZP: poprawiającym atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów i powodującym planowany rozwój zabudowy jednorodzinnej na terenach rolnych może prowadzić do wzrostu kosztów infrastruktury i degradacji krajobrazu.

- Zanieczyszczone zbiorniki wodne mogące pełnić kluczową rolę w rozwoju branży turystycznej w tym bazy noclegowej.
- Niski poziom korzystania z energii OZE.

2. DIAGNOZA sytuacji społecznej

2.1 Ludność i procesy demograficzne

2.1.1. Liczba ludności, migracje i przyrost naturalny

Liczba ludności gminy Trzebielino na dzień 31.07.2024 r. wg danych GUS wynosiła 3 505 osób, co stanowiło 6,9% ludności powiatu bytowskiego oraz 0,4 % ludności zamieszkującej gminy wiejskie województwa pomorskiego.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy Trzebielino stan na dzień 31.12.2024r na tle powiatu bytowskiego i gmin wiejskich województwa pomorskiego.

Obszar	Liczba ludności (GUS)
gmina Trzebielino	3 505
gmina Kołczygłowy	4 073
gmina Kępice (obszar wiejski)	4 806
powiat bytowski (gminy wiejskie)	50 853
województwo pomorskie (gminy wiejskie)	894 043

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największym sołectwem na terenie gminy jest sołectwo Trzebielino, zamieszkiwane przez 721 osób, tj. 20,5% mieszkańców gminy. Inne większe sołectwa to: Suchorze (18%), Zieliń (13,3%). Liczbę mieszkańców poszczególnych sołectw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba mieszkańców gminy Trzebielino wg sołectw w 2024 roku.

L.p	Sołectwo	Miejscowości	Liczba mieszkańców	% udział LUDNOŚĆ
1.	Bożanka	Bożanka, Broczyna, Czarnkowo, Grądko Dolne, Popielewo	133	3,8%
2.	Cetyń	Cetyń, Wargoszewo	285	8,11%
3.	Dolno	Dolno, Bąkowo, Glewnik	224	6,4%

4.	Gumieniec	Gumieniec, Kleszczewo, Radaczewo	182	5,18%
5.	Miszewo	Miszewo	107	3,04%
6.	Objezierze	Objezierze, Myślimierz, Moczydło	252	7,17 %
7.	Poborowo	Poborowo, Owczary	205	5,83%
8.	Starkowo	Starkowo, Starkówko	299	8,51%
9.	Suchorze	Suchorze, Uliszkowice, Zielin Górny	635	18%
10.	Trzebielino	Trzebielino, Szczyciec, Toczek	721	20,5%
11.	Zieliń	Zieliń	469	13,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Trzebielino

W latach 2019-2024 liczba mieszkańców zmalała o 5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Tabela 5. Liczba mieszkańców gminy Trzebielino w latach 2019 -2024

Ludność wg grup wieku i płci		2019	2020	2021	2022	2023	2024
ogółem	osoba	3 696	3 603	3 543	3 556	3 521	3505
mężczyźni	osoba	1 855	1 827	1 801	1 813	1 799	1800
kobiety	osoba	1 841	1 776	1 742	1 743	1 722	1705

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

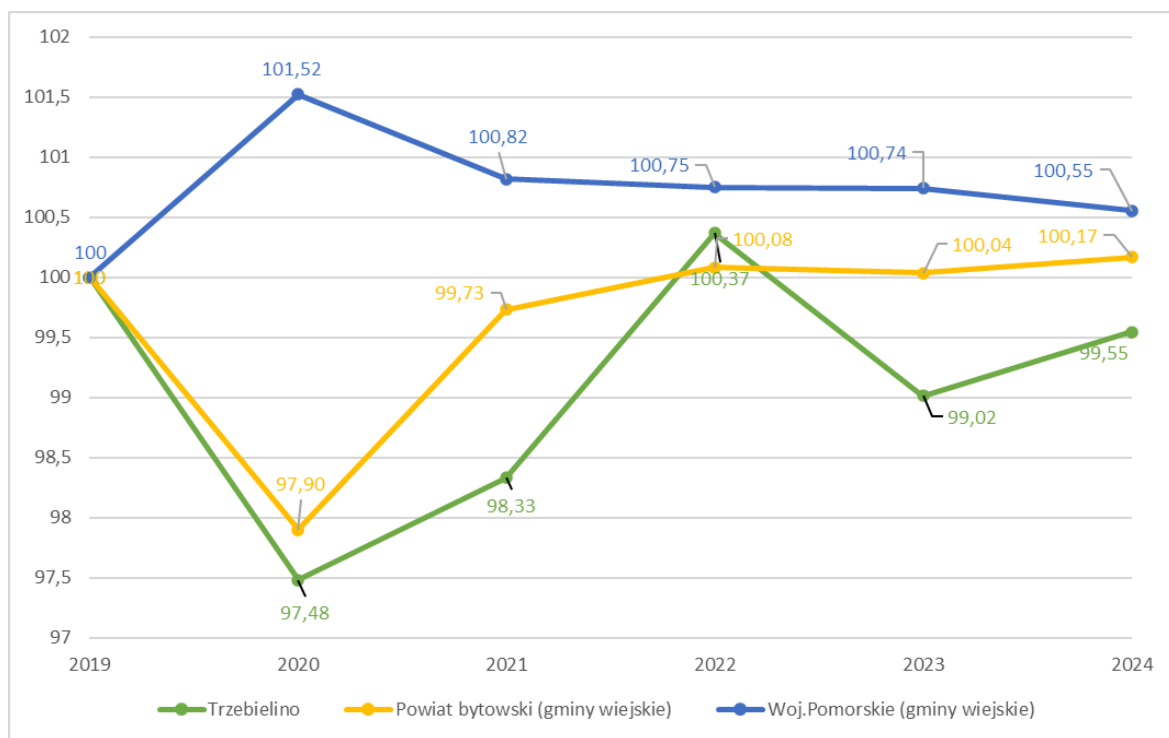
Tabela 6. Liczba ludności na tle w powiatu i innych gmin, województwa

Obszar	Liczba ludności					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Trzebielino	3696	3603	3543	3556	3521	3505
Kołczygłowy	4237	4188	4114	4080	4089	4073
Kępice (gmina wiejska)	5488	5063	5021	4925	4890	4806
Powiat bytowski (gminy wiejskie)	51933	50844	50708	50749	50768	50853
Woj.Pomorskie (gminy wiejskie)	855801	868850	875971	882559	889112	894043

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

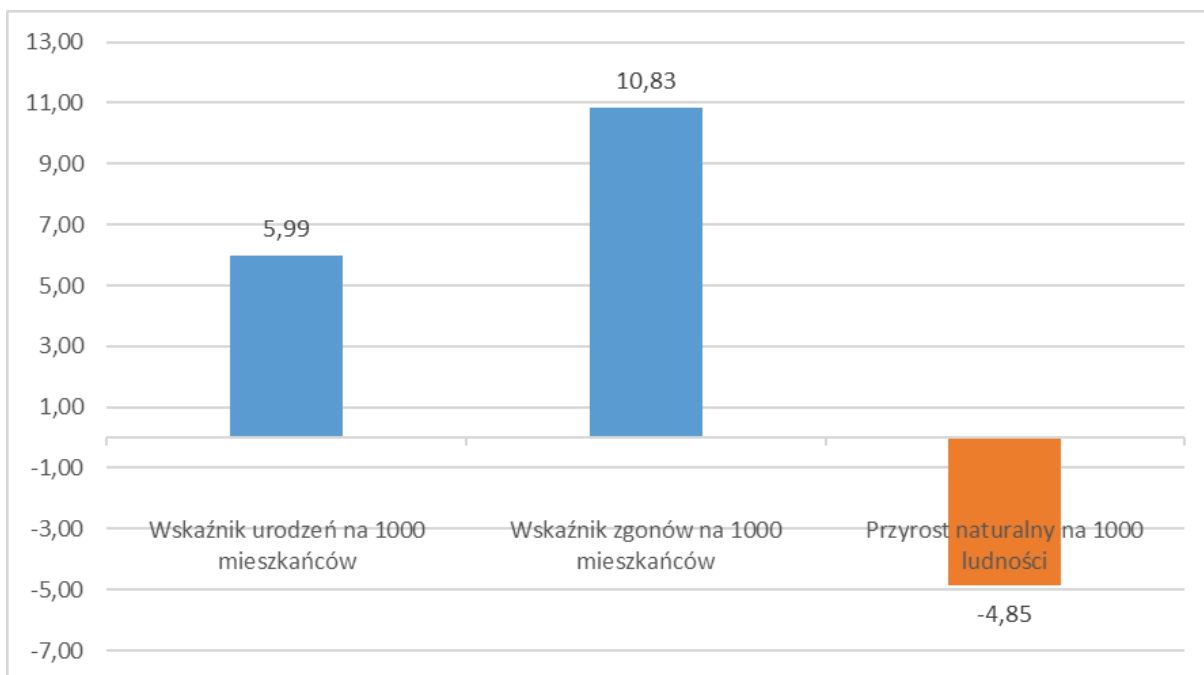
Analizując zmiany liczby mieszkańców gminy i ich tempo na przestrzeni lat, dokonano także porównania z sytuacją, jaka wystąpiła w powiecie bytowskim, gminach sąsiadujących Kołczygłowy i Kępice a także na terenach wiejskich województwa pomorskiego. Jak wynika z

poniższego rysunku dynamika zmian liczby mieszkańców gminy Trzebielino jest większa od sytuacji panującej w regionie (powiecie bytowskim), ale mniejsza od gminy Kępice, która w badanym okresie osiągnęła największy spadek liczby ludności. Jednocześnie cechuje się nieznacznymi wahaniami między poszczególnymi latami analizy, co świadczy o niskiej zmienności zarówno kierunków jak i wielkości zmian liczby mieszkańców gminy.

Rysunek 11. Dynamika zmian liczby mieszkańców gminy Trzebielino na tle gmin wiejskich województwa pomorskiego oraz powiatu bytowskiego w latach 2019-2024 (rok poprzedni = 100).
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

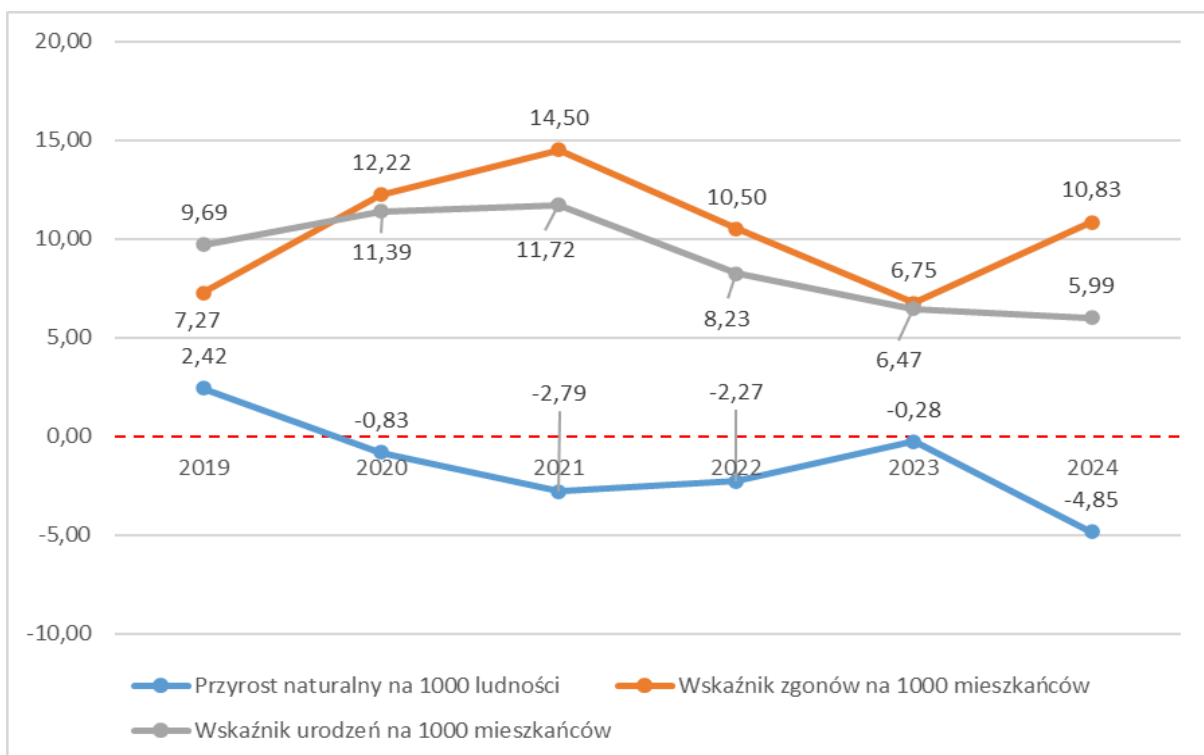
Przedstawiona powyżej kwestia zmian liczby mieszkańców gminy ma swoje źródło w dwóch czynnikach demograficznych – przyroście naturalnym oraz saldzie migracji.

Rysunek 12. Przyrost naturalny oraz jego składowe w gminie Trzebielino w 2024 roku (dane w ‰).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Biorąc pod uwagę wskaźnik przyrostu naturalnego w 2024 roku jego poziom na terenie gminy wynosił $-4,85\text{‰}$, przy poziomie wskaźnika urodzeń wynoszącym $5,99\text{‰}$, a wskaźnika zgonów $10,83\text{‰}$. Warto zauważyć, że **poziom przyrostu naturalnego wykazuje wartości ujemne** i potwierdza tendencję spadkową liczby ludności gminy w dłuższej perspektywie.

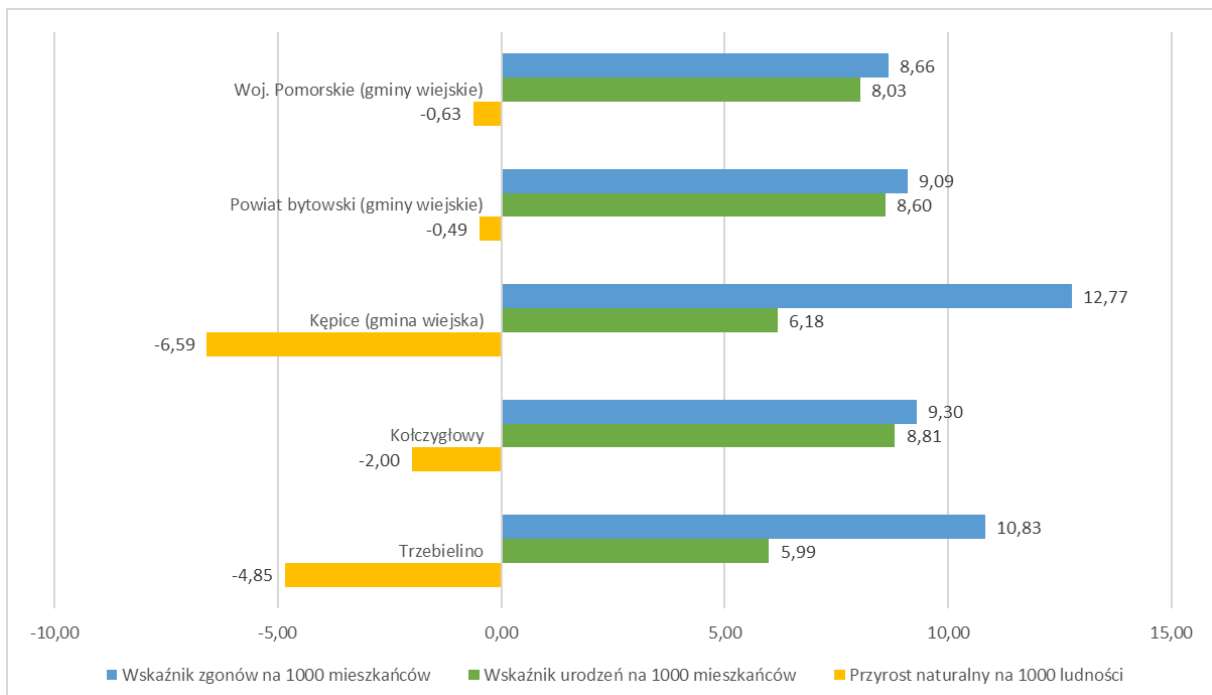
Rysunek 13. Zmiany wartości wskaźnika przyrostu naturalnego i jego składowych w gminie Trzebielino w latach 2019-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Opisaną sytuację demograficzną gminy odniesiono poniżej do uwarunkowań jakie mają miejsce w powiecie bytowskim i województwie. Porównanie to wskazuje, że sytuacja demograficzna na terenie gminy Trzebielino jest porównywalna jak to ma miejsce średnio w województwie pomorskim, czy powiecie bytowskim.

Gmina notuje dość wysoką wartość wskaźnika zgonów (10,83‰), który jest niższy tylko od analizowanych średnich gminy Kępice. Natomiast wykazuje wyższe wartości średniej dla województwa pomorskiego oraz gminy Kołczygłowy i powiatu bytowskiego. Sytuacja w zakresie wskaźnika urodzeń 5,99‰, notuje **poziom najniższy** z analizowanych średnich dla gmin wiejskich Pomorza i średnich dla powiatu bytowskiego. W konsekwencji przyrost naturalny w gminie na poziomie -4,85‰ jest znacznie niższy niż ma to miejsce w gminach miejsko-wiejskich Pomorza i powiecie bytowskim ale większy niż w Kępicach. Charakterystyka ta potwierdza pogarszającą się sytuację demograficzną gminy Trzebielino.

W 2023 roku 41,9% zgonów w gminie Trzebielino spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 28,7% zgonów w gminie Trzebielino były nowotwory, a 8,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

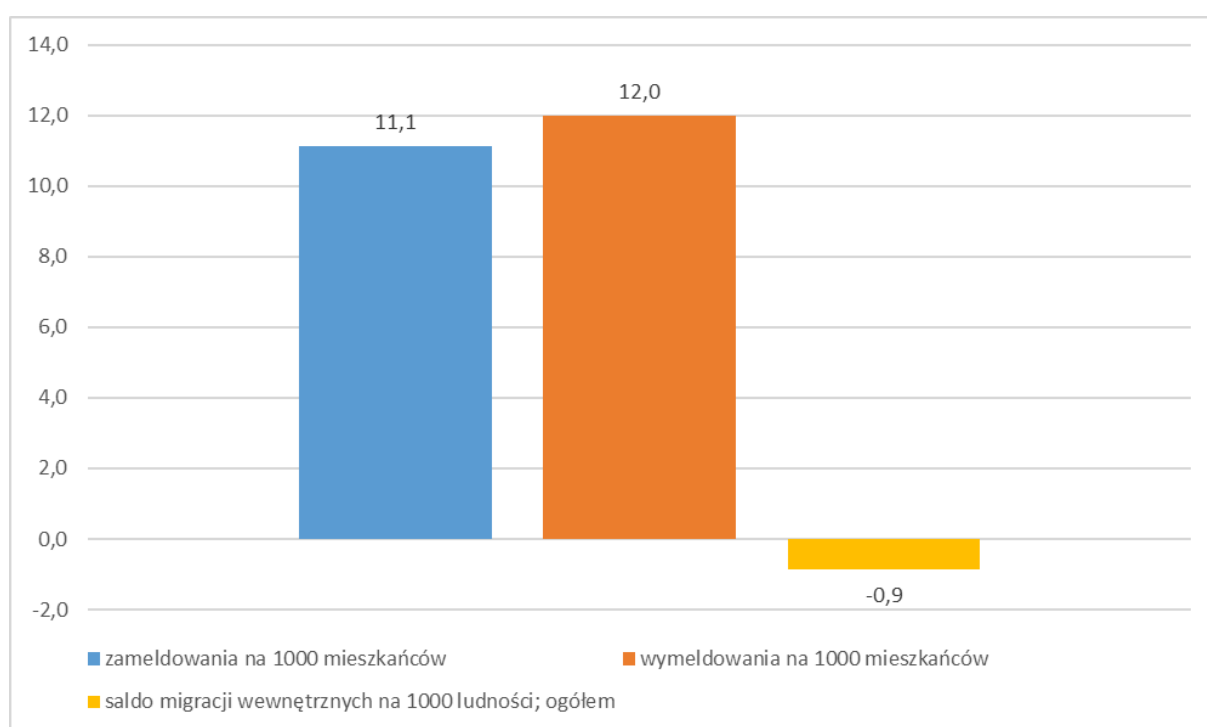

Rysunek 14. Sytuacja demograficzna w zakresie przyrostu naturalnego i jego składowych, na terenie gminy Trzebielino na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego i województwa pomorskiego w 2024 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Drugim czynnikiem decydującym o zmianie liczby mieszkańców gminy są **migracje** na i z terenu gminy. Według danych GUS za 2024 rok saldo migracji w skali całej gminy Trzebielino było ujemne i wyniosło -0,9%.

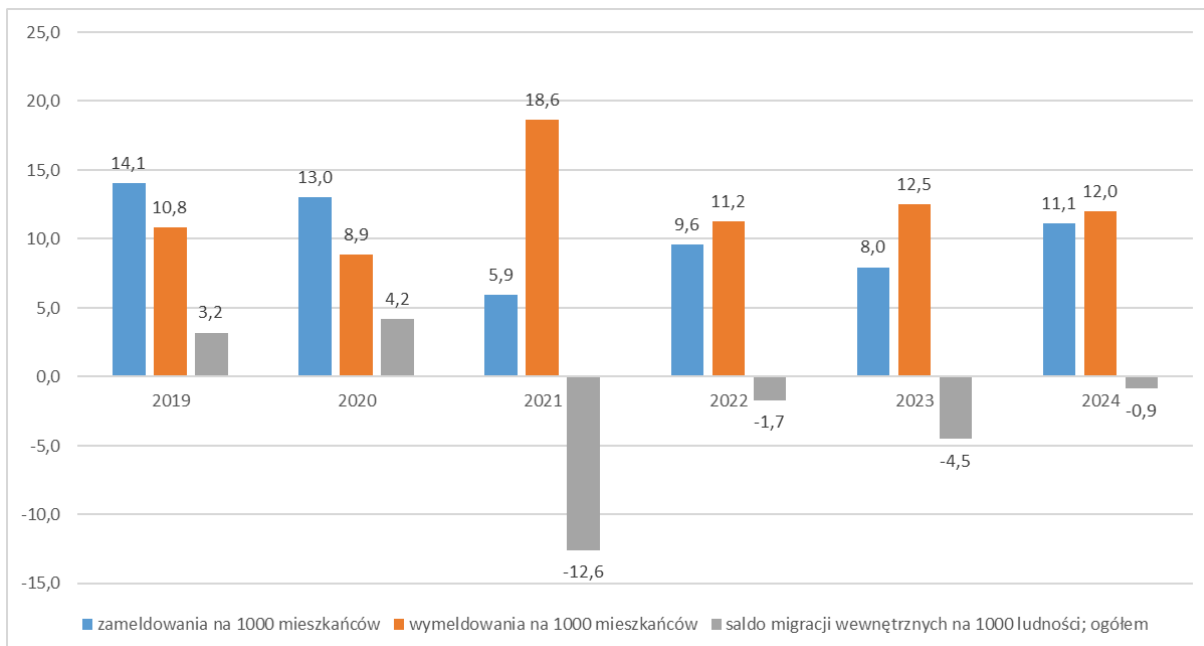
W 2024 roku zarejestrowano 39 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 42 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Trzebielino -3. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 2 wymeldowania za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -2.

Rysunek 15. Migracje na terenie gminy Trzebielino w 2024 roku, w %.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

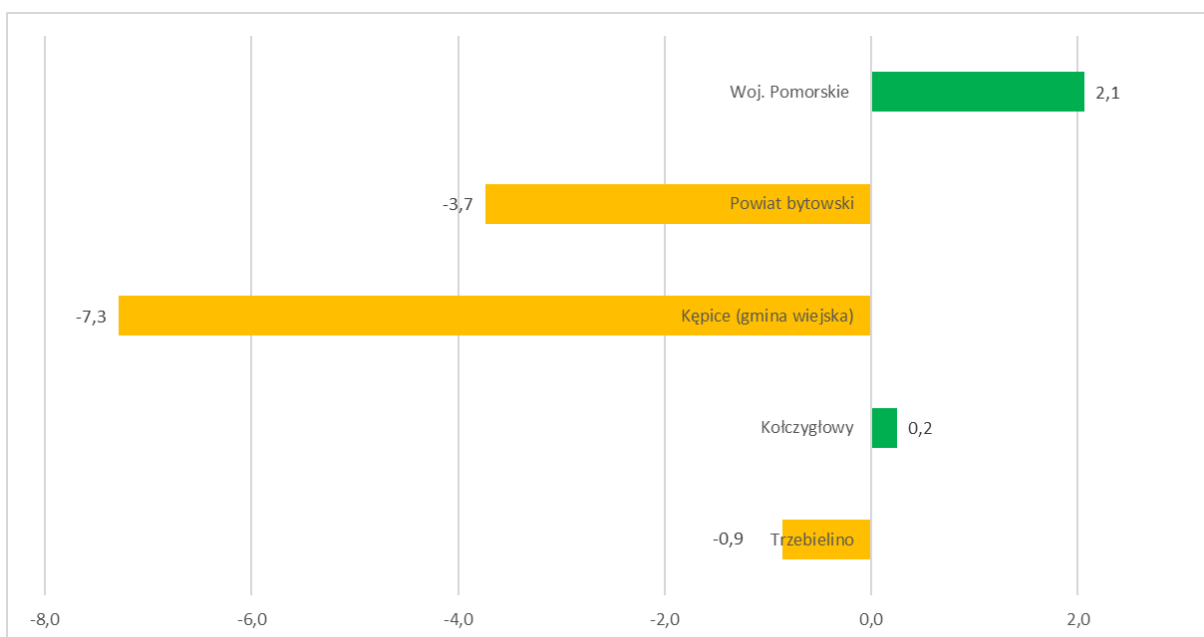
W kontekście zmian wskaźników dotyczących migracji w ostatnich latach, należy wskazać na wyraźną tendencję przewagi wymeldowań nad zameldowaniami, a tym samym na ujemny wskaźnik salda migracji w gminie; biorąc pod uwagę poniższe dane należy zauważyć, że jedynie w roku 2019 i 2020 wskaźnik ten miał wartość dodatnią, w pozostałych analizowanych latach przyjmuje on wartości ujemne. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 11. Migracje na terenie gminy Trzebielino w latach 2019-2024, w ‰.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Porównując sytuację w zakresie wskaźników migracji w gminie na tle powiatu ościennych gmin i regionu województwa należy wskazać, że poziom salda migracji w skali gminy jest na poziomie znacznie wyższym niż ma to miejsce w skali zarówno gminy Kępice jak i powiatu bytowskiego. Jednakże jest on nadal ujemny i wciąż niższy od salda migracji gminy Kołczygłowy jak i województwa pomorskiego.

Rysunek 16. Saldo migracji na terenie gminy Trzebielino na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego i województwa pomorskiego w 2024 roku, w ‰

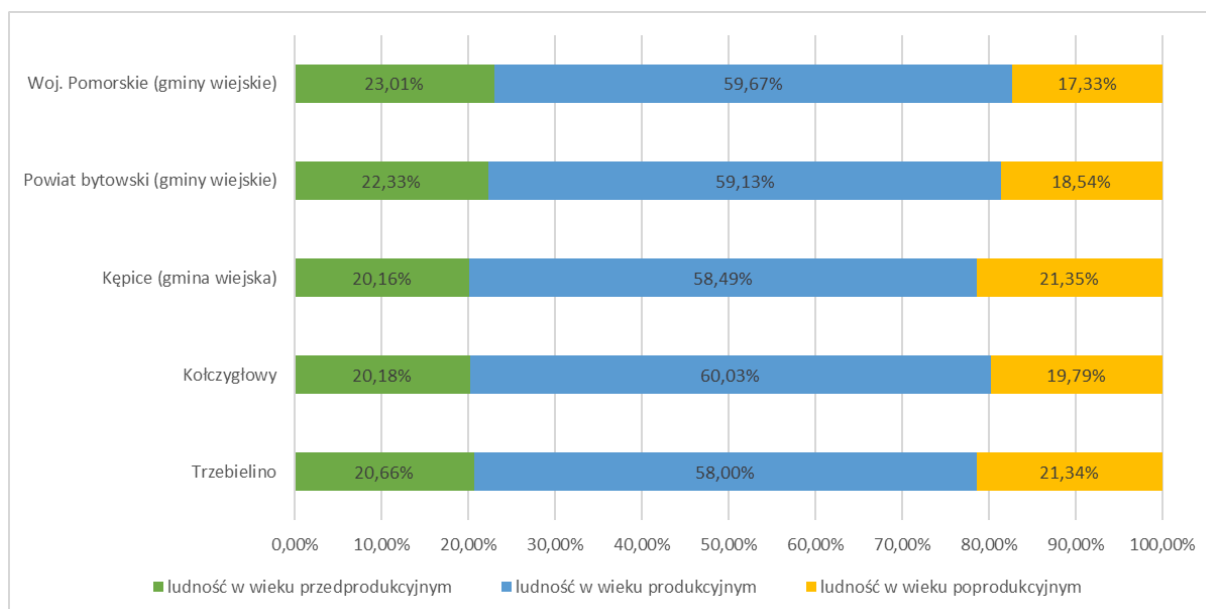
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

2.1.2 Struktura ludności (ekonomiczne grupy wieku), procesy starzenia się społeczeństwa.

Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Trzebielino nie odbiega od sytuacji w powiecie bytowskim: 58% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, 20,66% w wieku przedprodukcyjnym, 21,34% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W powiecie bytowskim 59,13% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, 22,33% w wieku przedprodukcyjnym a 18,54% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Jednak **% udziału osób w wieku poprodukcyjnym jest większy niż w powiecie i województwie.**

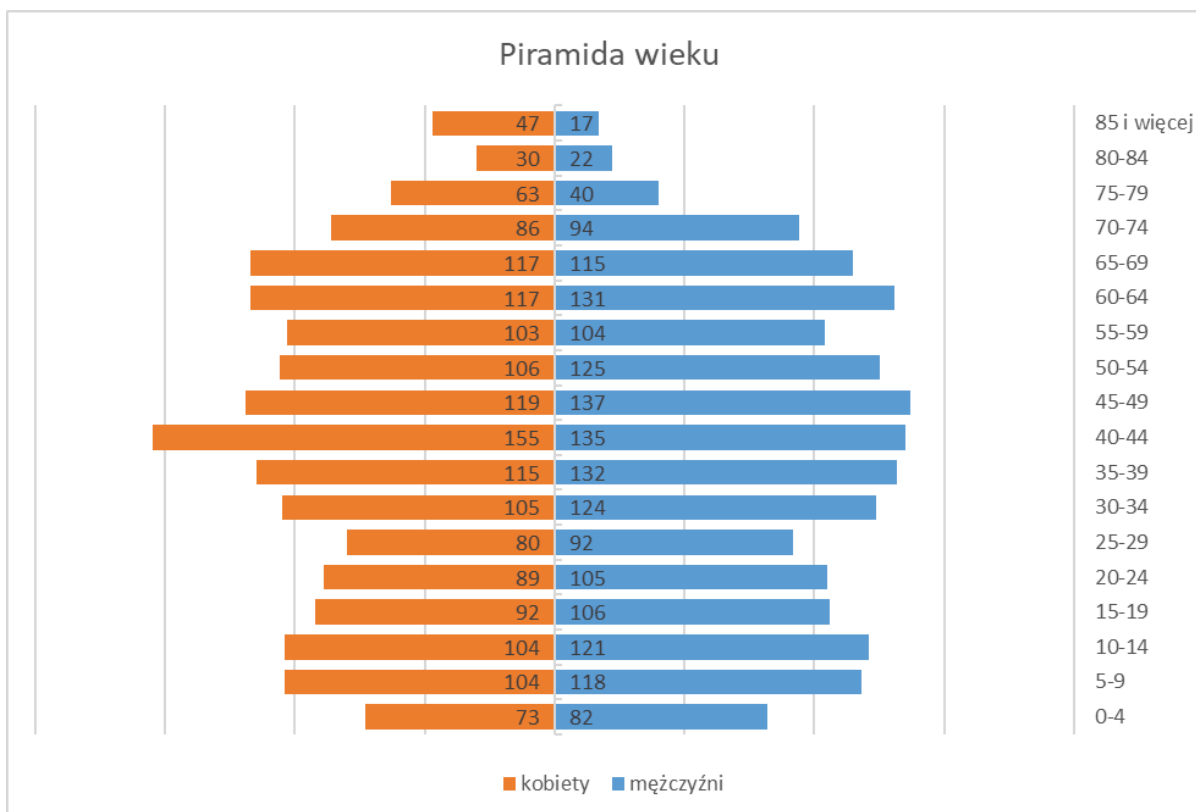

Rysunek 17. Struktura ludności gminy Trzebielino wg wieku, na tle regionu w 2024 roku (w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

2.1.4 Struktura wiekowa ludności gminy Trzebielino

Piramida wieku dla gminy Trzebielino za rok 2024.

Rysunek 18. Struktura ludności gminy Trzebielino wg wieku z podziałem na płeć.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

2.1.5 Prognoza demograficzna.

Prognoza demograficzna GUS do 2030 dla województwa przewiduje wzrost liczby ludności do 2030 r. o 1,4%, czyli do poziomu prawie 2.334 tys. osób. Migracje ludności z miast na obszary wiejskie spowodują obniżenie poziomu urbanizacji z 64,9% w 2013 r. do 61,3% w 2030. Do 2030 r. w województwie występować będą różnokierunkowe zmiany w liczebności poszczególnych grup wiekowych ludności, kreujące popyt na dobra i usługi jak też warunkujące procesy na rynku pracy, w tym szacuje się, że:

- 1) liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) będzie obniżyć się ze 107,4 tys. w 2015 r. do 88,0 tys. w 2030 r., przy czym w latach 2015-2020 spadek będzie gwałtowny i wyniesie ponad 12 tys.;
- 2) liczba dzieci w wieku szkolnym (szkoły podstawowe 7-12 lat) do roku 2020 będzie rosła ze 150 tys. w 2015 r. do 160 tys. w 2020 r., po czym zacznie gwałtownie spadać, osiągając w 2030 r. około 140,6 tys.;
- 3) liczba młodzieży w wieku szkolnym (gimnazja 13-15 lat) będzie rosła od 69,4 tys. w 2015 r. do 78,7 tys. w 2025 r., po czym zacznie spadać do 71 tys. w 2030 r.;

4) liczba młodzieży w wieku szkolnym ponadgimnazjalnym (16–18 lat) do 2020 r. będzie spadać do poziomu 67,8 tys. w 2020 r. po czym do 2025 r. znacznie rosnąć osiągając 83,6 tys., a następnie spadnie o prawie 10 tys. osiągając w roku 2030 poziom 73,5 tys. – porównywalnym z wyjściowym w 2015 r. (73,3 tys.);

5) liczba młodzieży w wieku akademickim (19–24 lat) do 2025 r. spadnie o 31 tys. ze 171 tys. 2015 r. do 140,0 tys. w 2015 r.), po czym będzie wzrastać do poziomu 11,6 tys. w 2030 r.;

6) liczba osób w wieku produkcyjnym, tj. potencjalne zasoby pracy (kobiety w wieku 15-59 lat i mężczyźni w wieku 15-64 lata) będzie spadać z 1.508,2 tys. w 2015 r. do 1.426,4 tys. w 2030 r.,

7) liczba osób w wieku emerytalnym (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej) będzie wzrastać z poziomu 423 tys. w 2015 r. do poziomu 570 tys. w 2030 r. – w związku z powyższymi danymi, w wyniku procesów demograficznych i wydłużania się przeciętnego dalszego trwania życia, ludność tej grupy wiekowej będzie zdecydowanie wyższa niż obecnie - o prawie 150 tys. osób.

8. W układzie powiatów przewiduje się, że do 2030 r.:

1) w 12 powiatach przewidywany jest spadek liczby ludności – największy, powyżej 10%, wystąpi w Sopocie i Słupsku, w przedziale między 5-10% w Gdyni oraz powiatach człuchowskim i sztumskim oraz do 5% w powiatach: malborskim, nowodworskim, Gdańsku, lęborskim, bytowskim, tczewskim i kwidzyńskim;

2) w pozostałych powiatach należy oczekiwać wzrostu liczby mieszkańców, przy czym największy przyrost 10% wystąpi w powiatach otaczających Trójmiasto: gdańskim, kartuskim, wejherowskim i puckim zaś w powiatach: kościerskim, słupskim, starogardzkim i chojnickim przyrost liczby ludności będzie minimalny – do 2%.

9. Rezultatem procesów demograficznych w województwie w perspektywie 2030 r. będzie:

1) utrzymanie się relatywnie korzystnej na tle kraju struktury wieku mieszkańców oraz opóźnienie niekorzystnych procesów w stosunku do całego kraju;

2) wydłużanie się przeciętnej długości życia, a w związku z tym wzrost wydatków socjalnych na różne usługi dla ludności w wieku emerytalnym;

3) widoczna (podobnie jak w całym kraju) tendencja spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz stały wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym;

4) wzrost obciążenia demograficznego ludności²².

²² Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

2.2 Potencjał osadniczy

2.2.1 Wydane decyzje o warunkach zabudowy i o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W 2023 r. Gmina wydała 5 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego i 50 decyzji o warunkach zabudowy w tym 1 decyzję zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, 25 decyzji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 2 decyzje dotyczące zabudowy usługowej, 22 decyzje dotyczące innej zabudowy. % wydanych decyzji o warunkach zabudowy na cele, mieszkalne w 2023 r. stanowił 52%. W gminie Kołczygłowy był to poziom 77,10 % a w Kępicach 37,5%.

Tabela 6. Wydane decyzje o warunkach zabudowy /lok. inwestycji celu publicznego w gminie w latach 2019-2023.

Wydane decyzje	2019	2020	2021	2022	2023
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	9	2	10	5	5
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	36	29	45	27	50
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	0	0	0	0	1
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	12	21	23	7	25
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	3	1	2	0	2
decyzje dotyczące innej zabudowy	21	7	20	20	22

Źródło: GUS Bank danych Lokalnych

2.2.2 Zapotrzebowanie na obiekty infrastruktury społecznej

Biorąc pod uwagę stan i funkcjonowanie obiektów infrastruktury społecznej na terenie gminy oraz prognozowaną zmianę struktury społeczno-ekonomicznej w poszczególnych grupach wiekowych nie przewiduje się zapotrzebowania na obiekty oświatowe, ani obiekty kultury czy sportu powszechnego. W związku ze zmianą struktury wiekowej mieszkańców gminy i planowanym znaczącym wzrostem liczebności najstarszej grupy wiekowej - w końcu prognozowanego okresu wzrosnąć może ona aż o około 80% w stosunku do stanu obecnego wymuszać będzie zwiększoną potrzebę rozwoju opieki społecznej. Szacuje się, iż docelowo na obszarze gminy powstać powinny co najmniej dwa domy opieki całodobowej, pobytovej oraz dwa domy dziennego pobytu dla osób starszych²³.

2.2.3 Usługi dla ludności

Edukacja

Gmina Trzebielino posiadała 9 szkół i placówek edukacyjnych w 2024 roku, jak podaje Centrum Informatyczne Edukacji oraz Raport o stanie Gminy Trzebielino za rok 2024. Ich dokładna lista jest dostępna w poniższej tabeli.

Trzon lokalnego systemu oświaty stanowią trzy publiczne Szkoły Podstawowe, które dodatkowo oferują punkty przedszkolne - po dwa w Szkole Podstawowej w Suchorzu i w Szkole Podstawowej w Trzebielinie oraz jeden w Szkole Podstawowej w Starkowie. Warto zaznaczyć, że w spisie znalazła się również komercyjna placówka specjalizująca się w szkoleniu psów i ich przewodników. W skład publicznych Zespołów Szkół wchodzi:

- a. Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Suchorzu (ul. Szkolna 5, Suchorze , 77-235 Trzebielino) – prowadzący edukację przedszkolną, szkolną podstawową.
- b. Szkoła Podstawowa im. Sportowców Polskich w Trzebielinie (ul. Młodzieżowa 1, 77-235 Trzebielino) – prowadzący edukację przedszkolną, szkolną podstawową,
- c. Szkoła Podstawowa im. Zjednoczonej Europy w Starkowie (Starkowo 10, 77-235 Trzebielino) – prowadzący edukację przedszkolną, szkolną podstawową.

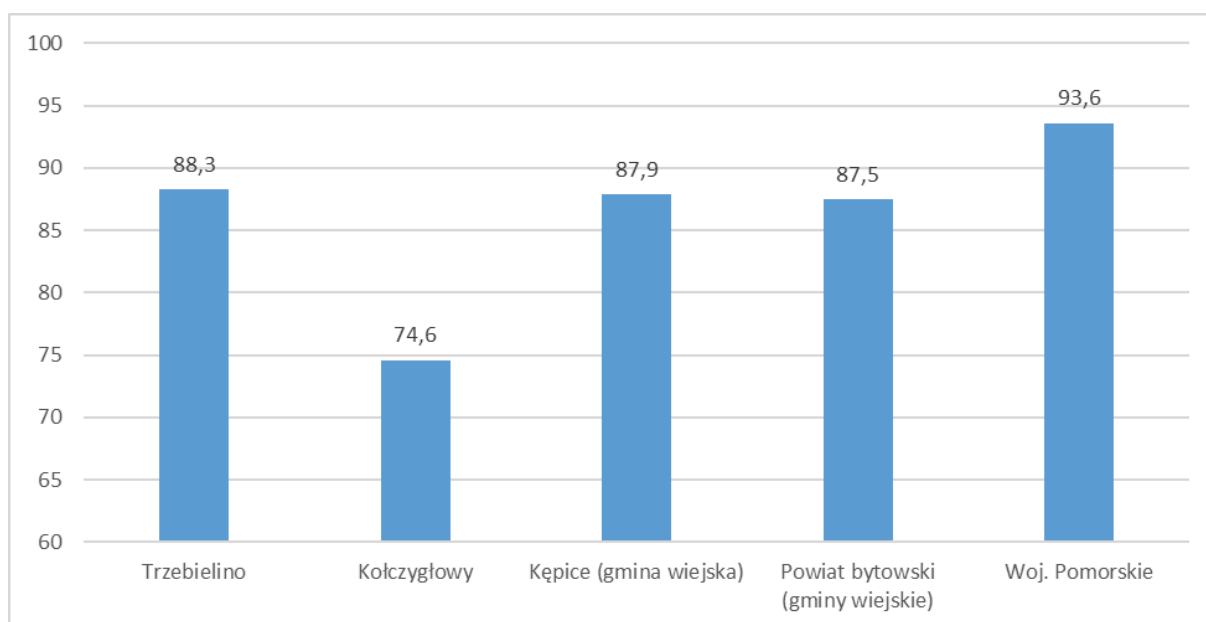
Aby ocenić poziom rozwoju edukacji w gminie Trzebielino na tle powiatu bytowskiego oraz innych gmin wiejskich województwa pomorskiego, posłużono się wskaźnikiem skolaryzacji netto. Ten wskaźnik to kluczowa miara powszechności kształcenia, która pokazuje, jaka część dzieci i młodzieży w odpowiednim wieku faktycznie uczęszcza do szkół

²³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino

na danym poziomie edukacji. Poniżej przedstawiono wartość tego wskaźnika dla gminy Trzebielino w porównaniu z wymienionymi obszarami.

Z przedstawionych danych wynika, że dostęp do edukacji podstawowej w gminie jest nieco lepszy niż średnia dla powiatu bytowskiego i sąsiednich gmin, choć marginalnie niższy niż w całym województwie pomorskim. To pokazuje, że na tle regionu, mieszkańcy gminy Trzebielino mają wyrównany dostęp do wykształcenia podstawowego.

Niemniej jednak, wskaźnik skolaryzacji netto dla gminy wynosi 88,3%. Oznacza to, że niemal 12% dzieci w wieku szkoły podstawowej w Trzebielinie nie uczęszcza do lokalnych placówek. Ta różnica, w porównaniu do wyższego wskaźnika w województwie pomorskim, sugeruje, że część uczniów z gminy Trzebielino prawdopodobnie uczęszcza do szkół w sąsiednich gminach.

Rysunek 19. Współczynnik skolaryzacji netto na terenie gminy Trzebielino w relacji do wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego oraz województwa pomorskiego w % w 2023 roku²⁴.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Tabela 7. Wykaz szkół i placówek oświatowych na terenie gminy Trzebielino na koniec 2024 roku.

L.P.	Typ	Nazwa	Miejscowość	Publiczność status
1	Punkt przedszkolny	PUNKT PRZEDSZKOLNY W STARKOWIE	Starkowo	publiczna
2	Punkt przedszkolny	PUNKT PRZEDSZKOLNY W SUCHORZU	Suchorze	publiczna
3	Punkt przedszkolny	PUNKT PRZEDSZKOLNY W SUCHORZU	Suchorze	publiczna

²⁴ Najnowsze dostępne dane

4	Punkt przedszkolny	PUNKT PRZEDSZKOLNY W TRZEBIELINIE	Trzebielino	publiczna
5	Punkt przedszkolny	PUNKT PRZEDSZKOLNY W TRZEBIELINIE	Trzebielino	publiczna
6	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. MARII KONOPNICKIEJ W SUCHORZU	Suchorze	publiczna
7	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. SPORTOWCÓW POLSKICH W TRZEBIELINIE	Trzebielino	publiczna
8	Szkoła podstawowa	SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ZJEDNOCZONEJ EUROPY W STARKOWIE	Starkowo	publiczna
9	Placówka Kształcenia Ustawicznego	SILVA LUPUS CENTRUM KSZTAŁCENIA PROFESJONALISTÓW ZOOBRANŻY	Poborowo	niepubliczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://rspo.gov.pl>

Infrastruktura szkolna, budynki i ich wyposażenie oraz dostępne dla uczniów obiekty sportowe, stanowią majątek gminy bezpośrednio służący potrzebom uczniów i nauczycieli. Procesy demograficzne bezpośrednio wpływają na kształt sieci szkolnej, na wykorzystanie budynków, pomieszczeń i wyposażenia, a także na koszty prowadzenia każdej placówki. Przeciętna liczba uczniów w oddziale klasowym jest wyznacznikiem jednostkowych kosztów nauczania. Mała ilość uczniów w klasie tworzy korzystniejsze warunki pracy nauczycieli i pozwala na bardziej zindywidualizowane podejście do uczniów, ale znacząco zwiększa koszty w danej szkole.

W każdej ze szkół podstawowych znajduje się 9 oddziałów razem do szkół uczęszczało w roku szkolnym 2024r/2025 357 uczniów²⁵.

Szkoły oferują swoim uczniom jak najlepsze warunki nauki:

- dzieci autystyczne uczestniczą w zajęciach neurologopedycznych. Mają możliwość korzystania z pomocy terapeutycznych.
- uczniowie mają zapewniony bezpieczny dowóz do szkoły. Codziennie wysyłane są autobusy z opiekunami.
- szkoły biorą udział w projekcie pod nazwą „Program dla szkół”, który polega na nieodpłatnym udostępnianiu dzieciom owoców, warzyw, mleka i przetworów mlecznych .
- uczniowie mogą w stołówkach szkolnych zjeść dwudaniowy obiad, a dzieci z punktu przedszkolnego i oddziału „0” także śniadania,
- prowadzone są zajęcia ruchowo- tanecznych oraz Szkolnego Klub Sportowego – piłka koszykowa, piłka siatkowa i piłka nożna.

²⁵ Raport o stanie Gminy Trzebielino za rok 2024

- wszystkie placówki szkolne bardzo aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym gminy (np. dożynki, obchody Święta Niepodległości, Dnia Flagi) oraz akcjach charytatywnych.
- realizowane są zajęcia pozalekcyjne z zakresu: języka kaszubskiego, języka niemieckiego, nauka gry w szachy w klasach 2 i 3, zajęcia sensoryczne w klasie I, kreatywne metody nauki w klasie 8, koło muzyczne, zajęcia rozwijające uzdolnienia matematyczne oraz liczne projekty edukacyjne.²⁶

Liczba dzieci dojeżdżających do szkół w gminie Trzebielino stanowi ok. 40,3 % ogółu uczniów szkół gminnych: :

- do szkoły w Trzebielinie 21 uczniów,
- do szkoły w Suchorzu 83 uczniów,
- do szkoły w Starkowie 40 uczniów.

Dodatkowo Gmina finansuje zakup biletu dla jednego dziecka dojeżdżającego do Ośrodka Szkolno- Wychowawczego do Słupska oraz na podstawie umów dokonuje rodzicom zwrotu kosztów dowozu 4 dzieci, które nie mogą korzystać z transportu publicznego z uwagi na występujące dysfunkcje.

Punkty przedszkolne

Gmina Trzebielino, podobnie jak wiele innych gmin wiejskich, organizuje edukację przedszkolną głównie w formie **punktów przedszkolnych**, często funkcjonujących w ramach istniejących szkół podstawowych. Godziny pracy punktów przedszkolnych nie dają możliwości odbioru dziecka w przypadku dojazdu do pracy rodzica do innej miejscowości, co na etapie diagnozy spotkało się z negatywną oceną mieszkańców.

Na podstawie dostępnych informacji, w gminie Trzebielino funkcjonują co najmniej trzy publiczne punkty przedszkolne:

1. Punkt Przedszkolny w Trzebielinie

Adres: ul. Młodzieżowa 1, 77-235 Trzebielino

Jest to publiczna placówka.

Funkcjonuje w ramach Szkoły Podstawowej im. Sportowców Polskich w Trzebielinie. Posiada grupy dla różnych grup wiekowych, np. 3/4-latków, 5-latków oraz klasę "0".

godziny otwarcia: 6.30-15.30

2. Punkt Przedszkolny w Suchorzu

²⁶ Dane placówki Szkoły Podstawowej w Suchorzu

Adres: ul. Szkolna 5, Suchorze, 77-235 Trzebielino

Funkcjonuje w ramach Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Suchorzu.

godziny otwarcia: 6.30-15.30

3. Punkt Przedszkolny w Starkowie

Adres: Starkowo 10, 77-235 Trzebielino

Punkt ten został utworzony w ostatnich latach (w ramach projektu "Wyrównamy szansę") w budynku Szkoły Podstawowej im. Zjednoczonej Europy w Starkowie.

godziny otwarcia: 6.30-15.30.

Punkty przedszkolne w Trzebielinie i Suchorzu przeszły znaczące prace modernizacyjne (wymiana instalacji, okien, dachu, ocieplenia, oświetlenia, remont stołówki), a także w Starkowie powstały nowe miejsca przedszkolne, co świadczy o inwestycjach gminy w poprawę warunków edukacji przedszkolnej.

Wyniki nauczania, dostępność innowacyjnych metod.

Poziom nauczania w placówkach edukacyjnych gminy Trzebielino odbiega od średniego poziomu w powiecie i w województwie. Poniżej przedstawiono wyniki z egzaminów ósmoklasisty w roku 2024 r.

Tab. 8. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2024 r.

L.p.	CZĘŚĆ EGZAMINU	SP Starkowo	SP Suchorze	SP Trzebielino	GMINA	POWIAT	WOJEWÓ DZTWO	KRAJ
1.	Język polski	41	51	35	42	58	59	61
2.	Matematyka	29	56	26	38	44	51	52
3.	Język obcy nowożytny	56	56	36	49	56	66	66

Opieka dzieci do lat 3

W gminie nie ma instytucji opieki dla dzieci do lat 3. Wg danych GUS w roku 2024 ilość dzieci objęte opieką w żłobkach i w wieku żłobkowym było 77 dzieci. Poniżej przedstawione zostały dane jak kształtowała się ilość dzieci w latach 2019-2024 w tym wieku. Jak widać

tendencja jest spadkowa. To wynika w głównej mierze z ujemnego przyrostu naturalnego oraz salda migracji.

Tabela 9. Ilość dzieci zamieszkałych w gminie Trzebielino w wieku 0-3 lat (bez 3 latków)

liczba dzieci w wieku 0-3					
2019	2020	2021	2022	2023	2024
120	124	119	108	96	77

Źródło: GUS Bank danych Lokalnych

W ramach programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Aktywny Maluch” do września 2026 mają powstać w gminie dwa punkty opieki żłobkowej. Łącznie ma powstać 32 miejsca. Placówki powstaną w Trzebielinie i Suchorzu.

Ochrona zdrowia

W gminie Trzebielino mieszkańcy mogą liczyć na podstawową opiekę zdrowotną, którą świadczy MAMED Usługi Medyczne M. Brzozowska. Zapewniono im także podstawowe usługi stomatologiczne. W centrum gminy, w miejscowości Trzebielino, znajdziemy również aptekę. Ponadto, Urząd Gminy aktywnie wspiera profilaktykę zdrowotną, umożliwiając dwukrotnie w ciągu roku przeprowadzenie badań mammograficznych przez mobilne placówki. Od 2024 roku mieszkańcy gminy Trzebielino mają bliższy dostęp do ratownictwa medycznego dzięki nowej Podstacji Zespołu Ratownictwa Medycznego typu P.

Aby skorzystać z usług specjalistycznych szpitali, mieszkańcy muszą udać się do Miastka, Słupska lub Bytowa, gdzie zlokalizowane są najbliższe placówki.

Opieka społeczna

W zakresie pomocy społecznej, głównym podmiotem działającym na terenie gminy Trzebielino jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, mieszczący się w Trzebielinie. Głównym zadaniem Ośrodka jest wspieranie mieszkańców gminy Trzebielino w trudnych chwilach. Jego działalność jest spójna z założeniami Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030. Ośrodek pomaga tym, którzy nie są w stanie samodzielnie poradzić sobie z wyzwaniami życiowymi, wykorzystując własne możliwości. Cel ten realizowany jest również poprzez szereg wieloletnich programów. Wszystkie podejmowane

działania mają na celu nie tylko przezwyciężenie bieżących problemów, ale także poprawę ogólnego standardu życia mieszkańców gminy.

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej odbywała się w formach, zakresie, na podstawie zdiagnozowanej sytuacji mieszkańców Gminy oraz na bazie obowiązujących w gminie strategii i programów. Główne wsparcie Ośrodka ma postać:

- a. świadczeń pieniężnych (zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd),
- b. świadczeń niepieniężnych (praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, domy pomocy społecznej).

Ośrodek pomocy społecznej realizuje również pomoc w formie świadczeń rodzinnych – zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych, zapomóg wypłacanych przez gminy oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, do których prawo nabywa się w sposób określony w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Zakres świadczeń i pomocy udzielonej przez Ośrodek w 2024 roku przedstawiał się następująco:

- a. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2024 r. – 98,
- b. Liczba osób, którym przyznano świadczenie – 140
- c. wysokość świadczeń pomocy społecznej: 1,09 mln zł,
- d. wysokość świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych: 2,7 mln zł,
- e. główne przyczyny wspierania rodzin: 1) bezrobocie deklarowane przez 34% świadczeniobiorców; niepełnosprawność deklarowana przez 47% świadczeniobiorców oraz inne związane z ciężkimi chorobami i bezradnością.

Kwota świadczeń rodzinnych od 2019 r sukcesywnie rośnie (wzrost o 321 tys. co stanowi ok.16%). Rośnie także liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych co wskazuje na zwiększenie ilości osób z niepełnosprawnościami. Zwiększająca się przemoc w rodzinie: rośnie ilość założonych NK (11 w 2022, 8 w 2023 i 14 w 2024). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Zespół Interdyscyplinarny podejmują działania w tym zakresie.

Według danych ewidencji Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebielinie, liczba osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie gminy w 2024 r. wynosi 294 osoby, w tym:

- orzeczenie o stopniu lekkim niepełnosprawności – 10 osób
- orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (lub równoważnym orzeczeniem z ZUS) - 92 osób
- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (lub równoważnym orzeczeniem ZUS) – 145 osób
- dzieci do 16 roku życia – 47 osób.

Najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności są: ciężkie choroby/nowotwory.

Kultura

Główną instytucją zajmującą się propagowaniem kultury na terenie gminy jest Biblioteka – Gminne Centrum Kultury w Trzebielinie przy ul. Pomorskiej 24, a jej filia znajduje się w Suchorzu przy ul. Lipowej 2. Biblioteka dodatkowo prowadzi działalność świetlic wiejskich w następujących lokalizacjach:

- Świetlica w Cetyniu,
- Świetlica wiejska w Gumieńcu,
- Świetlica wiejska w Miszewie,
- Świetlica wiejska w Poborowie,
- Świetlica wiejska w Starkowie,
- Świetlica wiejska w Objezierzu,
- Świetlica wiejska w Zielinie.

Jak wynika z Raportu o stanie Gminy Trzebielino za rok 2024 z powodu niskiej frekwencji i potrzeby ograniczenia kosztów ogrzewania, świetlice w Gumieńcu, Miszewie, Starkowie i Zielinie były nieczynne w sezonie grzewczym. Otwarto je ponownie od maja do września, ale liczba uczestników nie wzrosła. W rezultacie, od października podjęto decyzję o ich zamknięciu, a animatorki zwiększyły liczbę zajęć w miejscowościach, gdzie frekwencja była wyższa – Objezierzu, Cetyniu i Poborowie. Mimo to, obiekty te były nadal dostępne dla mieszkańców na potrzeby spotkań sołeckich oraz prywatnych, na zasadzie udostępniania. Biblioteka aktywnie współpracowała z sołtysami, organizując regularne warsztaty dla mieszkańców w tych miejscowościach.

W gminie Trzebielino funkcjonuje jedna jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. W jednostce ratowniczej Gminy Trzebielino jest 20 czynnych strażaków. OSP ma do dyspozycji dwa wozy

bojowe.

Inne usługi

Z większych zakładów produkcyjnych znajdujących się na terenie gminy Trzebielino należy wymienić:

- Carry Pet Food Sp. z o.o.
- Nadleśnictwo Trzebielino
- Gospodarstwo Rolne Ferma Suchorze Sp. z o.o.
- Mleczarnia w Zielinie
- Zakład Drzewny w Starkowie

Dominują tu jednak głównie małe podmioty gospodarcze świadczące usługi handlowe, budowlane, leśne oraz transportowe. W miejscowościach położonych na terenie gminy znajduje się kilkanaście sklepów w tym 2 supermarkety zlokalizowane w Suchorzu. W Trzebielinie brak jest większego sklepu. Zdecydowana większość z nich to spożywczo – przemysłowe. W Suchorzu znajdują się 2 podmioty świadczące usługi gastronomiczne. Jest przedstawicielstwo Poczty Polskiej a usługi bankowe świadczy w Trzebielinie punkt Banku Spółdzielczego w Bytowie filia w Kołczygłowach. Są też 2 stacje benzynowe oraz targowisko.

2.2.4 Obiekty sportowe i rekreacyjne

Życie sportowe gminy skupia się wokół Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Trzebielinie. Jest to miejsce rekreacji i rozrywki mieszkańców gminy. W skład kompleksu wchodzi:

- boisko do piłki nożnej,
- boisko do piłki koszykowej,
- zaplecze socjalne.

Ponadto w miejscowości Suchorze jest wielofunkcyjne boisko z zapleczem sanitarnym „Orlik”, w skład którego wchodzi boisko do piłki nożnej oraz boisko do gier zespołowych. Aktywnemu spędzaniu czasu sprzyjają także przyszkolne boiska i sale gimnastyczne. Na terenie każdego sołectwa znajduje się co najmniej jeden plac zabaw dla dzieci.

2.2.5 Aktywność społeczna mieszkańców

Liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych na danym obszarze jest jednym z głównych wskaźników aktywności społecznej mieszkańców. Im więcej takich

organizacji, tym większa szansa na zaangażowanie społeczne i rozwój lokalny. Równie istotna jest aktywność społeczna w Życiu politycznym, mierzona udziałem mieszkańców gminy w wyborach powszechnych.

Według danych Starostwa Powiatowego w Bytowie oraz KRS w czerwcu 2025 roku w gminie Trzebielino było zarejestrowanych 12 organizacji pozarządowych, w tym 9 fundacji, stowarzyszeń kulturalnych i sportowych, jedna ochotnicza straż pożarna, oraz dwa stowarzyszenia kultury fizycznej. Poniżej przedstawiono wykaz w/w organizacji pozarządowych wg stanu na czerwiec 2025 roku.

FUNDACJE I STOWARZYSZENIA KULTURALNE, SPOŁECZNE I SPORTOWE REJESTROWANE

W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM:

1. "Rozwiń Skrzydła" - Stowarzyszenie w Starkowie Starkowo 10, 77-235 Trzebielino,
2. Chrześcijańska Misja Społeczna "Teen Challenge" Broczyna 11, 77-203 Trzebielino,
3. Stowarzyszenie "Wzajemna Pomoc" ul. Młodzieżowa 1, 77-235 Trzebielino,
4. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych "Dłoń" ul. Szkolna 5, 77 - 235 Trzebielino,
5. Stowarzyszenie "SZANSA NA WIĘCEJ" ul. Pomorska 24, 77-235 Trzebielino,
6. Stowarzyszenie Eksploracyjno-Historyczne Trzebielino ul. Wiejska 21, 77-235 Trzebielino.
7. Koło Gospodyń Wiejskich "Starkowianki ze Starkowa", Starkowo 35 77-235 Trzebielino,
8. Koło Gospodyń Wiejskich "Miód malina z Trzebielina".

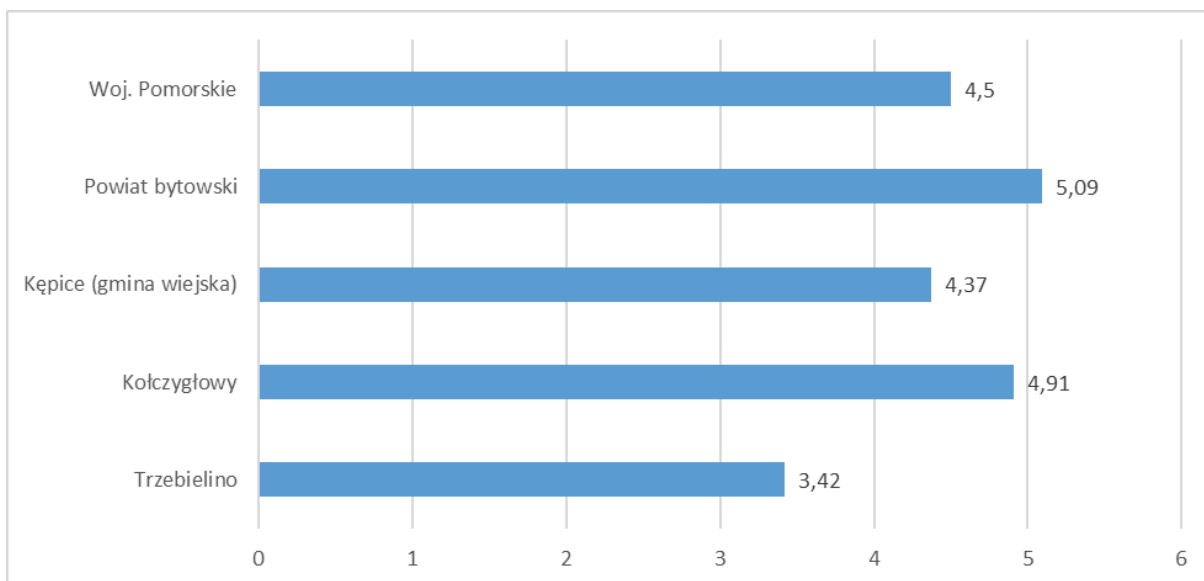
OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Trzebielinie ul. Pomorska 14, 77-235 Trzebielino.

STOWARZYSZENIA KULTURY FIZYCZNEJ:

1. Gminny Klub Sportowy "Diament" w Trzebielinie 77-235 Trzebielino 84,
2. Klub Sportowy "KS Burza" Poborowo 10, 77-235 Trzebielino.

Porównując dane dotyczące liczby działających organizacji pozarządowych przypadających na 1 000 mieszkańców na terenie gminy Trzebielino ze średnią dla powiatu bytowskiego i województwa pomorskiego należy wskazać, że wskaźnik ten na terenie gminy (3,42‰) kształtuje się znacznie poniżej średniej zarówno dla województwa pomorskiego (4,5‰) jak i powiatu bytowskiego (5,09‰). Świadczy to o relatywnie złej sytuacji w zakresie liczby organizacji działających na obszarze gminy, a tym samym o niskiej aktywności społecznej mieszkańców.

Rysunek 20. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Trzebielino, na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego i województwa pomorskiego w 2024 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Analizując zaangażowanie ludności w życie polityczne, zbadano udział mieszkańców gminy Trzebielino w wyborach parlamentarnych w 2023 roku, oparto się na oficjalnych rezultatach głosowania do Sejmu i Senatu. Okazało się, że frekwencja w tej gminie osiągnęła 62,02%. Jest to wynik gorszy od średniej dla powiatu bytowskiego (67,54%) i zdecydowanie niższy niż dla województwa pomorskiego (75,29%). Uwidacznia to, że zaangażowanie polityczne lokalnej społeczności Trzebielina jest relatywnie niskie w porównaniu z resztą regionu.

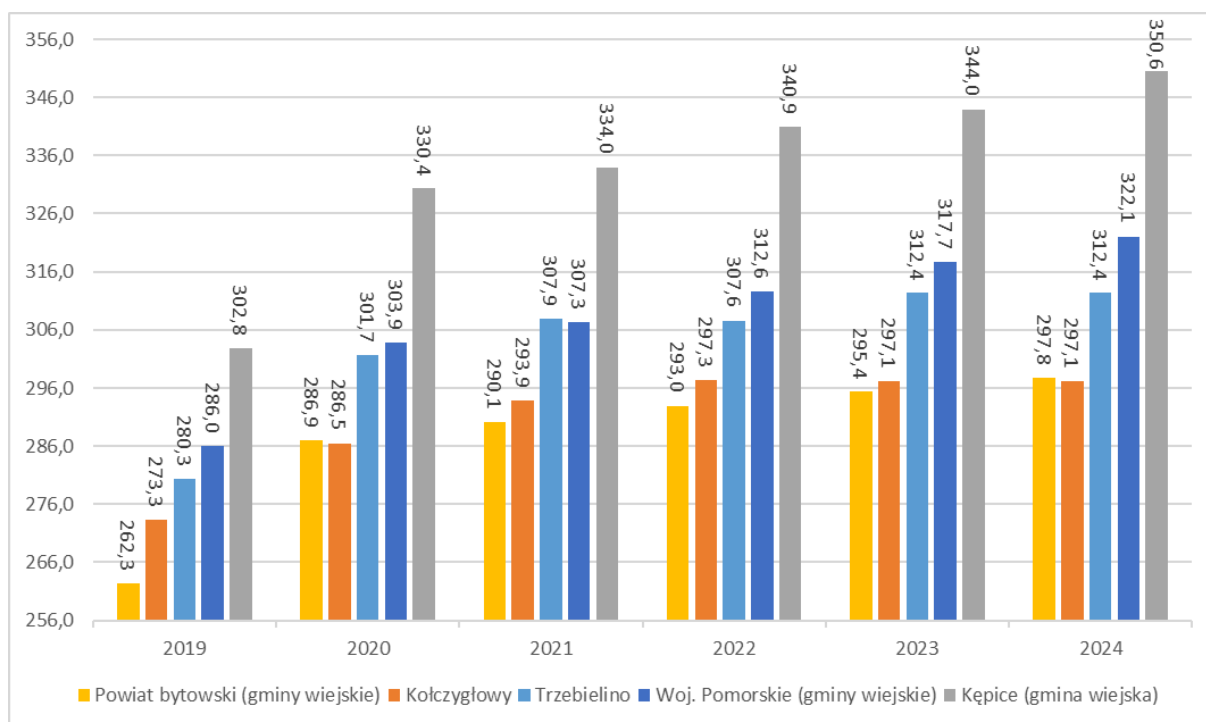
2.2.6 Gospodarka mieszkaniowa

Rozwój budownictwa mieszkaniowego jest kluczowym wskaźnikiem jakości życia i atrakcyjności danego obszaru do zamieszkania, ponieważ odzwierciedla dostępność mieszkań.

W gminie Trzebielino, liczba mieszkań na 1000 mieszkańców wypada znacznie korzystniej niż średnia dla powiatu bytowskiego. Sytuacja jest także dość zbliżona do średniej dla gmin wiejskich województwa pomorskiego, a w 2021 roku wskaźnik ten był nawet nieco wyższy niż w tych gminach. W analizowanym okresie obserwujemy tendencję wzrostową, a proporcje między porównywanymi obszarami utrzymują się na podobnym poziomie (Rys. 23).

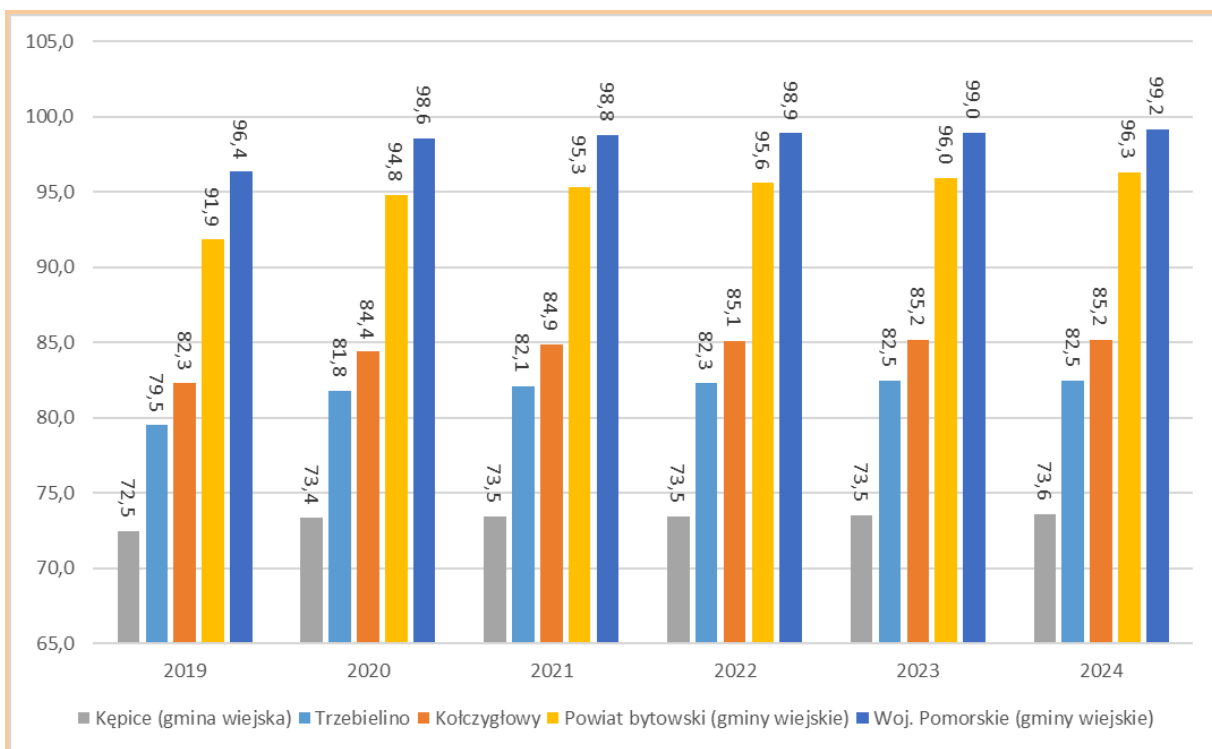
Analizując warunki mieszkaniowe w gminie Trzebielino poprzez pryzmat przeciętnej powierzchni użytkowej jednego mieszkania, zauważamy, że sytuacja jest znacznie gorsza niż średnia dla powiatu bytowskiego, a także wyraźnie niższa niż w gminach wiejskich województwa pomorskiego (co widać na Rys. 21).

Według danych GUS z 2024 roku, średnia powierzchnia mieszkania w gminie wynosi 82,5 m². Dla porównania, w powiecie bytowskim jest to 96,3 m², a w gminach wiejskich województwa pomorskiego średnia ta sięga 99,2 m².

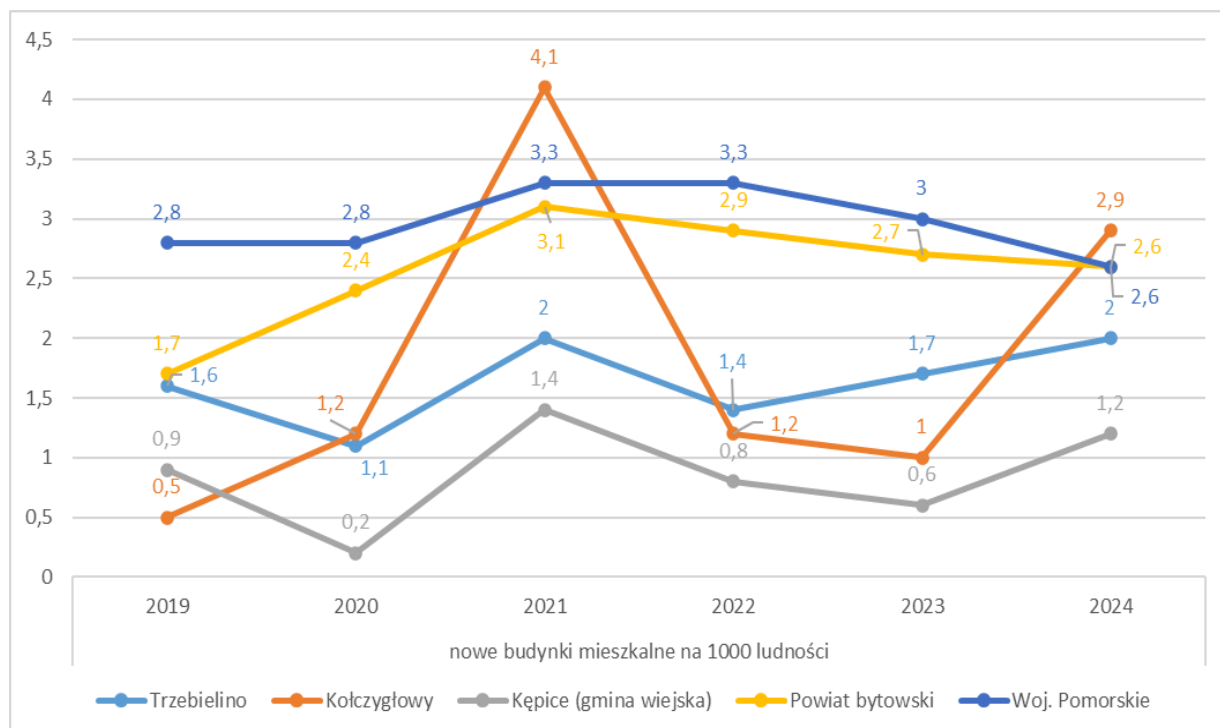
Rysunek 21. Liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców w gminie Trzebielino na tle gmin Kępcice, Kołczygłowy, powiatu bytowskiego oraz gmin wiejskich województwa pomorskiego w latach 2019-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

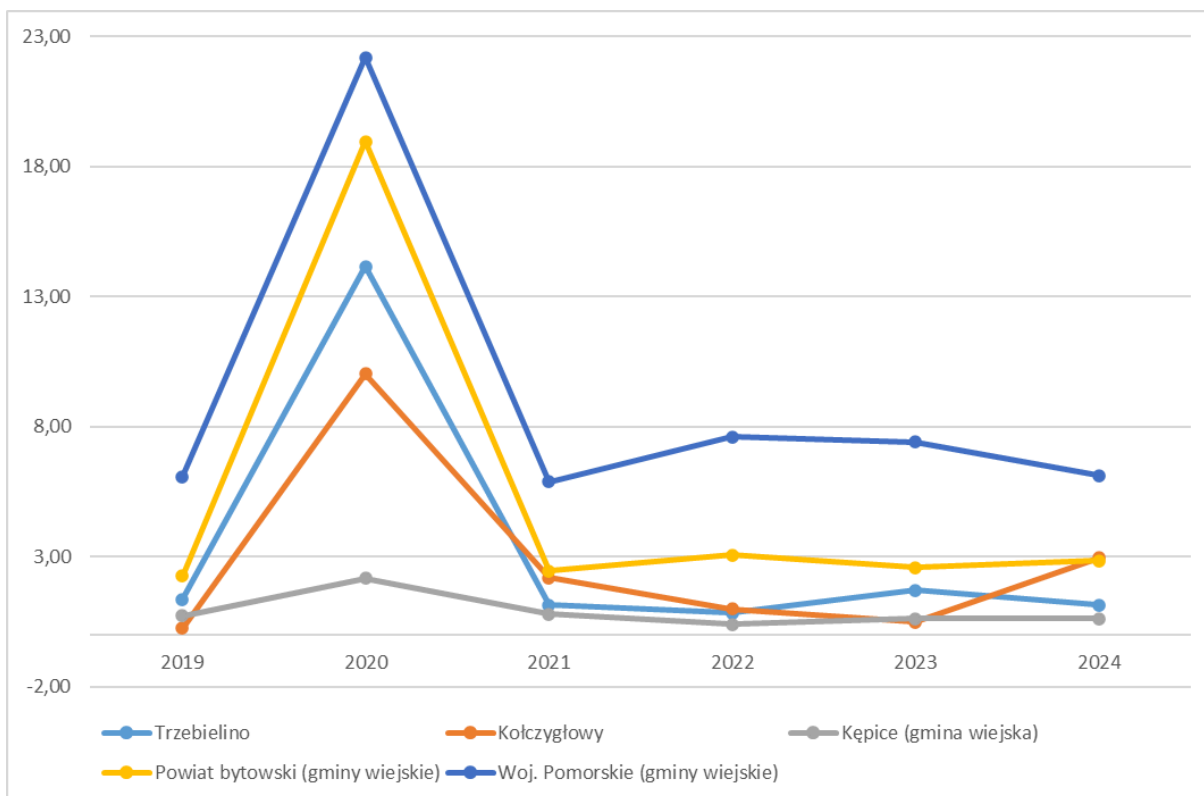
Rysunek 22. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² w gminie Trzebielino na tle gmin Kępice, Kołczygłowy, powiatu bytowskiego oraz gmin wiejskich województwa pomorskiego w latach 2019-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 23. Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności w gminie Trzebielino na tle gmin Kołczygłowy, Kępice, powiatu bytowskiego oraz gmin wiejskich województwa pomorskiego w latach 2019-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 24. Nowe mieszkania na 1 000 ludności w gminie Trzebielino na tle gmin Kołczygłowy, Kępice, powiatu bytowskiego oraz gmin wiejskich województwa pomorskiego w latach 2019-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych GUS za rok 2023 r Gmina w swoich zasobach posiada pod budownictwo mieszkaniowe 4,2 ha w tym 0,7 ha uzbrojonego terenu pod budownictwo jednorodzinne. Jest również część terenów przeznaczona pod budownictwo mieszkaniowe którymi są prywatni inwestorzy.

Zgodnie z informacjami z BIP Gminy Trzebielino oraz dostępnymi MPZP, na terenie gminy występują tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, w tym:

- MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: To najczęściej spotykane przeznaczenie pod budownictwo jednorodzinne.
- MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy usługowej: Oznacza, że na danym terenie dopuszczalna jest zarówno zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, jak i usługi.
- MNW-U - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub teren usług: Przykład z niedawno uchwalonego planu dla działek w obrębie Trzebielina (Uchwała Nr 45/VIII/2024 z 27 listopada 2024 r.).

- MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: Występują rzadziej, głównie w centralnych częściach miejscowości. Przykładem jest plan dla obrębu Objezierze i części Suchorza.

Jeśli dla danej działki nie ma MPZP, to o przeznaczeniu terenu i możliwości zabudowy decyduje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (SUiKZP) który zastąpi Plan Ogólny Gminy oraz decyzja o warunkach zabudowy.

2.2.7 Zapotrzebowanie na obiekty infrastruktury społecznej.

Biorąc pod uwagę stan i funkcjonowanie obiektów infrastruktury społecznej na terenie gminy oraz prognozowaną zmianę struktury społeczno-ekonomicznej w poszczególnych grupach wiekowych nie przewiduje się zapotrzebowania na obiekty oświatowe, ani obiekty kultury czy sportu powszechnego. W związku ze zmianą struktury wiekowej mieszkańców gminy i planowanym znaczącym wzrostem liczebności najstarszej grupy wiekowej - w końcu prognozowanego okresu wzrosnąć może ona aż o około 80% w stosunku do stanu obecnego wymuszając będzie zwiększoną potrzebę rozwoju opieki społecznej. Szacuje się, iż docelowo na obszarze gminy powstać powinny co najmniej dwa domy opieki całodobowej, pobytovej oraz dwa domy dziennego pobytu dla osób starszych.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

Sytuacja społeczna w Gminie Trzebielino charakteryzuje się szeregiem wyzwań, głównie w obszarze niskiej aktywności społecznej, problemów demograficznych (starzenie się), ekonomicznych (bezrobocie), uzależnień i przemocy. Istnieją również braki w infrastrukturze społecznej (np. brak dziennych domów pobytu, niedostateczna oferta dla młodzieży i dzieci).

Jednocześnie gmina posiada pewne zasoby i podejmuje działania na rzecz rozwiązania tych problemów, głównie poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i realizację programów wsparcia. Diagnoza ta stanowi podstawę do dalszego planowania działań strategicznych, mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców i rozwój kapitału społecznego w gminie.

Analizując potencjał i atuty sfery społecznej Gminy Trzebielino, należy odwołać się do jej mocnych stron, które – mimo zdiagnozowanych problemów, takich jak niska aktywność społeczna czy starzenie się społeczeństwa – stanowią podstawę do budowania spójnej i wspierającej się wspólnoty.

1. Silne instytucje wsparcia społecznego:

- Aktywny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS): GOPS w Trzebielinie jest kluczową instytucją w zakresie polityki społecznej. Oferuje szeroki zakres usług, w tym wsparcie psychologiczne i z terapeutą ds. uzależnień (wskazując na świadomość i adresowanie problemów), prowadzi grupy terapeutyczne (np. AA) oraz aktywuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jego obecność i aktywność stanowią silny fundament wsparcia dla osób w trudnych sytuacjach życiowych.
- Realizacja programów wsparcia: np. "Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością", który ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zwiększanie samodzielności osób z niepełnosprawnością, co bezpośrednio przekłada się na ich aktywizację społeczną i poprawę jakości życia.

2. Dążenie do integracji i budowania więzi:

- Organizacja wydarzeń integrujących: mimo wyzwań związanych z aktywnością społeczną, gmina organizuje spotkania integracyjne (np. opłatki, festyny). Te wydarzenia, choć mogą być doraźne, są ważne dla podtrzymywania lokalnych tradycji, budowania poczucia wspólnoty i dają mieszkańcom okazję do spotkań i wzajemnego poznawania się.
- Sieć świetlic wiejskich: świetlice wiejskie to potencjalne centra aktywności lokalnej. Mimo, że w diagnozie wskazuje się na braki w ich pełnym wykorzystaniu (np. brak programów socjoterapeutycznych), ich istnienie stanowi bazę do rozwoju lokalnych inicjatyw, warsztatów, spotkań i zajęć dla różnych grup wiekowych.

3. Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów:

- Świadomość problemów społecznych: fakt, że gmina ma opracowaną "Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych" świadczy o głębokiej analizie lokalnych wyzwań i strategicznym podejściu do ich rozwiązywania. To podstawa dla skutecznych działań i alokacji zasobów.

- Współpraca instytucjonalna: istnieje dobra współpraca między różnymi instytucjami działającymi na rzecz osób i rodzin (np. GOPS, Policja, Prokuratura, "Niebieska Linia"). Koordynacja działań zwiększa efektywność wsparcia i tworzy spójny system pomocy.

4. Instrumenty partycypacji społecznej:

- Raporty o stanie Gminy i debaty publiczne: regularne przygotowywanie i prezentowanie raportów o stanie gminy, a także prowadzenie debat publicznych, sprzyja transparentności i daje mieszkańcom możliwość zapoznania się z działalnością władz oraz wyrażenia swojej opinii. To podstawa dla świadomej partycypacji.
- Gminna Rada Seniorów: konsultowanie i opiniowanie wprowadzanych rozwiązań prawnych, podejmowanych przedsięwzięć lub inwestycji, mających wpływ na jakość życia osób starszych, jest kluczowe. Istotne jest również określanie potrzeb, zgłaszanie dostrzeżonych problemów, a także formułowanie wniosków i propozycji podjęcia priorytetowych zadań w perspektywie krótko- i długoterminowej. Ponadto, należy inicjować działania na rzecz osób starszych. Ważna jest też współpraca z organami gminy oraz organizacjami i instytucjami, które zajmują się problemami osób starszych.
- Gminna Rada Młodzieżowa: Rada działa jako organ konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Jej głównym celem jest reprezentowanie interesów i potrzeb młodzieży wobec władz samorządowych oraz aktywne uczestnictwo w formułowaniu i przekazywaniu opinii i stanowisk dotyczących zarówno opracowywanych programów i strategii Gminy Trzebielino, jak i bieżących spraw młodzieży. Inne cele działania Młodzieżowej Rady Gminy obejmują upowszechnianie zasad funkcjonowania samorządu terytorialnego wśród młodzieży, a także zapewnienie młodzieży możliwości uczestnictwa w życiu publicznym, w szczególności w procesie podejmowania decyzji bezpośrednio wpływających na sposób i jakość życia na terenie gminy Trzebielino. Rada dąży również do kształtowania poczucia odpowiedzialności w zakresie spraw dotyczących samorządu lokalnego oraz rozwijania i utrwalania postaw demokratycznych, a także wypracowywania umiejętności podejmowania decyzji w określonych obszarach. Do zadań Młodzieżowej Rady Gminy należy w szczególności opiniowanie spraw dotyczących

młodzieży na wniosek organów Gminy. Ponadto, Rada jest odpowiedzialna za inicjowanie i promowanie działań o charakterze społecznym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym, ekologicznym i charytatywnym, jak również za inicjowanie działań dotyczących młodzieży w gminie.

5. Potencjał dla grup wrażliwych:

- Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami i seniorów: chociaż istnieją braki w infrastrukturze (np. dzienny dom pobytu), gmina podejmuje konkretne kroki (np. asystent osobisty), co świadczy o świadomości potrzeb tych grup i dążeniu do ich integracji.
- Programy profilaktyczne: inwestycje w profilaktykę uzależnień i przemocy świadczą o długoterminowym myśleniu o zdrowiu i bezpieczeństwie społecznym mieszkańców.

6. Walory środowiskowe sprzyjające rekreacji i zdrowiu:

- Lasy, rzeki, tereny zielone: bogactwo naturalne gminy (62% lasów, rzeki, obszary chronione) stwarza doskonałe warunki do rekreacji, aktywności fizycznej na świeżym powietrzu i ogólnej poprawy jakości życia. Dostęp do natury sprzyja zdrowiu psychicznemu i fizycznemu mieszkańców, co pośrednio wpływa na ich aktywność i dobrostan społeczny.

7. Dobry potencjał osadniczy gminy w zakresie dostępu do placówek edukacyjnych, terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe

Wyzwania i Słabe Strony Sfery Społecznej

1. Niska Aktywność i Partycypacja Społeczna to jeden z najbardziej palących problemów. Ograniczony budżet gminy często przekłada się na mniejsze możliwości finansowania inicjatyw społecznych. Dodatkowo:

- Mała liczba organizacji pozarządowych (NGO): brak rozwiniętego sektora NGO oznacza mniej podmiotów, które mogłyby inicjować projekty i angażować mieszkańców.
- Brak grup wolontariackich: wolontariat jest kluczowym wskaźnikiem aktywnego społeczeństwa obywatelskiego i jego brak osłabia potencjał oddolnych inicjatyw.

- Niska aktywność w organizowaniu grup wsparcia i samopomocowych: oznacza to, że mieszkańcy rzadziej zrzeszają się, by wspólnie rozwiązywać problemy czy wspierać się nawzajem.
- Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego i socjoterapii dla młodzieży: młodzi ludzie mogą czuć się niedostatecznie zaangażowani, co prowadzi do braku perspektyw i potencjalnej marginalizacji.
- Brak programów socjoterapeutycznych w świetlicach wiejskich: świetlice, choć istnieją, nie zawsze są w pełni wykorzystywane jako centra aktywizacji.

2. Wykluczenie Społeczne i Brak Dostępu do Usług mimo pewnych działań wspierających, gmina boryka się z problemami w dostępie do kluczowych usług, zwłaszcza dla grup najbardziej potrzebujących:

- Brak dziennego domu pobytu dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami: to znacząca bariera w zapewnieniu kompleksowej opieki i integracji tych grup, a także odciążenia ich opiekunów.
- Wykluczenie komunikacyjne małych miejscowości: ograniczenia w transporcie publicznym utrudniają mieszkańcom dostęp do pracy, szkół, usług zdrowotnych i kulturalnych, co pogłębia izolację.
- Niewystarczający dostęp do usług opieki nad dziećmi: brak żłobków, klubów dziecięcych czy punktów opieki dziennej ogranicza możliwości aktywizacji zawodowej rodziców, zwłaszcza kobiet.

3. Problemy Demograficzne Podobnie jak wiele obszarów wiejskich w Polsce, Trzebielino doświadcza niekorzystnych trendów demograficznych:

- Starzenie się społeczeństwa: wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym odpływie młodych ludzi prowadzi do kurczenia się aktywnej siły roboczej i zmniejszenia potencjału innowacyjnego.
- Depopulacja (w niektórych obszarach): odpływ mieszkańców, zwłaszcza młodych, skutkuje zmniejszeniem się liczby ludności i spadkiem witalności społecznej.

4. Problemy Społeczne Specyficzne Gmina identyfikuje i aktywnie walczy z konkretnymi problemami, co jednak świadczy o ich występowaniu:

- Uzależnienia (alkoholizm, narkomania): są to problemy, które dezorganizują życie rodzinne i społeczne, prowadząc do marginalizacji.
- Przemoc w rodzinie: wymaga stałej interwencji i wsparcia dla ofiar, a także działań prewencyjnych.

5. Niska Świadomość Społeczna Problemów. Pomimo wysiłków władz, świadomość problemów społecznych wśród mieszkańców może być niska, co utrudnia mobilizację i współdziałanie w ich rozwiązywaniu. Bez szerokiej świadomości i zaangażowania, nawet najlepiej zaplanowane strategie mogą napotykać opór.

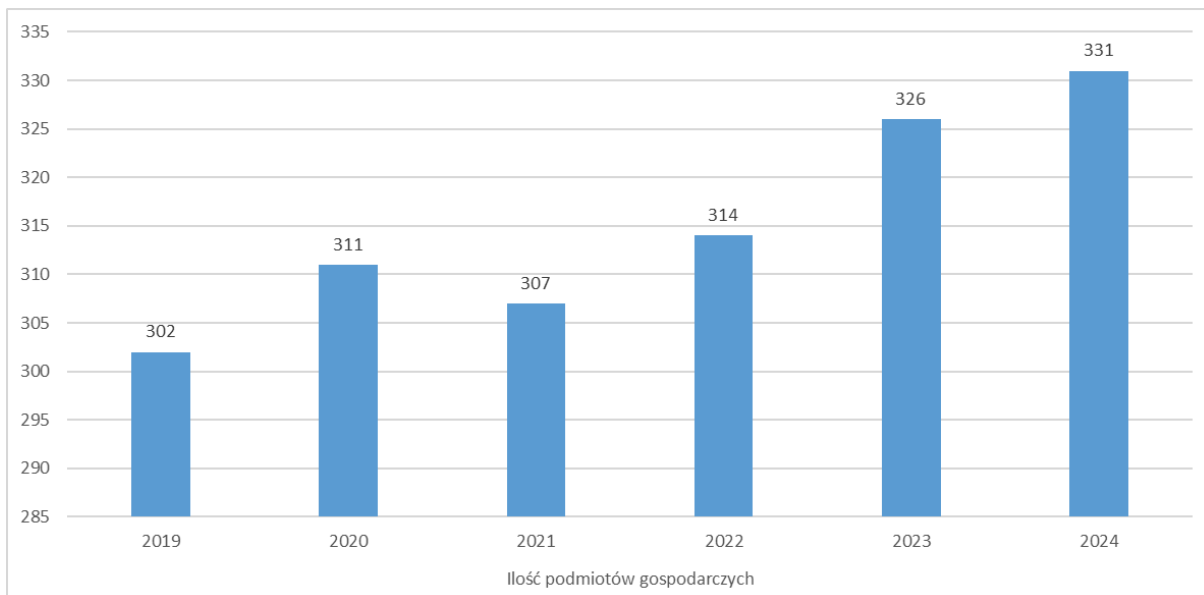
3. DIAGNOZA sytuacji gospodarczej

3.1 Gospodarka i rynek pracy

3.1.1. Liczba, wielkość i rodzaj podmiotów gospodarczych.

Według danych GUS w 2024 roku na terenie gminy Trzebielino zarejestrowanych było 331 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Analiza zmian liczby przedsiębiorstw w okresie ostatnich 5 lat (2019-2024) wskazuje na tendencję wzrostową. Na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba przedsiębiorstw wzrosła o 29 podmiotów tj. o prawie 10%. Aktualnie Gmina wprowadziła efekt zachęty dla lokowania działalności gospodarczej na obszarze wprowadzając zwolnienia od podatku od nieruchomości.²⁷ Opisane zmiany liczby podmiotów gospodarczych przedstawia poniższy rysunek.

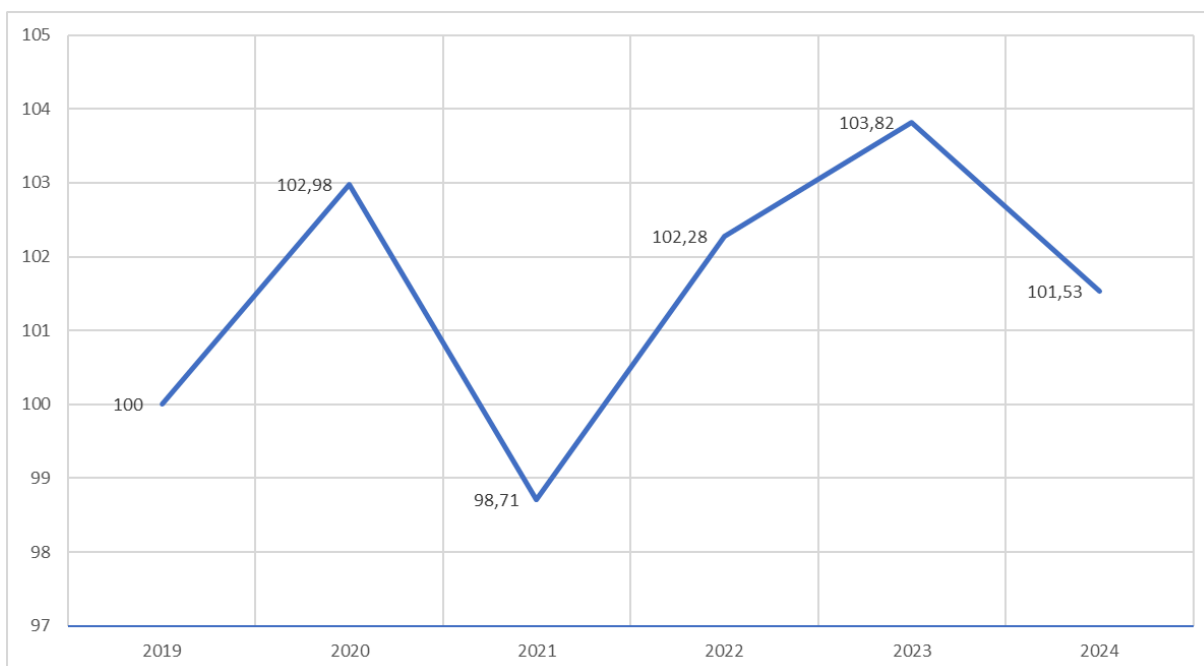
²⁷ [UCHWAŁA NR 73/XII/2025 RADY GMINY TRZEBIELINO z dnia 26 marca 2025 r.](#)

Rysunek 25. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy Trzebielino w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

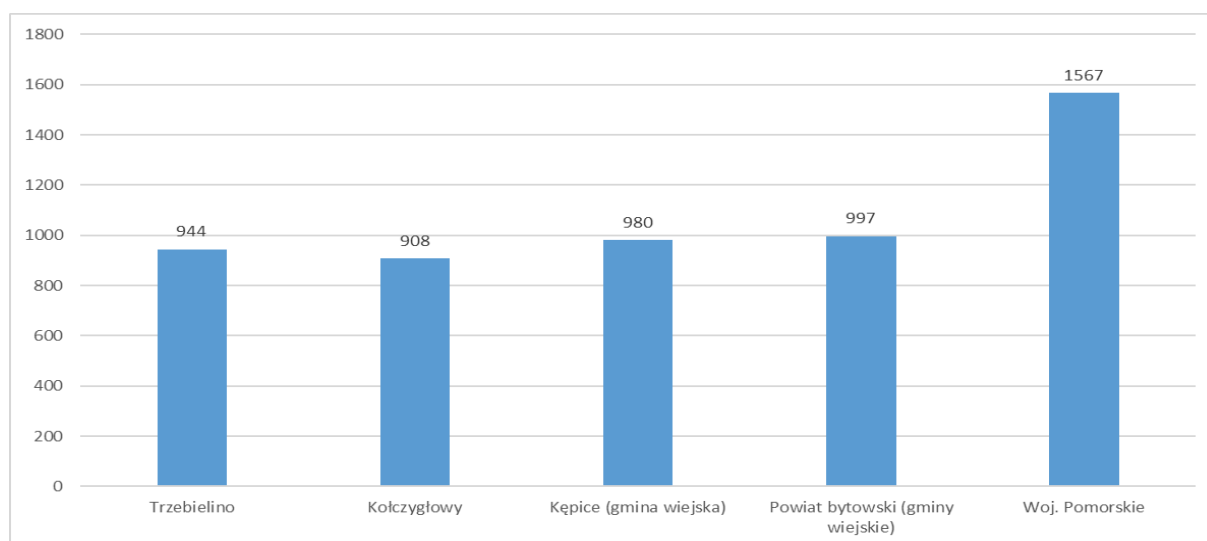
Analizując dynamikę omówionych zmian należy wskazać na znaczne wahania jej wielkości w kolejnych latach – osiągając w 2021 roku minimalne wartości poniżej 100, oznaczające spadek liczby przedsiębiorstw. Jednocześnie analizowany rok – 2023 charakteryzował najwyższy wzrost w tym zakresie. Ostatnie trzy lata wskazują na poprawę sytuacji i wzrost liczby działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych ze spadkiem dynamiki w roku 2024.

Rysunek 26. Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy Trzebielino w latach 2019-2024 (rok poprzedni = 100).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

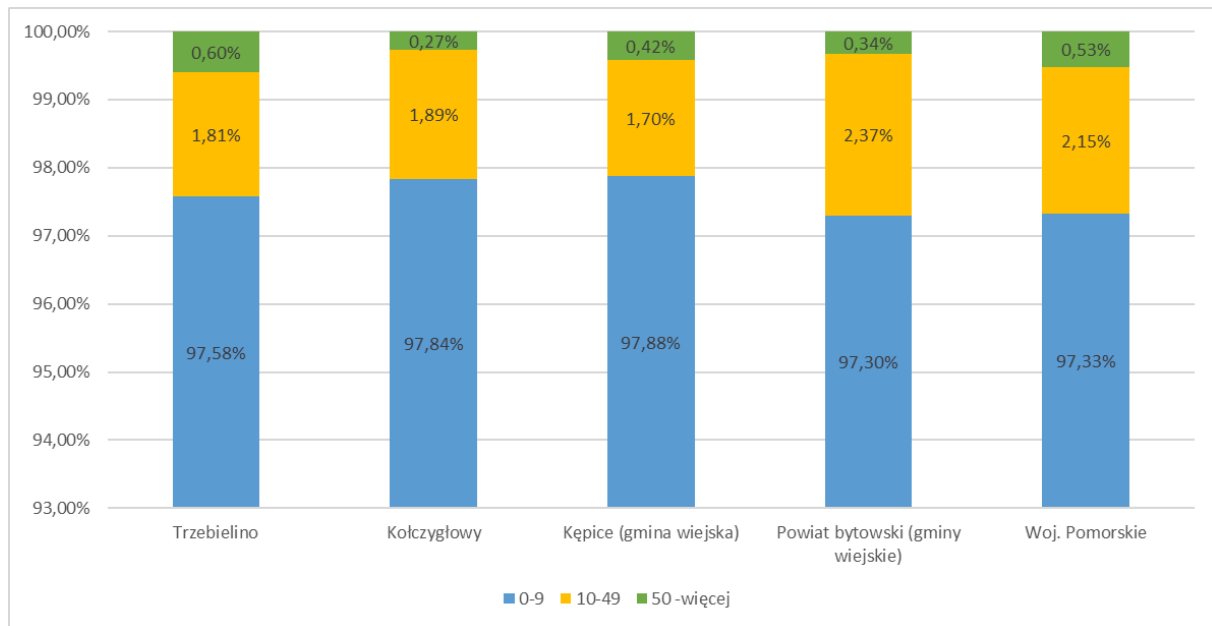
Na poniższym rysunku przedstawiono porównanie poziomu wskaźnika przedsiębiorczości mierzonego jako relacja liczby podmiotów gospodarczych do liczby mieszkańców (w szt. na 10 000 mieszkańców) w 2024 roku. Na terenie gminy Trzebielino w analizowanym roku przedmiotowy wskaźnik wyniósł 944 i jak wynika z zaprezentowanych danych był nieznacznie niższy od średniej dla powiatu bytowskiego (997) i niższy od średniej dla gmin wiejskich województwa pomorskiego (1 567). Dane te wskazują na stosunkowo niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.

Rysunek 27. Podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na terenie gminy Trzebielino na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego (gminy wiejskie) i województwa pomorskiego w 2024 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące struktury istniejących podmiotów gospodarczych na terenie gminy. W przypadku struktury przedsiębiorstw z uwagi na ich wielkość należy wskazać, że nie odbiega ona zasadniczo od średniej dla regionu i kraju. Podobnie jak ma to miejsce w szerszej skali na terenie gminy Trzebielino zdecydowanie (pod względem ilościowym) dominują najmniejsze podmioty gospodarcze – mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 10 pracowników – stanowiły one ponad 97% wszystkich podmiotów gospodarczych. Na drugim miejscu, z udziałem na poziomie 1,81% znajdują się przedsiębiorstwa małe, zatrudniające do 50 osób. Większe podmioty gospodarcze stanowią 0,6% wszystkich przedsiębiorstw. Widoczna jest w tym zakresie generalna zasada, że liczba przedsiębiorstw w danym przedziale maleje wraz z wielkością tego przedziału (wielkością przedsiębiorstwa) – co jak wskazano powyżej jest charakterystyczne dla całego regionu.

Rysunek 28. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Trzebielino na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego (gminy wiejskie) i województwa pomorskiego wg wielkości przedsiębiorstw w 2024 roku (w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza struktury podmiotów gospodarczych na terenie gminy wg ich formy prawnej wskazuje na zdecydowaną dominację podmiotów gospodarczych działających jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – podmioty te stanowią 83,08% wszystkich działających. Drugie miejsce w zestawieniu zajmują spółki handlowe (3,32%), na równi ze spółkami z o.o. (3,32%), a na trzecim spółki cywilne (2,42%) - należy wskazać na brak udziału w zestawieniu spółdzielni.

Przedstawiona struktura jest bardzo zbliżona do struktury notowanej średnio w skali powiatu. Porównując dane gminy na tle powiatu, różnice występują głównie w obszarze spółek handlowych, spółek z o.o. oraz spółek cywilnych; w tym kontekście na terenie gminy Trzebielino notowany jest wyższy udział w strukturze przedsiębiorstw osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą kosztem wymienionych spółek.

Tabela 10. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Trzebielino na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego (gminy wiejskie) i województwa pomorskiego, wg formy prawnej, w 2024 r. (w %)

Obszar	Spółdzielnie	Spółki handlowe ogółem	Spółki z o.o.	Spółki cywilne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Trzebielino	0,00	3,32	3,32	2,42	83,08
Kołczygłowy	0,27	2,16	1,62	2,43	83,78

Kępice (gmina wiejska)	0,00	5,52	5,52	4,25	70,70
Powiat bytowski (gminy wiejskie)	0,10	4,42	3,93	2,78	81,12
Woj. Pomorskie	0,14	11,21	9,85	4,96	73,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące struktury podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Trzebielino w odniesieniu do głównego przedmiotu ich działalności rozumianej jako główne PKD. Strukturę tą przedstawiono w układzie sekcji PKD. Na terenie gminy Trzebielino dominują zdecydowanie podmioty prowadzące działalność gospodarczą w ramach dwóch sekcji PKD: F (Budownictwo) oraz G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – na kolejnych miejscach w zestawieniu znalazły się sekcja C (Przetwórstwo przemysłowe), sekcja A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) oraz S i T (Pozostała działalność usługowa; Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby). Obie dominujące sekcje działalności w gminie są tożsame z dominującymi typami działalności zarówno na terenie powiatu bytowskiego jak i wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, oraz samego województwa pomorskiego.

Obecnie coraz większe znaczenie w gospodarce gminy zaczyna odgrywać turystyka i usługi okołoturystyczne – wynika to z faktu rozbudowy infrastruktury turystycznej w ostatnich latach (np. przystani kajakowych) oraz poszukiwania wśród turystów nowych miejsc rekreacji i odpoczynku. Obecny rozwój komercyjnej infrastruktury turystycznej na terenie gminy jest jednak wciąż nieznaczny – według danych Urzędu Gminy na terenie gminy działa obecnie 1 podmiot świadczący usługi noclegowe dla turystów.

Tabela 11. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Trzebielino na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego (gminy wiejskie) i województwa pomorskiego wg rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (sekcji PKD) w 2024 roku (w %).

obszar	Sekcja A	Sekcja C	Sekcja F	Sekcja G	Sekcja H	Sekcja L	Sekcja M	Sekcja N	Sekcja Q	Sekcja S i T	Pozostałe
Trzebielino	9,70	11,52	30,61	15,76	4,85	0,61	3,03	3,03	2,42	6,36	12,12
Kończyłowy	8,31	0,80	25,47	12,06	5,63	1,61	4,83	4,83	3,22	9,12	24,13
Kępice (gmina wiejska)	13,01	9,38	19,62	17,48	2,99	10,02	2,77	1,28	2,35	7,46	13,65
Powiat bytowski (gminy wiejskie)	6,67	12,15	25,38	14,39	5,05	2,30	5,56	2,83	4,12	8,85	12,71
Woj. Pomorskie	1,11	9,11	15,30	15,45	5,65	7,29	10,90	3,63	6,05	6,16	19,34

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe; Sekcja F – Budownictwo; Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa; Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; Sekcja S – Pozostała działalność usługowa; Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.1.2. Rolnictwo i leśnictwo

Charakteryzując użytkowanie terenu gmina Trzebielino to w większości lasy, gdyż tereny leśne pokrywają ok. 14600 ha, co stanowi powyżej 64% powierzchni gminy. W większości są to lasy sosnowe, a w miejscach o nieco żyzniejszej glebie, znaleźć można również drzewostany mieszane: świerki, graby, buki, brzozy a nawet dęby. Przeszło 98% lasów należy do Skarbu Państwa. Charakteryzują się wysoką bioróżnorodnością, są walorem, który przyczynia się do rozwoju turystyki i agroturystyki.

Zasoby leśne

Kompleksy leśne na terenie gminy Trzebielino stanowią zwarte i duże powierzchniowo płaty. Porastają przeważającą część gminy, poza jej północno-wschodnią i północną częścią, a także poza niewielkimi, nieleśnymi enklawami w części centralnej i południowo-zachodniej.

Lasy w gminie Trzebielino zajmują łącznie powierzchnię niespełna 14 tys. ha, co stanowi ok. 62% ogólnej powierzchni gminy. Jest to wskaźnik zdecydowanie wyższy od średniej lesistości w kraju, która wynosi ok. 29%. Ponadto, lesistość w gminie jest sukcesywnie zwiększana poprzez prowadzone zabiegi zalesiania gruntów rolnych i porolnych o najniższej wartości rolniczej i nieużytków.

Lasy na terenie gminy, należące do Skarbu Państwa, administrowane są przez Nadleśnictwa: Trzebielino, Dretyń, Warcino i Leśny Dwór przy Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku. Część lasów posiada status lasów ochronnych jak:

- lasy wodochronne,
- lasy glebochronne,
- lasy stanowiące ostoje dla zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

Lasy, poza funkcją turystyczną, ekologiczną i klimatyczną, pełnią na terenie gminy Trzebielino istotną rolę gospodarczą. W związku z dużą powierzchnią lasów bardzo ważną dziedziną gospodarki jest tu leśnictwo i gospodarka leśna.

Ogólnie potencjał leśny gminy Trzebielino należy ocenić jako bardzo duży.

Potencjał agroekologiczny

Na obszarze gminy Trzebielino występują następujące kompleksy rolniczej przydatności gleb:

3 – pszenno-wadliwy;

4 – żytni bardzo dobry (pszenno-żytni);

5 – żytni dobry;

6 – żytni słaby;

6z – gleby orne najslabsze trwale za suche i za mokre;

²⁸Powierzchnia gospodarstw rolnych w gminie Trzebielino stanowi 30.2% powierzchni gminy z czego same użytki rolne to jej 22,6%. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach określił wskaźnik przydatności rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie na 57,2²⁹. Gleby orne mieszczą się zasadniczo w IV – VI klasie bonitacyjnej. Około 3% mieści się w III klasie, ponad 57% w IV, 30% w V i 10% w VI. Jakość gleb ma wpływ na profil produkcji rolnej. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Grunty rolne wg. klas bonitacyjnych na terenie gminy Trzebielino. Stan na 16.06.2025r

Klasy bonitacyjne gruntów rolnych	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
I	0	0
II	0	0
III	215,1121	3,01
IV	4105,073	57,43
V	2122,4258	29,69
VI	663,6819	9,29
VI z	41,3212	0,58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Trzebielino.

Analiza użytkowania gruntów rolnych w gminie wskazuje, że prawie 68% z nich to grunty orne. Ponadto, łąki trwałe i pastwiska stanowią znaczący udział, obejmujący łącznie ponad jedną piątą całkowitej powierzchni gruntów rolnych.

Tabela 13. Struktura gruntów rolnych na terenie gminy Trzebielino według stanu na dzień: 16.06.2025r.

Struktura gruntów rolnych	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
grunty rolne zabudowane	100,56	1,38

²⁸ Dane UG Trzebielino.

²⁹ „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebielino na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031”

łąki trwałe	1195,64	16,41
pastwiska trwałe	481,85	6,61
grunty orne	4954,42	67,99
grunty zadrzewione i zakrzewione na uż. rolnych	57,25	0,79
nieużytki	447,27	6,14
rowy, grunty pod stawami	54,03	0,74
Razem	7291,02	100

Źródło: Dane UG Trzebielino.

Rozkład wielkości gospodarstw rolnych w gminie Trzebielino zaprezentowano w poniższej tabeli. Pomimo, że najwięcej jest małych gospodarstw (do 5 hektarów), które stanowią ponad 44% wszystkich (152 jednostki), jednocześnie istnieje spora grupa dużych gospodarstw (powyżej 15 hektarów), obejmujących ponad 32% ogółu (111 jednostek).

Taka struktura prowadzi do tego, że choć mniejszych gospodarstw jest więcej, to pod względem całkowitej zajmowanej powierzchni to właśnie te największe gospodarstwa zdecydowanie przeważają. Odpowiadają one za niemal 70% wszystkich gruntów użytkowanych rolniczo w gminie. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 14. Struktura wielkości indywidualnych gospodarstw rolnych na terenie gminy Trzebielino. Stan na 16.06.2025r.

Powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych	Liczba gospodarstw		Powierzchnia gruntów	
	szt.	%	ha fizycznych	%
pow. 0 - 1 ha	23	6,67	79,7195	3,15
pow. 1 - do 2 ha	64	18,55	66,5050	2,63
2-5 ha	65	18,84	153,4579	6,06
5-7 ha	14	4,06	60,8500	2,40
7-10 ha	39	11,30	198,0179	7,82
10-15 ha	29	8,41	193,0925	7,63
pow. 15 ha	111	32,17	1778,98	70,30
Suma	345	100	2530,6200	100

Źródło: Dane UG Trzebielino.

Do grupy o największym potencjale agroekologicznym w gminie Trzebielino należą kompleksy gruntów ornych 3. i 4., występujące przede wszystkim w północnej i północno-wschodniej części gminy. Spośród nich zdecydowanie największą część stanowi kompleks 4.

Do grupy o umiarkowanym potencjale agroekologicznym w gminie Trzebielino należą kompleksy gruntów ornych 5., 6., które przeważają na terenie gminy. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 15. Powierzchnia użytków rolnych w gminie Trzebielino z podziałem na sołectwa oraz na klasy bonitacyjne według stanu na 16.06.2025r.

Pow. użytków rolnych w gminie Trzebielino z podziałem na sołectwa			Klasy bonitacyjne użytków rolnych w %			
Obszary	Powierzchnia w ha użytki rolne	Powierzchnia w %	III	IV	V	VI
Bożanka	261,1891	3,82	2,67	47,32	29,90	20,11
Broczyzna	189,6932	2,77	0,00	20,41	27,37	52,21
Cetyń	882,5496	12,90	0,00	66,36	23,88	9,75
Gumieniec	397,0682	5,80	0,00	58,59	31,04	10,38
Miszewo	300,5115	4,39	0,27	56,24	36,07	7,42
Objezierze	629,2784	9,19	0,00	59,97	36,77	3,26
Poborowo	650,4735	9,50	1,79	69,55	24,69	3,97
Starkowo	993,5603	14,52	2,34	70,21	23,87	3,57
Suchorze	1202,8399	17,58	0,81	63,20	32,12	3,88
Trzebielino	1022,541	14,94	12,56	40,24	27,45	19,76
Zielin	314,044	4,59	2,83	62,95	23,95	10,28

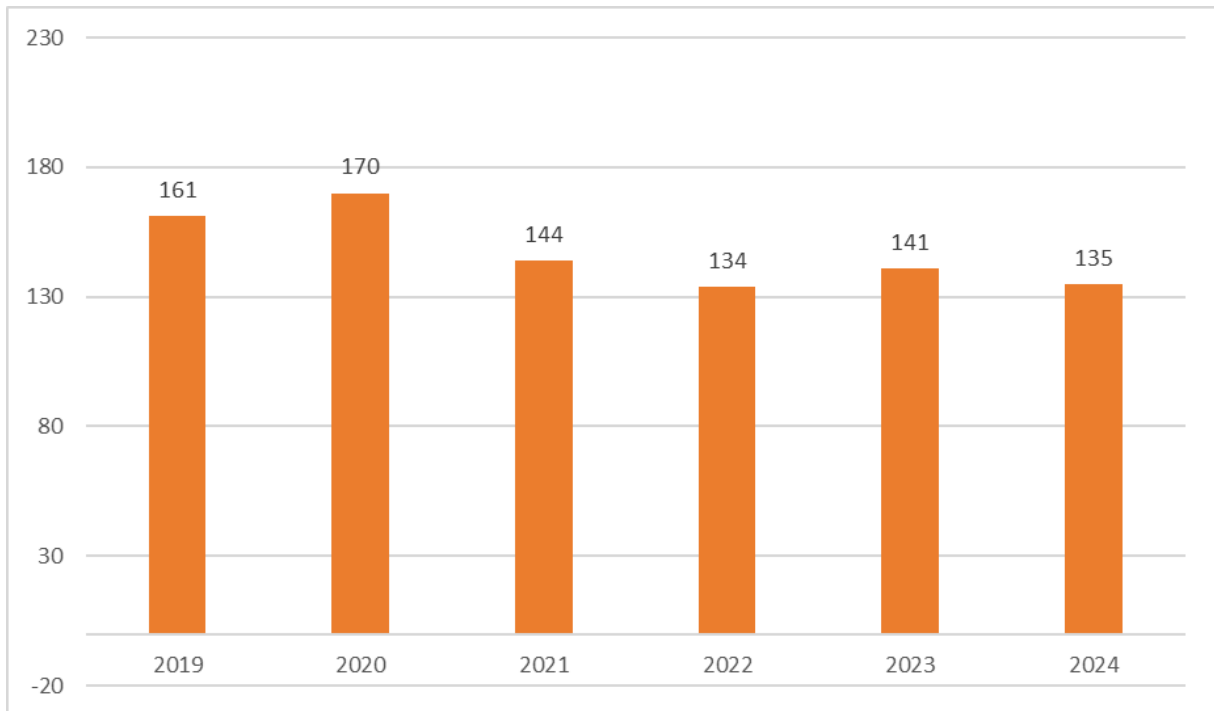
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Trzebielino.

3.1.3. Bezrobocie

Miarą stopnia rozwoju gospodarczego danego obszaru jest także kwestia bezrobocia. Na terenie gminy Trzebielino według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w końcu grudnia 2024 roku były zarejestrowane 135 osoby bezrobotne, z czego 71 osób (52%) stanowiły kobiety.

Analiza zmian liczby bezrobotnych w okresie ostatnich 5 lat wskazuje na systematyczny spadek tej liczby w okresie lat 2019-2024 – kiedy to liczba bezrobotnych zmniejszyła się o ponad 16%. Jednocześnie w 2020 r. widoczny jest wzrost liczby osób bezrobotnych. Sytuacja ta (kierunek i dynamika zmian) jest charakterystyczna dla całego kraju i wynika z wpływu

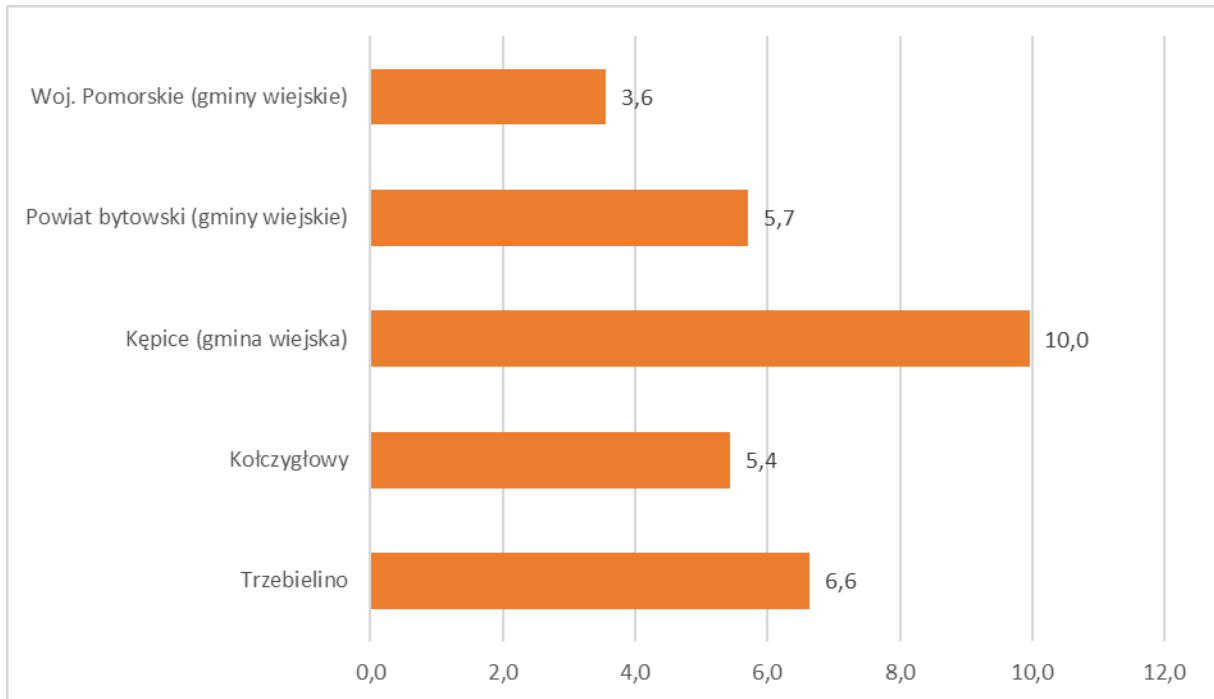
pandemii Covid-19 w 2020 roku na rynek pracy oraz późniejszej poprawie sytuacji makroekonomicznej po ustaniu pandemii .

Rysunek 29. Zmiana liczby bezrobotnych na terenie gminy Trzebielino w latach 2019-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Relacja liczby bezrobotnych do liczby mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym na koniec 2024 roku wynosiła 6,6% i była znacznie wyższa od średnich, zarówno dla gmin wiejskich województwa pomorskiego jak i powiatu bytowskiego. Jedynie gmina Kępice notuje poziom bezrobocia wyższy niż w badanej gminie Trzebielino. Dane te wskazują na relatywnie mniej korzystną sytuację w zakresie rynku pracy na terenie gminy na tle regionu – szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 30. Poziom bezrobocia w gminie Trzebielino na tle wybranych gmin wiejskich województwa pomorskiego, powiatu bytowskiego (gminy wiejskie) i województwa pomorskiego w 2024 roku, w % liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.1.4 Pracujący.

Wg GUS w roku 2021 na 1000 ludności **w gminie pracuje 141 osób** - tj. dwukrotnie mniej niż w województwie i powiecie (bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Trzebielino 303 osoby wyjeżdżają do pracy do innych gmin, a 61 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 242.

17,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Trzebielino pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), **45,8% w przemyśle i budownictwie**, a **12,3% w sektorze usługowym** (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 16. Osoby pracujące wg sektorów ekonomicznych dane za rok 2023

Sektor	Liczb osób
Sektor rolniczy	187
sektor przemysłowy	528
sektor usługowy	469
ogółem	1184

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.1.5 Atrakcyjność Inwestycyjna:

Atrakcyjność inwestycyjna gminy Trzebielino, choć nie jest na tym samym poziomie co największe metropolie czy strefy ekonomiczne, opiera się na specyficznych atutach, które mogą być szczególnie interesujące dla określonych typów inwestorów.

I. Atuty Strategiczne i Infrastrukturalne:

1. Położenie Geograficzne i Dostępność Komunikacyjna:

- Bliskość drogi krajowej nr 21 (Słupsk - Miastko): stanowi główną oś komunikacyjną, ułatwiającą transport towarów i osób. Pośrednio gmina ma dostęp do ważnych szlaków komunikacyjnych.
- Droga wojewódzka nr 209: zwiększa dostępność lokalną.
- Odległość od Morza Bałtyckiego (ok. 50 km): daje dostęp do portów (Słupsk, Ustka, Darłowo) oraz otwiera możliwości w zakresie turystyki i usług okołomorskich.
- Dostęp do infrastruktury drogowej: Gmina aktywnie inwestuje w przebudowę dróg gminnych i wewnętrznych, co poprawia lokalną sieć komunikacyjną i dostępność do terenów.

2. Dostępność Terenów Inwestycyjnych:

- Gmina dysponuje terenami przeznaczonymi pod zabudowę produkcyjno-usługową (P/U), usługową (U) oraz składową/magazynową (S) w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). Ilość dostępnych aktualnie w zasobach gminy terenów inwestycyjnych (stan na 31.12.2024r.): pod zabudowę mieszkaniową wynosi 3,2867 ha, przemysłową wynosi 2,6169 ha, inną 10,0497 ha. Gmina posiada 0,7 ha uzbrojonych terenów pod zabudowę mieszkaniową.
- W przypadku braku MPZP, możliwe jest uzyskanie decyzji o warunkach zabudowy, co daje elastyczność w planowaniu inwestycji.

3. Inwestycje w Infrastrukturę Komunalną:

- Gmina realizuje projekty związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej (np. Trzebielino-Zielin, Objezierze), wodociągowej, modernizacją oczyszczalni ścieków. To podstawowe elementy infrastruktury, niezbędne dla funkcjonowania wielu firm.
- Inwestycje w cyfryzację (np. projekt "Cyfrowa Gmina") mają na celu poprawę dostępu do internetu, co jest kluczowe dla współczesnego biznesu.
- Planowane inwestycje w odnawialne źródła energii (np. instalacje fotowoltaiczne na obiektach publicznych, potencjalne farmy wiatrowe/fotowoltaiczne) mogą wpłynąć na dostępność zielonej energii i koszty operacyjne dla firm. Potencjał dla rozwoju farm wiatrowych, fotowoltaiki dają także zapisy w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego.

II. Atuty Środowiskowe i Społeczne:

1. Walory Przyrodnicze i Turystyczne:

- Park Krajobrazowy "Dolina Słupi" i obszary Natura 2000 "Dolina Wieprzy i Studnicy": To ogromny atut dla rozwoju turystyki, agroturystyki, rekreacji i usług z nimi związanych (spływy kajakowe, ścieżki rowerowe, pensjonaty, gastronomia). Lasy zajmują 62% powierzchni gminy, co stwarza unikalny klimat.
- Czyste środowisko: brak dużego przemysłu ciężkiego oznacza czyste powietrze i wodę, co jest ważne dla firm z branży spożywczej, rekreacyjnej i zdrowotne ekologicznego rolnictwa.
- Duże zalesienie daje ogromny potencjał do rozwoju przemysłu drzewnego.

2. Aktywna Samorządność i Społeczność Lokalna:

- Młodzieżowa Rada Gminy: Świadczy o zaangażowaniu lokalnych władz w aktywizację mieszkańców i budowanie kapitału społecznego. Może to być źródło przyszłych kadr i innowacyjnych pomysłów.
- Inwestycje w edukację i rekreację: remonty szkół, budowa boisk, placów zabaw – to wszystko poprawia jakość życia mieszkańców i może wpływać na decyzje o osiedleniu się w gminie, a tym samym na dostępność pracowników.
- Otwartość Urzędu: gmina oferuje bardziej bezpośredni kontakt i indywidualne podejście do inwestorów.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

Pomimo potencjału, istotnym wyzwaniem pozostaje **niski poziom przedsiębiorczości** (wskazany w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych). Rozwój gospodarczy wymaga aktywnego wspierania powstawania nowych firm, rozwoju istniejących oraz przyciągania zewnętrznych inwestorów.

Podsumowując, gmina Trzebielino ma solidne podstawy do rozwoju gospodarczego, głównie w oparciu o swoje zasoby naturalne (leśnictwo, rolnictwo, turystyka) oraz systematyczne inwestycje w infrastrukturę. Kluczem do pełnego wykorzystania tego potencjału będzie dalsze wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, promocja walorów gminy i skuteczne pozyskiwanie środków na rozwój.

Potencjał i atuty:

Gmina Trzebielino, choć zaliczana do gmin wiejskich i borykająca się z pewnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi (jak bezrobocie i niska aktywność społeczna), posiada szereg potencjalnych atutów i obszarów, które mogą sprzyjać jej rozwojowi gospodarczemu.

Potencjał i atuty sfery gospodarczej Gminy Trzebielino:

1. Zasoby naturalne i środowisko:

- **Lesistość:** ponad 60% powierzchni gminy stanowią lasy. To ogromny atut, który stwarza możliwości rozwoju przemysłu drzewnego i przetwórstwa leśnego. Może to być również baza dla turystyki leśnej i agroturystyki.
- **Rzeki i walory przyrodnicze:** przez gminę przepływają rzeki, m.in. Wieprza (uznawana za jedną z najpiękniejszych rzek Pomorza), Bożanka, Bystrzenica, Pokrzywna. Tereny w otulinie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” i rezerwat „Torfowisko Zielin Miastecki” to cenne walory przyrodnicze. Stwarza to doskonałe warunki dla rozwoju turystyki wodnej (kajakarstwo), ekoturystyki, agroturystyki i rekreacji.
- **Potencjał dla odnawialnych źródeł energii:** Gmina jest świadoma potrzeby rozwoju nowych technologii energetycznych, co widać w "Planie Gospodarki Niskoemisyjnej". To może przyciągać inwestorów w farmy wiatrowe, panele fotowoltaiczne czy biomasę.

2. Rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy:

- Dominujące branże: gospodarka gminy opiera się przede wszystkim na rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym. To stabilna baza, która może być rozwijana poprzez modernizację gospodarstw, wprowadzanie innowacji i rozwój przetwórstwa lokalnych produktów.
- Możliwości dla produktów regionalnych: Rozwój rolnictwa ekologicznego i produktów regionalnych może stworzyć niszę rynkową i przyciągnąć konsumentów zainteresowanych zdrową żywnością.

3. Położenie komunikacyjne:

- Drogi przebiegające przez gminę: Przez gminę przebiegają drogi, m.in. trasy Ustka - Poznań oraz Sławno - Bytów - Gdańsk. Dobry dostęp do głównych szlaków komunikacyjnych jest korzystny dla transportu, handlu i logistyki.
- Bliskość do portów i dużych miast: Położenie w województwie pomorskim, w pobliżu wybrzeża i większych ośrodków miejskich (np. Słupska, Bytowa), stwarza możliwości współpracy gospodarczej i dostępu do rynków zbytu.

4. Działania prorozwojowe gminy:

- Inwestycje w infrastrukturę: Gmina realizuje i planuje znaczące inwestycje w infrastrukturę, takie jak przebudowa Stacji Uzdatniania Wody, modernizacja dróg, rozbudowa oczyszczalni ścieków, budowa świetlic wiejskich i obiektów sportowych. Poprawa infrastruktury podstawowej jest kluczowa dla rozwoju gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej.
- Zwiększenie dostępu do usług publicznych: Plany dotyczące budowy mieszkań komunalnych (np. w Poborowie) i modernizacji szkół poprawiają warunki życia mieszkańców, co pośrednio wpływa na atrakcyjność gminy dla potencjalnych pracowników i przedsiębiorców.
- Wsparcie dla przedsiębiorców: Gmina informuje o możliwościach załatwiania spraw związanych z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG) oraz publikuje ogłoszenia dla przedsiębiorców.
- Pomoc publiczna oferowana w formie zniżek z podatku od nieruchomości przez samorząd lokalny

- Aktywność w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych: Składanie wniosków o dotacje (np. z Polskiego Ładu) świadczy o aktywności gminy w pozyskiwaniu środków na rozwój.
- Tworzenie Strategii Rozwoju Gminy: Aktywne prace nad nową Strategią Rozwoju Gminy Trzebielino na lata 2026-2035 świadczą o planowaniu długoterminowego rozwoju, z uwzględnieniem wymiaru gospodarczego.

5. Potencjał dla małych i średnich przedsiębiorstw:

- Dominacja małych i średnich zakładów rodzinnych: Raporty o stanie gminy wskazują, że podmioty gospodarcze to głównie małe i średnie zakłady rodzinne. To może świadczyć o elastyczności i możliwości adaptacji do lokalnych potrzeb. Branże takie jak budownictwo, handel, naprawa pojazdów oraz przetwórstwo przemysłowe są już obecne i mogą być dalej rozwijane.

Wyzwania i słabe strony:

Analiza słabych stron i wyzwań w sferze gospodarczej Gminy Trzebielino jest równie ważna, jak identyfikacja jej potencjału. Te aspekty często wzajemnie się przenikają i wymagają strategicznego podejścia, aby mogły być skutecznie przezwyciężane. Bazując na dostępnych dokumentach strategicznych gminy, można wskazać następujące kluczowe wyzwania i słabości:

1. Niska aktywność gospodarcza i przedsiębiorczość:

- Niski poziom przedsiębiorczości: Jest to jeden z najczęściej wskazywanych problemów. Oznacza to, że w gminie jest niewiele nowych firm, a istniejące nie rozwijają się dynamicznie. Może to wynikać z braku kapitału początkowego, trudności w dostępie do finansowania, braku wsparcia dla rozpoczynających działalność gospodarczą, czy też niewystarczającej kultury przedsiębiorczości.
- Brak różnorodności gospodarczej: Choć rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy są dominujące, brak dywersyfikacji gospodarki czyni ją wrażliwą na wahania koniunktury w tych konkretnych sektorach.

2. Rynek pracy i bezrobocie:

- Wysoki poziom bezrobocia: Pomimo lokalizacji w regionie, który ogólnie ma niższe wskaźniki bezrobocia, w Gminie Trzebielino jest to wciąż istotny problem. Bezrobocie wpływa na poziom życia mieszkańców, ich aktywność społeczną i ogólny rozwój gminy.
- Niski poziom kwalifikacji i wykształcenia części mieszkańców: Może to utrudniać pozyskiwanie pracowników o odpowiednich kompetencjach dla potencjalnych inwestorów, a także ograniczać możliwości zawodowego rozwoju lokalnej społeczności.

3. Infrastruktura (choć gmina inwestuje, pewne aspekty nadal stanowią wyzwanie):

- Niewystarczająca infrastruktura drogowa (lokalna): Mimo inwestycji w drogi wojewódzkie i powiatowe, stan dróg gminnych w wielu miejscach może być niewystarczający, co utrudnia dojazd do nieruchomości, transport towarów i komunikację, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach.
- Braki w infrastrukturze technicznej w niektórych obszarach: Choć gmina inwestuje w wodociągi i kanalizację, mogą występować obszary, które nadal wymagają modernizacji lub rozbudowy sieci, co jest podstawą dla rozwoju zarówno mieszkalnictwa, jak i działalności gospodarczej.
- Wykluczenie komunikacyjne małych miejscowości: Zła dostępność transportu publicznego lub jego brak w niektórych rejonach gminy utrudnia mieszkańcom dojazd do pracy, szkół czy usług, co ma również wpływ na aktywność gospodarczą.

4. Czynniki demograficzne i społeczne wpływające na gospodarkę:

- Starzenie się społeczeństwa i depopulacja: Odpływ młodych ludzi i postępujące starzenie się populacji prowadzi do kurczenia się dostępnej siły roboczej, a także spadku liczby potencjalnych konsumentów i przedsiębiorców.
- Niska aktywność społeczna: Jak już wspomniano, brak zaangażowania mieszkańców w życie społeczne może przekładać się na brak inicjatyw gospodarczych, trudności w tworzeniu lokalnych partnerstw i ograniczony potencjał do wspólnego działania na rzecz rozwoju gminy.

5. Brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych / niewystarczająca promocja:

- Brak odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych: Potencjalni inwestorzy potrzebują terenów uzbrojonych i z jasno określonym planem zagospodarowania przestrzennego. Jeśli takich brakuje lub nie są odpowiednio promowane, utrudnia to przyciągnięcie nowych firm.
- Niewystarczająca promocja gospodarcza gminy: Gmina może nie być wystarczająco rozpoznawalna jako atrakcyjne miejsce do inwestowania lub prowadzenia działalności gospodarczej.

6. Dostęp do kapitału i finansowania:

- Ograniczone możliwości pozyskiwania zewnętrznego finansowania przez lokalnych przedsiębiorców: Małe firmy często mają trudności z uzyskaniem kredytów bankowych lub pozyskaniem funduszy unijnych, co ogranicza ich rozwój.
- Uzależnienie od zewnętrznych źródeł finansowania rozwoju: Choć gmina aktywnie pozyskuje fundusze unijne i krajowe, duża zależność od tych środków może być słabością w przypadku ich ograniczenia.

7. Wyzwania ogólnokrajowe, które mogą dotyczyć gminę Trzebielino:

- Zmienne regulacje prawne: Częste zmiany w przepisach mogą utrudniać prowadzenie działalności gospodarczej.
- Wysokie koszty prowadzenia działalności: Rosnące ceny energii, surowców i siły roboczej mogą być wyzwaniem dla lokalnych przedsiębiorstw.

4. Sytuacja finansowa gminy Trzebielino.

4.1 Budżet gminy – dochody i wydatki, w tym ich struktura

W 2024 roku Gmina Trzebielino zrealizowała dochody i wydatki przedstawione w tabeli poniżej i uzyskała nadwyżkę budżetową w kwocie 989.257,64 zł.

Tabela 17. Realizacja dochodów i wydatków w roku 2024 w Gminie Trzebielino

L.p	Wyszczególnienie	Wykonanie	Struktura
1.	DOCHODY ogółem w tym:	37.867.195,70	100%
1.1	Dochody bieżące	28.712.412,10	75,82%
1.2	Dochody majątkowe	9.154.783,60	24,18 %

2.	WYDATKI ogółem W tym:	36.877.938,06	100%
2.1	Wydatki bieżące	26.607.094,31	72,15 %
2.2	Wydatki majątkowe	10.270.843,75	27,85%
3.	Nadwyżka budżetowa	989.257,64	

Źródło: Raport o stanie Gminy Trzebielino za rok 2024.

4.2 Poziom zadłużenia

Zadłużenie na 31.12.2024 roku wyniosło 5.625.735,37 zł co stanowiło **14,86%** wykonanych dochodów ogółem.

Zadłużenie w przeliczeniu na jednego mieszkańca Gminy wyniosło 1.588,29 zł (stan ludności gminy na 31.12.2024 r. – 3.543 osób).

Budżet na 2025 rok przewiduje deficyt w wysokości ponad 5 mln zł, który gmina będzie starała się zmniejszać w trakcie roku.

Gmina finansuje deficyt m.in. poprzez zaciąganie kredytów i pożyczek. Przewiduje się, że w 2024 roku gmina zaciągnie kredyt w wysokości ponad 4,6 mln zł na finansowanie deficytu oraz spłatę już zaciągniętych zobowiązań.

Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy Trzebielino obejmuje okres do 2032 roku, co świadczy o długoterminowym planowaniu finansowym i zarządzaniu zobowiązaniami.

W prognozowanych latach gmina planuje skupić się na spłacie długu. Ważne jest utrzymanie relacji wynikającej z art. 242 ustawy o finansach publicznych, czyli pokrywanie wydatków bieżących dochodami bieżącymi.

4.3 Zdolność inwestycyjna

Gmina Trzebielino wykazuje aktywną postawę proinwestycyjną, opierającą się na ambitnych planach budżetowych i skutecznym pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Jednocześnie, jak każda gmina, musi dbać o zrównoważone zarządzanie finansami i długiem.

W budżecie na 2025 rok gmina Trzebielino zaplanowała ponad 23 mln zł na inwestycje, co stanowi znaczną część całego budżetu. Wójt gminy określił ten budżet jako "ambitny i proinwestycyjny".

Wśród najważniejszych zadań inwestycyjnych na 2025 rok wymienia się m.in. rozbudowę oczyszczalni ścieków w Zielinie i przebudowę hydroforni w Cetyniu.

Gmina realizuje szereg inwestycji drogowych (np. przebudowa dróg gminnych w Dolnie, Glewniku, Zielinie, Starkówku, modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych) oraz infrastrukturalnych (budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej, przebudowa placów przy szkołach).

Wyzwania i możliwości:

- Duża część inwestycji jest uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych, co jest typowe dla wielu samorządów. Ważne jest ciągle monitorowanie dostępnych funduszy i skuteczne aplikowanie o nie.
- Pomimo ambitnych planów inwestycyjnych, gmina musi kontrolować poziom deficytu i długu, aby utrzymać stabilność finansową.
- Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej: ustalenia planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczące m.in. ładu przestrzennego i walorów architektonicznych, mogą wpływać na atrakcyjność gminy dla inwestorów.

4.4 Wartość projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych

Gmina aktywnie stara się pozyskiwać środki zewnętrzne, co jest kluczowe dla realizacji ambitnych planów inwestycyjnych.

Według mapy inwestycji na oficjalnej stronie Gminy Trzebielino, od 2015 roku do chwili obecnej:

- Wartość zrealizowanych inwestycji: ok. 57 mln zł
- Pozyskane środki zewnętrzne (w tym unijne, ale też krajowe): ok. 40,4 mln zł
- Wartość inwestycji w trakcie realizacji: ok. 8,5 mln zł
- Pozyskane środki zewnętrzne (w tym unijne, ale też krajowe): ok. 7,9 mln zł

Należy podkreślić, że te kwoty obejmują wszystkie środki zewnętrzne, a nie tylko fundusze unijne. Gmina aktywnie pozyskuje również dofinansowania z innych źródeł, np. z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

2. Przykładowe projekty unijne z ostatnich lat:

- "Rozwiń skrzydła – wsparcie uczniów w Gminie Trzebielino": Ten projekt edukacyjny, realizowany w ramach perspektywy unijnej 2021-2027, ma wartość 887 537,86 zł. Dofinansowanie z UE wynosi 754 407,18 zł.

- "Cyberbezpieczny Samorząd – Gmina Trzebielino": Wartość tego projektu to 290 142 zł, a dofinansowanie stanowi 100% wartości, co oznacza, że w całości jest finansowany ze środków zewnętrznych (prawdopodobnie unijnych, choć źródło jest ogólnie opisane jako "program grantowy").
- Projekty infrastrukturalne: Gmina informuje o dofinansowaniach do budowy instalacji fotowoltaicznej na terenie oczyszczalni ścieków w Zielinie oraz budowie proggu piętrzącego wody na rzece Kunica. Są to typy inwestycji, które często są współfinansowane z funduszy UE, ale dokładne kwoty dofinansowania unijnego nie są łatwo dostępne w publicznych źródłach.

3. Główne obszary inwestycji unijnych:

Analizując projekty, o których informuje gmina, można zauważyć, że fundusze unijne są najczęściej wykorzystywane w następujących obszarach:

- Infrastruktura techniczna: Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacyjnych i wodociągowych,
- Ochrona środowiska: Inwestycje w odnawialne źródła energii (np. fotowoltaika),
- Edukacja: Wsparcie uczniów, wyposażenie szkół,
- Rozwój społeczny: Inicjatywy dla seniorów, projekty dotyczące placów zabaw i rekreacji.

5. Wyniki badań ankietowych mieszkańców gminy Trzebielino.

5.1 Metodologia badania

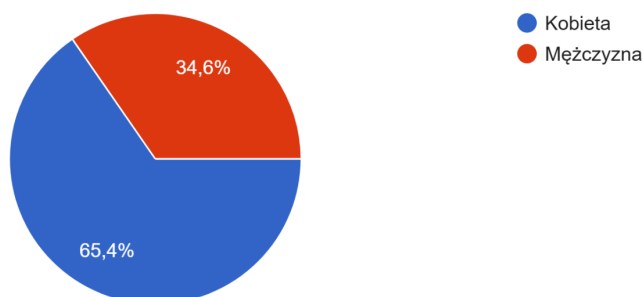
W rozdziale tym zaprezentowano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na przełomie maja i czerwca 2025 roku wśród mieszkańców gminy Trzebielino. Badanie było przeprowadzone w formie ankiety internetowej (CAWI) do której odnośnik został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz rozsyłany drogą elektroniczną (w tym za pośrednictwem systemu Librus). W badaniu w sumie wzięło udział 52 osoby. Ankieta obejmowała metryczkę oraz kilka pytań merytorycznych. Poniżej przedstawiono charakterystykę grupy osób która wzięła udział w badaniu.

5.2 Charakterystyka respondentów

W badaniu opinii mieszkańców udział wzięło 52 respondentów, z których większość (65,4%) stanowiły kobiety. Największą wg wykształcenia grupą osób uczestniczących w badaniu były osoby z wykształceniem wyższym (48,10%) oraz średnim (38,5%).

Płeć

52 odpowiedzi

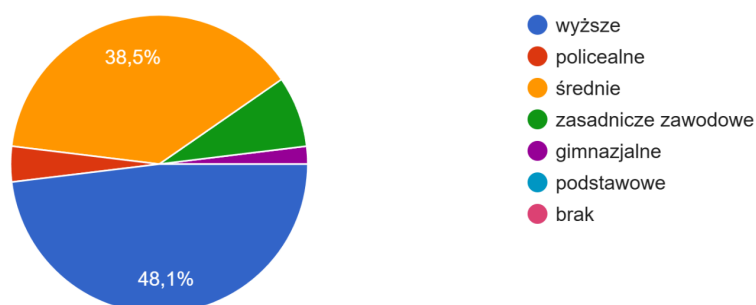

Rysunek 31. Podział ze względu na płeć respondentów badania.

Źródło: Formularz google ankiety.

Wykształcenie

52 odpowiedzi

Rysunek 32. Podział ze względu na wykształcenie respondentów badania.

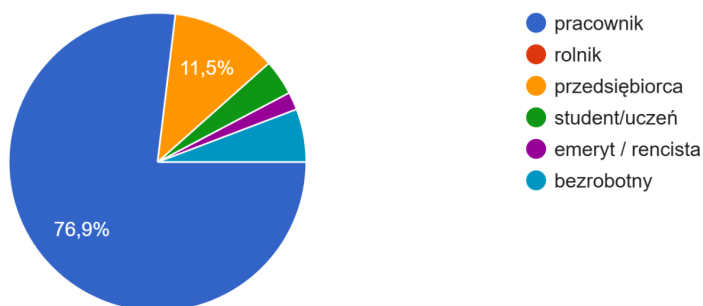
Źródło: Formularz google ankiety.

W grupie respondentów zdecydowaną większość (76,9%) stanowiły osoby zatrudnione jako pracownicy w zakładach pracy, ale swoją reprezentację wśród badanych posiadali też

przedsiębiorcy (11,5%), studenci i uczniowie (3,8%), osoby bezrobotne (5,8%) oraz emeryci i renciści (1,9%). Najliczniejszą grupą pod względem wieku były osoby w przedziale wiekowym 26-50 lat (71,2%) oraz 51-65 lat (11,5%).

Status zawodowy

52 odpowiedzi

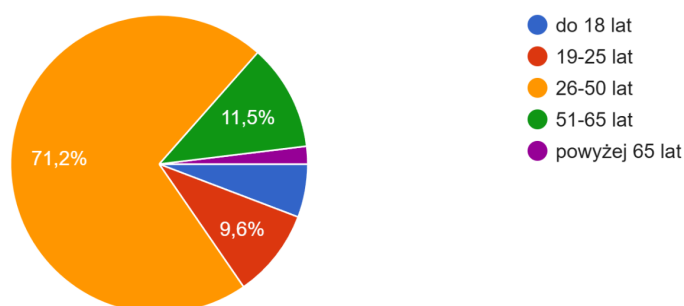

Rysunek 33. Podział ze względu na status zawodowy respondentów badania.

Źródło: Formularz google ankiety.

Wiek

52 odpowiedzi

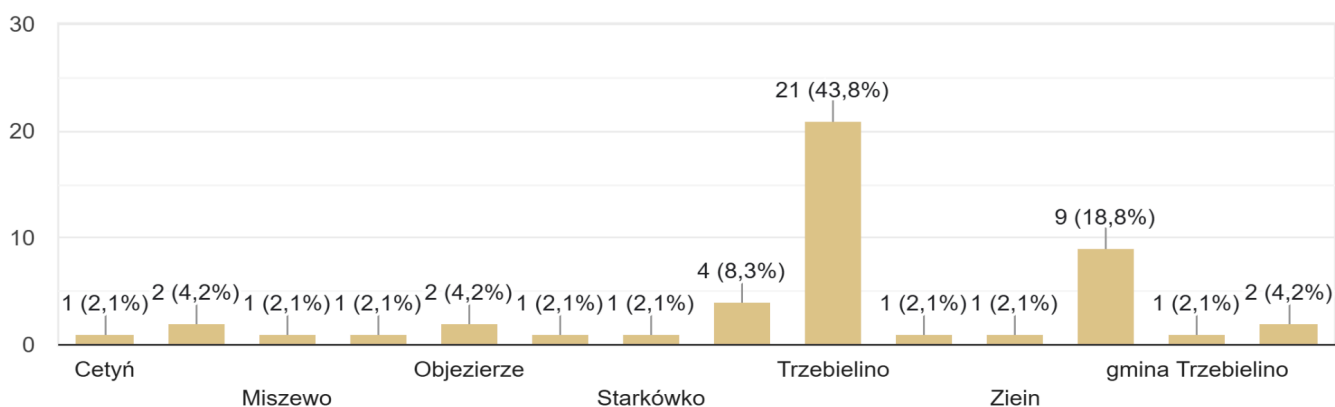
Rysunek 34. Podział ze względu na wiek respondentów badania.

Źródło: Formularz google ankiety.

W ankiecie uczestniczyli głównie mieszkańcy Trzebielina (43,8%) oraz po kilka osób z miejscowości: Zieliń, Suchorze, Objezierze i Dolno. Zdecydowana większość respondentów zamieszkuje na terenie gminy powyżej 10 lat.

Miejsce zamieszkania

48 odpowiedzi

Rysunek 35. Miejsce zamieszkania respondentów badania.

Źródło: Formularz google ankiety.

5.3 Ocena warunków życia w gminie Trzebielino w opinii mieszkańców

Poniżej przedstawiono wyniki odpowiedzi na zadane respondentom pytania ankietowe.

Pytanie 1. Proszę ocenić warunki życia w gminie dotyczące sfery społecznej, wg skali wskazanej w tabeli.

Mieszkańcy w ramach odpowiedzi na pytanie mieli za zadanie ocenić wskazane elementy jakości życia związane ze sferą społeczną. Ocena polegała na wskazaniu dla każdego ocenianego elementu stopnia jego oceny wg skali:

- bardzo dobrze,
- dobrze,
- źle,
- bardzo źle,
- nie mam zdania.

W ramach sfery społecznej ocenie poddano wszystkie najważniejsze elementy życia mieszkańców gminy, tj.:

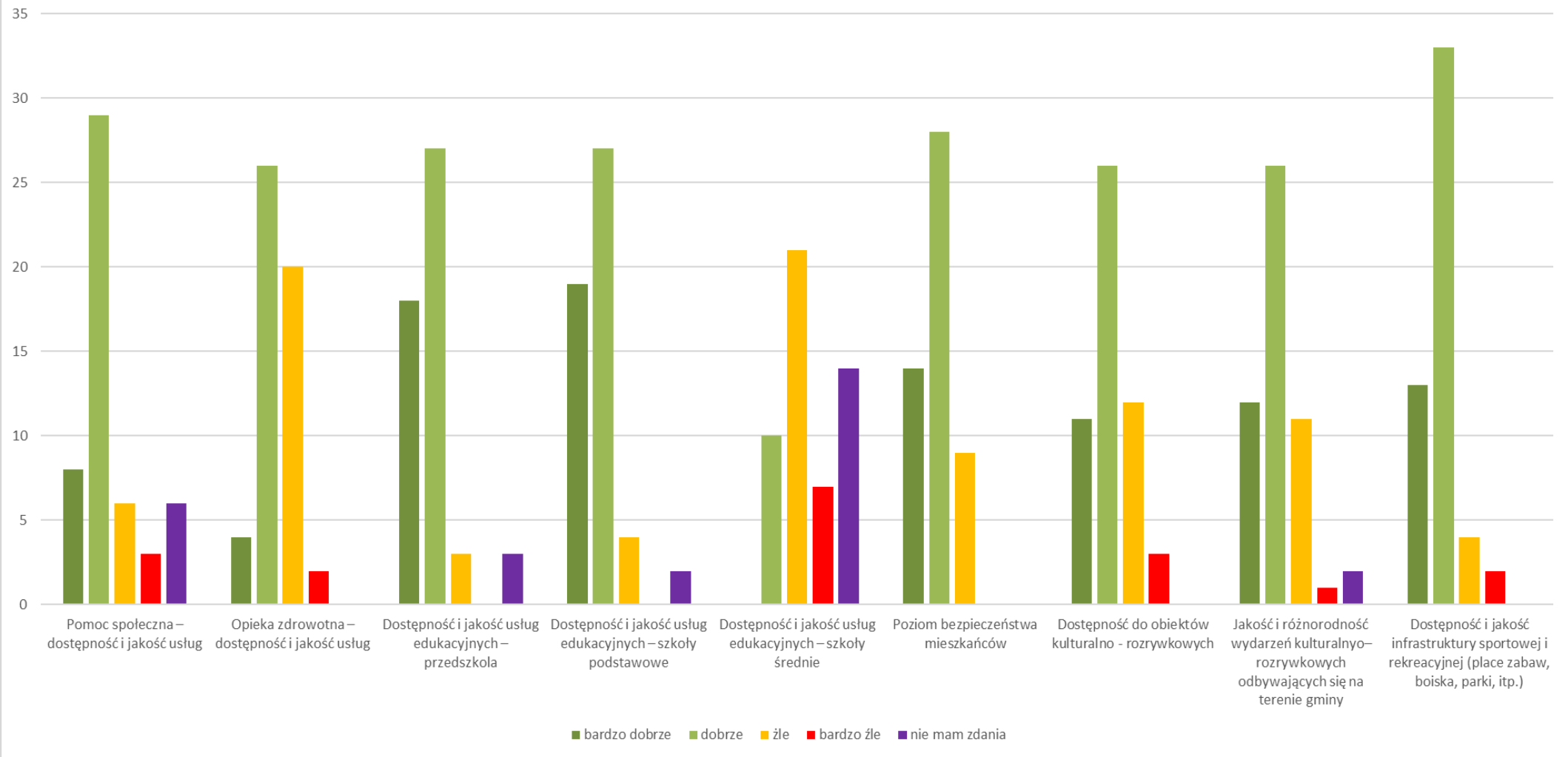
- Pomoc społeczna – dostępność i jakość usług,
- Opieka zdrowotna – dostępność i jakość usług,
- Dostępność i jakość usług edukacyjnych – przedszkola,
- Dostęp do infrastruktury i usług edukacyjnych – szkoły podstawowe,

- Dostęp do infrastruktury i usług edukacyjnych – szkoły Średnie,
- Poziom bezpieczeństwa,
- Dostęp do obiektów kulturalno – rozrywkowych,
- Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno–rozrywkowych odbywających się na terenie gminy,
- Dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (place zabaw,boiska, parki, itp).

Otrzymane wyniki wskazują, że najwyżej ocenianymi elementami Życia na terenie gminy Trzebielino w sferze społecznej (najwięcej odpowiedzi dobrych i bardzo dobrych) były: dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (88% ocen dobrych i bardzo dobrych), poziom bezpieczeństwa w gminie (83% ocen dobrych i bardzo dobrych), usług edukacyjnych na poziomie szkoły podstawowej i przedszkola (88% i 90% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz dostęp do obiektów kulturalno-rozrywkowych (71% tego typu ocen), a tylko nieznacznie gorzej oceniono dostęp do infrastruktury opieki społecznej.

Na drugim biegunie oceny elementów Życia sfery społecznej znalazły się elementy najniżej ocenione, do których zaliczono przede wszystkim: opiekę zdrowotną (42%), dostęp do usług edukacyjnych na poziomie szkoły Średniej (54%) ale sporo złych i bardzo złych ocen otrzymała dostępność do obiektów kulturalno-rozrywkowych i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych (28%). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy rysunek.

Ocena warunków życia w aspekcie społecznym w gminie Trzebielino

Rysunek 36. Ocena warunków życia w aspekcie społecznym w gminie Trzebielino.

Źródło: Opracowanie własne na podst. formularza google ankiety

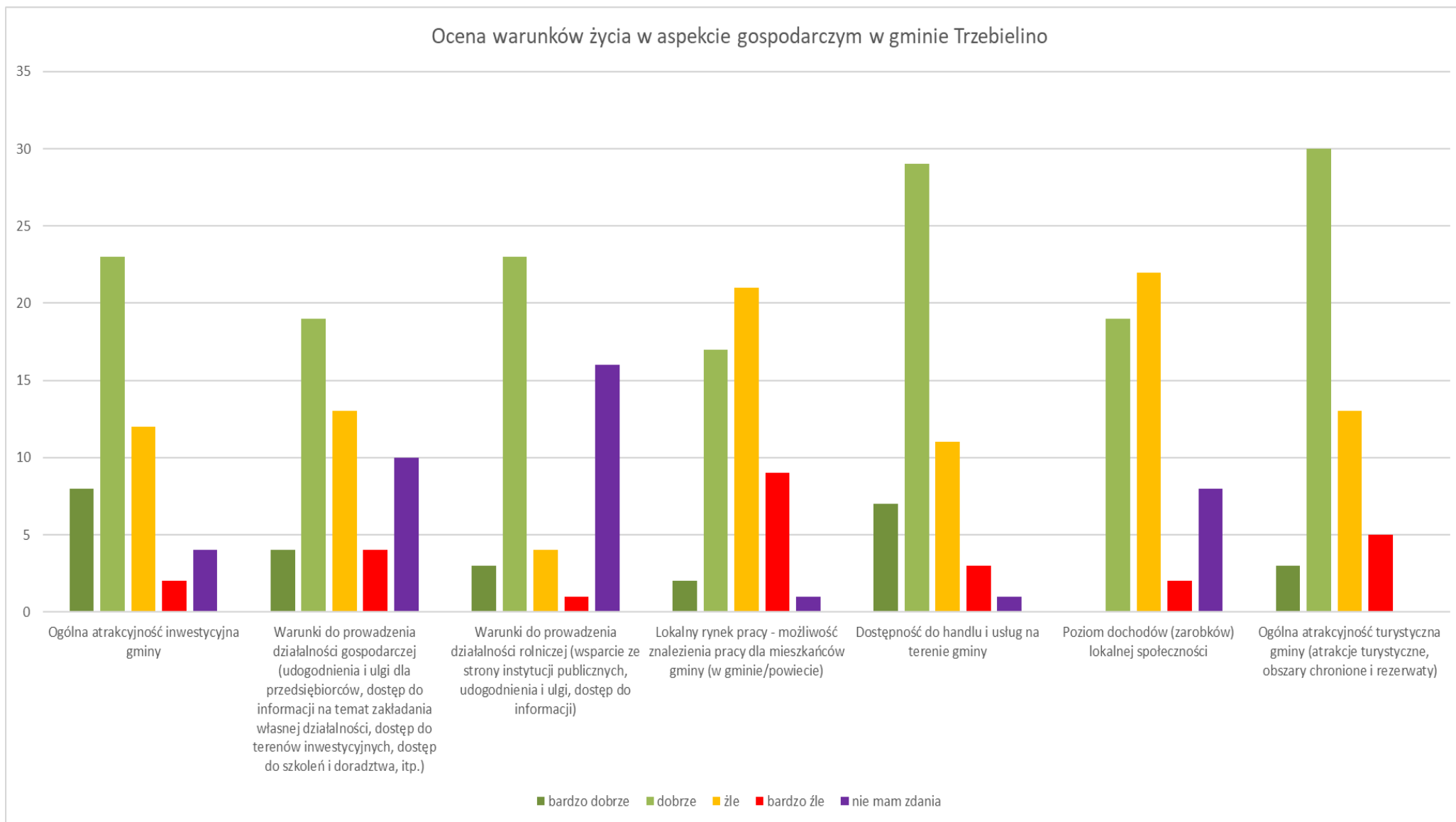
Pytanie 2. Proszę ocenić poszczególne elementy składające się na warunki życia w aspekcie GOSPODARCZYM w gminie TRZEBIELINO, wg skali wskazanej w tabeli.

W ramach sfery gospodarczej ocenie poddano wszystkie najważniejsze elementy życia mieszkańców gminy, tj.:

- Ogólna atrakcyjność inwestycyjna gminy,
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej,
- Warunki do prowadzenia działalności rolniczej,
- Lokalny rynek pracy - możliwość znalezienia pracy dla mieszkańców gminy (w gminie/powiecie),
- Dostępność do handlu i usług na terenie gminy,
- Poziom dochodów/zarobków mieszkańców,
- Ogólna atrakcyjność turystyczna gminy.

Otrzymane wyniki wskazują, że najwyżej mieszkańcy w tej sferze życia oceniają: dostępność do handlu i usług na terenie gminy – który na poziomie dobrym i bardzo dobrym oceniło 69% ankietowanych mieszkańców, wysoki potencjał turystyczny gminy (65% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz ogólną atrakcyjność inwestycyjną gminy (65%), warunki do prowadzenia działalności rolniczej (57%), poziom zarobków lokalnej społeczności (38%).

Na drugim biegunie znalazły się elementy rozwoju gospodarczego oceniane najniżej (najwięcej ocen złych i bardzo złych) – należą do nich: możliwości znalezienia pracy dla mieszkańców gminy (61,5%), poziom dochodów mieszkańców (46%) oraz warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (32%), ogólna atrakcyjność turystyczna gminy (34%) . Szczegółowe dane dla każdej z badanych kwestii sfery gospodarczej przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 37. Ocena warunków życia w aspekcie gospodarczym w gminie Trzebielino.

Źródło: Opracowanie własne podst. formularza google ankiety

Pytanie 3. Proszę ocenić poszczególne elementy składające się na warunki życia w aspekcie PRZESTRZENNYM w gminie TRZEBIELINO, wg skali wskazanej w tabeli.

W ramach jakości infrastruktury ocenie także poddano wszystkie najważniejsze elementy życia mieszkańców gminy, tj.:

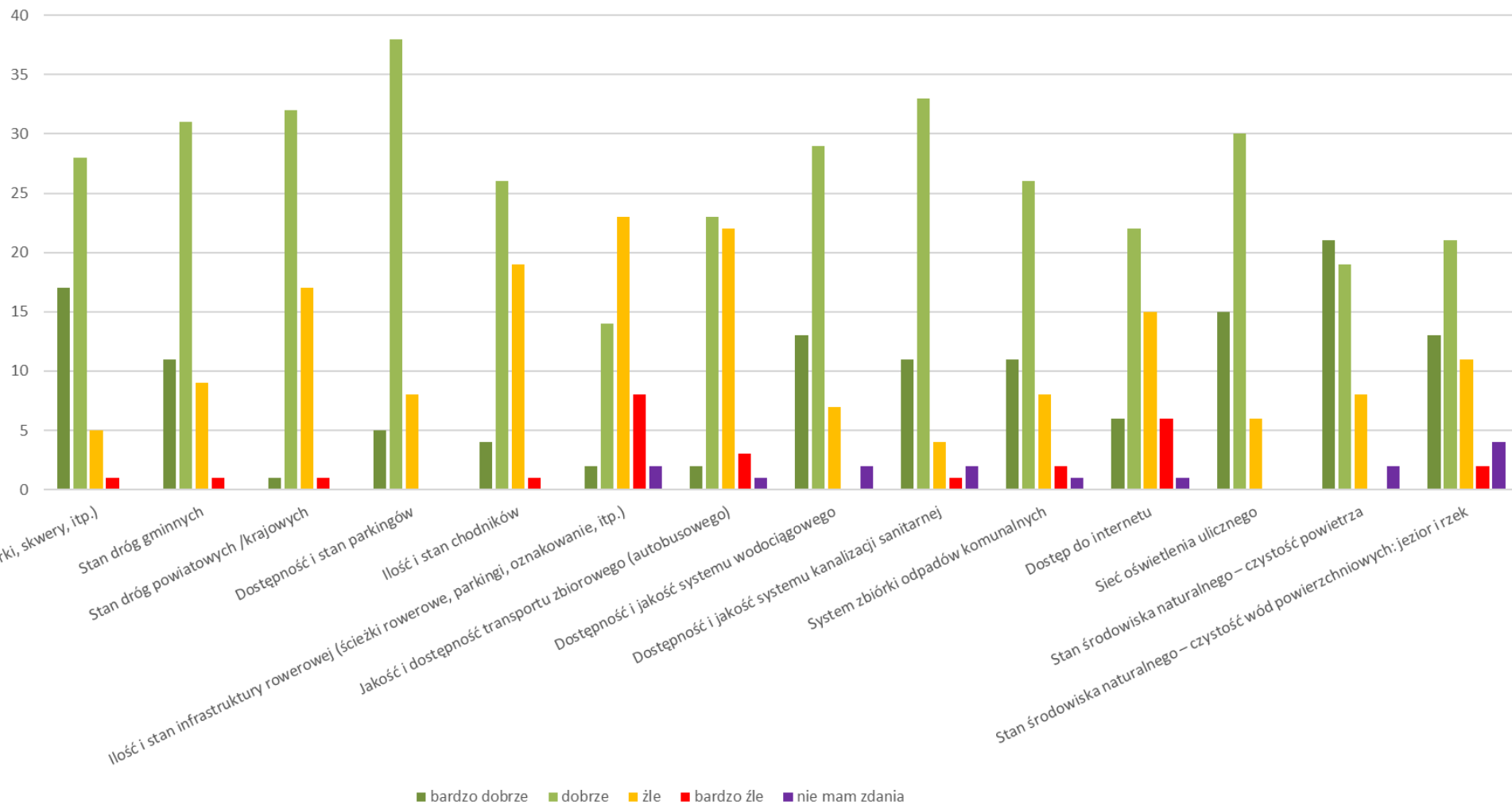
- Dostępność terenów zielonych,
- Stan dróg,
- Dostępność i stan parkingów przy instytucjach publicznych,
- Ilość i stan chodników,
- Ilość i stan infrastruktury rowerowej,
- Jakość i dostępność transportu zbiorowego,
- Dostępność i jakość systemu wodociągowego,
- Dostępność i jakość systemu kanalizacji sanitarnej,
- System zbiórki odpadów komunalnych,
- Dostęp do Internetu,
- Sieć oświetlenia ulicznego,
- Stan środowiska naturalnego – czystość powietrza,
- Stan środowiska naturalnego – czystość wód powierzchniowych: jezior i rzek.

Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wskazują, że w analizowanej sferze mieszkańcy najwyżej oceniają jakość życia związaną z: dostępnością i jakością systemu wodociągowego (80%), systemu kanalizacji sanitarnej (86%), systemem zbiórki odpadów komunalnych (79%) oraz dostępnością terenów zielonych (88% ocen dobrych i bardzo dobrych), stanem dróg gminnych (80%), dostępem do infrastruktury oświetleniowej (88%) i parkingów (84%) i stanem środowiska naturalnego - czystość powietrza (82%).

Zdecydowanie najgorzej (najwięcej ocen złych i bardzo złych) oceniono: ilość i stan infrastruktury rowerowej (65%), stan dróg powiatowych (32%), ilość i stan chodników (40%), jakość, dostępność transportu zbiorowego (48%). Sporo złych i bardzo złych ocen otrzymała dostępność do internetu (42%) oraz Stan środowiska naturalnego – czystość wód powierzchniowych: jezior i rzek (25%) co potwierdza konieczność inwestycji w zachowanie bioróżnorodności jeziora w Trzebielinie.

Szczegóły dotyczące opinii mieszkańców w kwestii jakości infrastruktury przedstawiono na poniższym rysunku.

Ocena warunków życia w aspekcie przestrzennym w gminie Trzebielino

Rysunek 38. Ocena warunków życia w aspekcie przestrzennym w gminie Trzebielino.

Źródło: Opracowanie własne na podst. formularza google ankiety

Pytanie 4. Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze SZANSE na rozwój gminy w najbliższej przyszłości?

Kolejne z pytań dotyczyło szans na rozwój gminy w najbliższej przyszłości, które mieszkańcy uważają za szczególnie ważne. W ramach odpowiedzi na tak postawione pytanie istniała możliwość wskazania maksymalnie 5 najważniejszych odpowiedzi spośród następujących:

- Możliwość pozyskania środków finansowych z UE,
- Obszary chronione na terenie gminy (w tym Park Krajobrazowy Dolina Słupi),
- Napływ nowych mieszkańców na teren gminy,
- Poprawa połączeń komunikacyjnych i skrócenie czasu dojazdu do Bytowa i Miastka,
- Rosnąca aktywność społeczna, zawodowa, kulturalna i sportowa osób w wieku senioralnym,
- Napływ środków finansowych od osób pracujących za granicą,
- Zwiększona dostępność do sieci szybkiego przesyłu danych i skokowy wzrost cyfrowych umiejętności mieszkańców,
- Posiadanie terenów inwestycyjnych dla lokalizacji nowych działalności gospodarczych,
- Posiadane wysokie walory środowiska naturalnego i ich wykorzystanie na potrzeby turystyki,
- Inne, jakie?

Otrzymane wyniki wskazują, że za największe szanse (ponad 90% ankietowanych wskazało taką odpowiedź) na rozwój gminy w przyszłości mieszkańcy uznali możliwość pozyskania środków finansowych z UE; na drugim miejscu posiadanie wysokich walorów środowiska naturalnego i ich wykorzystaniem na potrzeby turystyki (65,4%) oraz z udziałem wskazań na poziomie 55,8% znalazło się posiadanie terenów inwestycyjnych.

Inne odpowiedzi:

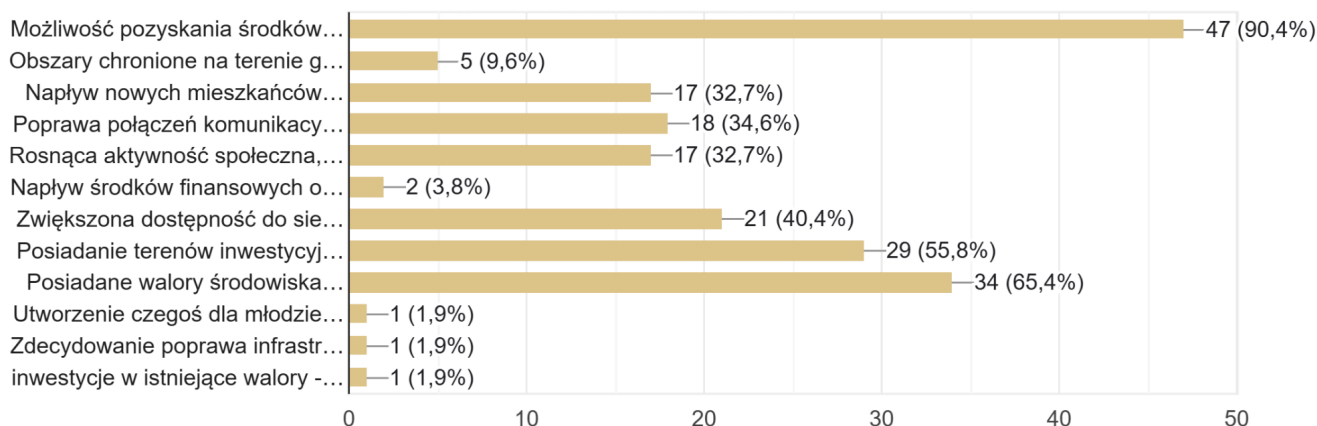
1 osoba: utworzenie infrastruktury dla młodzieży m. in. skate park,

1 osoba: poprawa infrastruktury drogowej w relacji droga krajowa - drogi gminne, brak możliwości większej inwestycji w nieruchomości np. w rejonie nadleśnictwa, czy też w rejonie Carry Pet - gdzie są działki gminne do sprzedaży,

1 osoba: inwestycje w istniejące walory kulturowe - dotacje na remonty obiektów zabytkowych dla osób indywidualnych.

Szczegóły dotyczące opinii mieszkańców w kwestii jakości infrastruktury przedstawiono na poniższym rysunku.

Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze SZANSE na rozwój gminy TRZEBIELINO w najbliższej przyszłości. Proszę znakiem X wskazać maksymalnie 5 najważniejszych odpowiedzi
52 odpowiedzi

Rysunek 39. Szanse na rozwój w gminie Trzebielino wg respondentów badania.

Źródło: Formularz google ankiety.

Pytanie 5. Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze ZAGROŻENIA na rozwój gminy TRZEBIELINO w najbliższej przyszłości.

W kolejnym pytaniu ankietowani mogli wskazać najważniejsze ich zdaniem zagrożenia dla rozwoju gminy w najbliższej przyszłości. Na tak postawione pytanie – tak jak w przypadku szans – mieszkańcy mogli wskazać maksymalnie 5 najważniejszych odpowiedzi, spośród następujących:

- Prawdopodobnie mniejsze możliwości pozyskania środków finansowych z UE po roku 2020,
- Kryzys gospodarczy wynikający z sytuacji geopolitycznej na świecie,
- Zwiększenie liczby zadań rządowych gminie, bez przekazania pieniędzy na ich realizację,
- Brak stabilizacji prawnej, częste zmiany w przepisach uniemożliwiający planowanie długoterminowe,
- Zmniejszanie się populacji mieszkańców gminy i starzenie się społeczeństwa,
- Nie nadążanie za zmianami technologicznymi starszego pokolenia,
- Rozwój największych miast województwa kosztem mniejszych ośrodków,
- Wzrost patologii społecznych i liczby przestępstw,

- Problem braku pracowników do pracy, w tym wyjazd mieszkańców gminy do pracy za granicę,
- Pogorszenie się stanu zdrowotnego mieszkańców przez upowszechnienie niewłaściwych zachowań społecznych (brak aktywności fizycznej, uzależnienia, niezdrowa dieta itp.),
- Wyjazd dzieci i młodzieży do szkół do innych ośrodków miejskich,
- Poziom zadłużenia gminy,
- Zanieczyszczenie środowiska naturalnego,
- Konkurencja gmin sąsiednich (np. związana z usługami turystycznymi czy z dostępnymi terenami inwestycyjnymi),
- Inne, jakie?

Otrzymane wyniki wskazują, że wśród odpowiedzi dominowały zdecydowanie kwestie: zmniejszanie się populacji mieszkańców gminy (69,2% odpowiedzi), kryzysu gospodarczego wynikającego z sytuacji geopolitycznej (34,6% odpowiedzi) oraz konkurencją gmin sąsiednich (36,5%).

Z pozostałych, najczęściej wskazywanych odpowiedzi na uwagę zasługują ponadto „brak stabilizacji prawnej, częste zmiany w przepisach uniemożliwiają planowanie długoletnie,” „zwiększenie liczby zadań rządowych przekazywanych gminie bez przekazania środków na ich realizację”, „wyjazd dzieci i młodzieży do szkół do innych ośrodków miejskich” - z wynikami na poziomie ok. 30%.

Inne odpowiedzi:

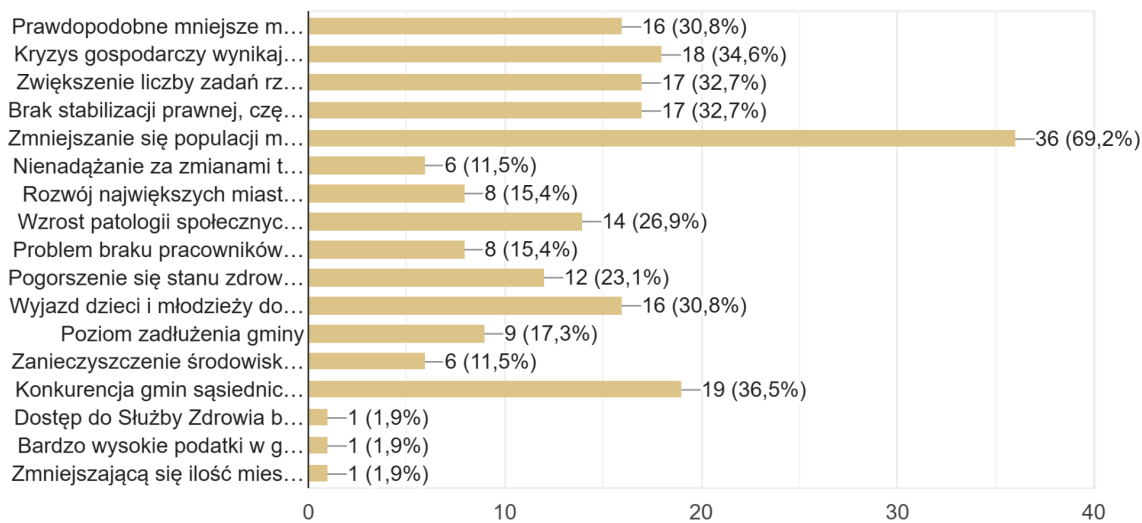
1 osoba: dostęp do służby zdrowia będzie coraz bardziej kosztowny i ograniczony możliwościami "przerobowymi" NFZ. Brak programów profilaktyczno - leczniczych jeszcze to pogorszy,

1 osoba: bardzo wysokie podatki w gminie,

1 osoba: zmniejszającą się ilość mieszkańców gminy.

Szczegóły dotyczące opinii mieszkańców w kwestii jakości infrastruktury przedstawiono na poniższym rysunku.

Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze ZAGROŻENIA na rozwój gminy TRZEBIELINO w najbliższej przyszłości. Proszę znakiem X wskazać maksymalnie 5 najważniejszych odpowiedzi 52 odpowiedzi

Rysunek 40. Zagrożenia na rozwój w gminie Trzebielino wg respondentów badania.

Źródło: Formularz google ankiety.

Pytanie 6. Jakie są Pani/Pana zdaniem największe POTRZEBY ROZWOJOWE gminy Trzebielino w najbliższych 10 latach?

W kolejnym pytaniu ankietowano wskazywali najważniejsze ich zdaniem potrzeby rozwojowe gminy w najbliższej przyszłości. Na tak postawione pytanie – tak jak w przypadku szans i zagrożeń – mieszkańcy mogli wskazać, maksymalnie 5 najważniejszych odpowiedzi, spośród następujących:

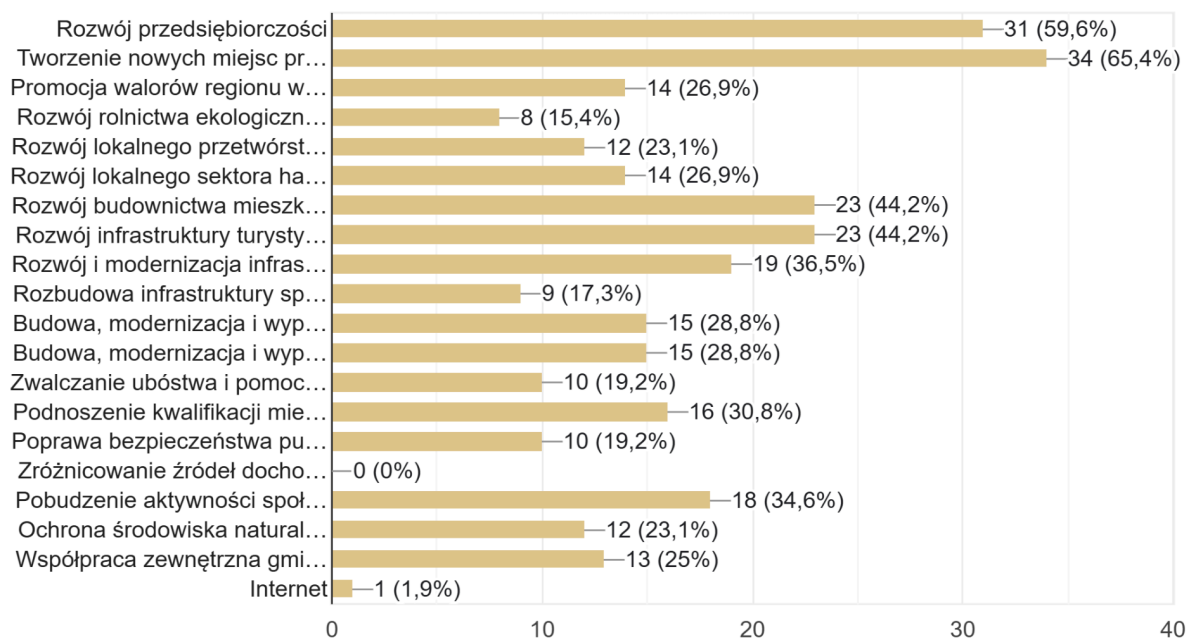
- Rozwój przedsiębiorczości,
- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Promocja walorów regionu w kraju i za granicą,
- Rozwój rolnictwa ekologicznego i produktów lokalnych
- Rozwój lokalnego przetwórstwa przemysłowego,
- Rozwój lokalnego sektora handlu i usług,
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego, uzbrajanie terenów pod budownictwo,
- Rozwój infrastruktury turystycznej,
- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej,
- Rozbudowa infrastruktury społecznej dla mieszkańców (świetlice wiejskie, place zabaw, boiska, itp.),
- Budowa, modernizacja i wyposażenie szkół podstawowych,
- Budowa, modernizacja i wyposażenie przedszkoli i żłobków,
- Zwalczanie ubóstwa i pomoc społeczna,

- Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców,
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego (przeciwdziałanie patologiom, walka z przestępczością, itp.),
- Zróżnicowanie źródeł dochodów dla osób zajmujących się rolnictwem,
- Pobudzenie aktywności społecznej w zakresie działalności stowarzyszeń,
- Współpraca zewnętrzna gminy z innymi samorządami,
- Inne, jakie?

Spośród wyżej wymienionych możliwych odpowiedzi, ankietowani zdecydowanie najczęściej wskazywali jedną: tworzenie nowych miejsc pracy – wybraną przez 65,4% badanych. Kolejne zaznaczone potrzeby to: rozwój przedsiębiorczości którą zaznaczyło 59,6% ankietowanych, rozwój mieszkalnictwa i infrastruktury turystycznej -44,2% ankietowanych opowiedziało się za tymi potrzebami. Kolejne miejsca z udziałem na poziomie 34-36% zajęły z kolei kwestie związane z pobudzeniem aktywności społecznej i rozwój infrastruktury społecznej oraz podnoszenia kwalifikacji mieszkańców (30,8%). Szczegółowe dane dot. odpowiedzi na to pytanie pokazuje poniższy rysunek.

Inne: 1 osoba - rozwój internetu.

Jakie są Pani/Pana zdaniem największe potrzeby rozwojowe gminy Trzebielino w najbliższych 10 latach? Proszę zaznaczyć „X” przy maksymalnie 5 najważniejszych odpowiedziach
52 odpowiedzi

Rysunek 41. Potrzeby rozwojowe w gminie Trzebielino wg respondentów badania.

Źródło: Formularz google ankiety.

Pytanie 7. Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze inwestycje jakie powinny zostać zrealizowane w okresie najbliższych 10 lat na terenie Państwa sołectwa lub gminy.

W tym pytaniu ankietowani mogli sami wskazać najważniejsze ich zdaniem inwestycje - mogli wskazać maksymalnie 7 najważniejszych odpowiedzi.

Odpowiedzi zostały posegregowane wg obszarów:

Obszar społeczny:

1. Sala wiejska stanowiąca jednocześnie miejsce doraźnego schronienia.
2. Powszechna edukacja w zakresie reagowania na sytuacje kryzysowe.
3. Realizowanie spotkań, festynów z połączeniem programu "Bezpieczna Gmina – Świadomy Mieszkaniec".
4. Ścieżki pieszo - rowerowe poprawiające bezpieczeństwo i zachęcające mieszkańców do aktywności.
5. Aplikacja "Sołectwo Zielin" z bieżącymi wydarzeniami i informacjami dla mieszkańców.
6. Organizowanie sportowych turniejów dla wszystkich grup wiekowych, celem "rozruszania" mieszkańców.
7. Organizowanie prozdrowotnych spotkań typu "zdrowe odżywianie", "walka z chorobami cywilizacyjnymi", etc.
8. Budowa żłobków i dostępność w godzinach od co najmniej 6:00 do co najmniej 17:00. Dostępność przedszkola w godzinach jak żłobki.
9. Ponowne otwarcie Posterunku Policji co poprawiłoby społeczne poczucie bezpieczeństwa.
10. Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców.
11. Rozwój budownictwa mieszkaniowego.
12. Budowa nowej remizy oraz sprzętu dla Ochotniczej Straży Pożarnej.
13. Aktywizacja Świetlic.
14. Większy sklep w Trzebielinie (miejsca pracy i poprawa standardu życia).
15. Modernizacja/budowa nowych Świetlic wiejskich/wspólnej przestrzeni sąsiedzkiej w miejscowościach: Zielin, Starkowo, Suchorze, Cetyń.
16. Przebudowa Centrum Sportowego w Trzebielinie (rozbudowa budynku, przebudowa trybun, wymiana murawy).
17. Dom opieki dziennej dla seniorów.
18. Aktywizacja oraz integracja społeczeństwa.

Obszar gospodarczy:

1. Wsparcie nowych przedsiębiorców (możliwości zatrudnienia w budowlance przy nowych inwestycjach, a w konsekwencji nowe miejsca pracy).
2. Zorganizowanie na terenie gminy strefy ekonomicznej i próby pozyskania przedsiębiorców którzy będą chcieli realizować w tejże strefie swoje inwestycje .
3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
4. Tworzenie nowych miejsc pracy.
5. Przygotowanie infrastruktury pod inwestycje.
6. Aktywne poszukiwanie inwestorów.
7. Budowa nowych zakładów pracy.

Obszar przestrzenny:

1. Zbudowanie na terenie gminy sieci dróg rowerowych i rekreacyjnych łączących miejscowości celem poprawy komunikacji i aktywizacji mieszkańców (m. in. Trzebielino-Suchorze, Suchorze-Objezierze).
2. Przestrzenie publiczne i obiekty sportowe, obiekty publiczne.
3. Poprawa jakości dróg gminnych oraz powiatowych (we współpracy z odpowiednimi organami).
4. Budowa żłobka oraz przedszkole w Trzebielinie z dłuższymi godzinami pracy (poprzedni żłobek przeznaczony tylko dla osób pracujących w okolicy - nie ma możliwości pracy np. w Słupsku i dojazdu w obie strony w godzinach pracy żłobka/przedszkola).
5. Poprawa walorów turystycznych.
6. Poprawa infrastruktury drogowej.
7. Modernizacja sieci oświetlenia ulicznego w miejscach gdzie nie ma oświetlenia.
8. Recykling i utylizacja śmieci.
9. Zwiększenie udziału energii odnawialnej w tym instalacja paneli słonecznych na budynkach użyteczności publicznej w gminie.
10. Poprawa komunikacji autobusowej i kolejowej.
11. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną: utworzenie i budowa nowych szlaków turystycznych oraz rozbudowa istniejących, oczyszczenie jeziora Trzebielińskiego i zagospodarowanie terenu wokół jeziora.

12. Budowa nowych i poprawa jakości istniejących chodników (chodnik i oświetlenie z Dolna na Glewnik, budowa chodników na terenie sołectw: Poborowo, Cetyń, Uliszkowice, Suchorze ul. Sławieńska).
13. Dopieszczenie parku.
14. Oczyszczenie jeziora i wykorzystanie go w celach turystycznych. Utworzenie nowych miejsc pracy, ponieważ młodzież niedługo z tego powodu opuści wieś. Wzięcie przykładu z Kołczygłów, jak oni się rozwinęli, mają restaurację, dobrze prosperującą aptekę, sklepy, pizzerię.
15. Dokończenie inwestycji dot. przebudowy drogi powiatowej łączącej miejscowości Trzebielino-Kołczygłowy.
16. Budowa i remont drogi w gminie tam gdzie jeszcze nie był robiony.
17. Budowa internetu szerokopasmowego.
18. Modernizacja PSZOK.
19. Promocja gminy w dużych miastach np Warszawa - hotele itp.
20. Rozsądny plan zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem szans jakie dają farmy wiatrowe czy też rozwój stref rolnictwa przeznaczonych do chowu bydła i trzody, uwzględnienie w planie stref inwestycji przy drodze krajowej.
21. Nowa droga Miszewo- Objezierze.
22. Kanalizacja.
23. Pomoc gminy w uzyskaniu dotacji na remont obiektów zabytkowych.
24. Rozbudowa sieci szybkiego łącza internetowego na terenie mniejszych miejscowości gminnych.
25. Bardziej częstotliwe połączenie autobusowe do Bytowa i z powrotem, aby zapewniało uczniom szkół średnich bezpośredni dojazd do szkoły i powrót do domu.
26. Nowe ścieżki dojazdowe dla mieszkańców Zielina.
27. Utworzenie przejścia dla pieszych lub chodnika w rejonie przystanku autobusowego 05 Zielin.
28. Lepsze oznakowanie i wyposażenie ścieżek edukacyjnych w rezerwacie Torfowisko Zielin Miastecki.
29. Światłowód oraz oświetlenie na ul. Słonecznej.